BLOK 1 – Vervolg Zomerbrief

Bestaande uit:

0. ***Spreeklijn***
1. ***Zomerbrief***
2. ***Cultuur***
3. ***Dienstverlening***
4. ***Personeel & werving***
5. ***Ontvlechting***
6. ***ICT (ihkv Zomerbrief)***
7. ***Extern toezicht***
8. ***Samenwerking politieke en ambtelijke leiding ministerie van Financiën***
9. ***Aangifte tegen ambtsmisdrijven***

0. SPREEKLIJN Zomerbrief

- Met de brief van 14 september heb ik u geïnformeerd over de stand van zaken van de verbeteringen bij de Belastingdienst en de plannen voor de komende periode.
- Deze brief beschrijft de problemen waar de Belastingdienst mee kampt, maar focust zich vooral op de acties ter verbetering.
- Dit schetst een ambitieus toekomstbeeld dat tijd vergt en zorgvuldige stappen vraagt.
- Eind november heb ik op verzoek van de vaste commissie voor Financiën uw Kamer een aanvullende brief gestuurd met een nadere duiding en analyse van de problemen waarmee de BD kampt.
- voorbeelden zijn een verouderd ICT-landschap.
- Wij werken met grote zorgvuldigheid aan het oplossen van deze problemen.
- Over de voortgang van de verbeteringen bij de Belastingdienst informeren wij u in de voortgangsrapportages over het Jaarplan.

1. Factsheet zomerbrief

Kern: de Belastingdienst moet verbeteren. Daartoe zijn verschillende ontwikkelingen ingezet, maar we zijn er nog niet.

1. Ambitie: de beste voor Nederland

- Doel: betrouwbaar, wendbaar en open.
- Belangrijkste onderliggende problemen:
- Verschuiving van burgers naar massale processen
- De complexiteit van wet- en regelgeving en de niet-fiscale taken die de Belastingdienst uitvoert.
- Uitstroom van ervaren en deskundig personeel
- Complexiteit en ouderdom van het ict-landschap
- Het ontbrak lange tijd aan sturingsmiddelen op basis van heldere doelen en KPI's,
- Het niet consequent en consciëntieus implementeren / naleven van wet- en regelgeving.
- Het rapport Werk aan Uitvoering concludeerde dat de continuïteit van de dienstverlening van onder andere de Belastingdienst onder druk staat.
- Er is ook **perspectief**. De ontvlechting helpt de focus te leggen op de kerntaken 'heffen en innen' en zorgt voor complexiteitsreductie.
  We werken - nadrukkelijk ook met de hulp van medewerkers - toe naar een dienst die haar maatschappelijke opgave optimaal uitvoert en de mens centraal stelt. We willen de beste Belastingdienst voor Nederland worden door klantgerichte dienstverlening,

effectief toezicht, eenvoudige, effectieve en doelmatige wetgeving en en door de organisatie op orde te hebben.

2. Organisatie met oog en oor voor burgers en bedrijven

- Deel 1 van het EY onderzoek gericht op een fundamentele transformatie van de dienstverlening (de probleemanalyse) is reeds aan uw Kamer aangeboden. Voor het AO heeft uw Kamer deel 2 ontvangen, gericht op de handelingsperspectieven.
- Om het **contact** met burgers en bedrijven te verbeteren, wordt ingezet op het verbeteren van contactmethoden. Zo is persoonlijk contact mogelijk via 21 balies en onderzoeken we op welke wijze de dienstverlening en bereikbaarheid verbeterd kan worden. (planning: Q2 2021)
- We leggen de focus op zoveel mogelijk toezicht vooraf en waar nodig voeren we toezicht achteraf uit, wat uiteraard binnen juridische kaders moet.

3. Organisatie met focus op fiscale taken

- Een goed uitvoerbaar belastingstelsel is een randvoorwaarde voor een goed functionerende Belastingdienst.
- De Belastingdienst is gebaat bij en werkt aan eenvoudige, effectieve en doelmatige wetgeving. Niet-fiscale taken neemt de dienst alleen op zich op basis van het principe "nee-tenzij".

- Startend met het Pakket Belastingplan 2021 wordt voorgenomen regelgeving getoetst op of de regeling '**doenlijk'** is voor burgers en (kleine) bedrijven.

4. Organisatie met vakmanschap, de juiste cultuur en uitstekende ICT-voorzieningen

Er wordt geïnvesteerd in:

- een open en veilige, inclusieve cultuur.
- meer ruimte voor vakmanschap. Deze ruimte gaat samen met het vergroten van de aandacht voor fiscaal-juridische kennis in alle lagen van de organisatie.
- Sturing en beheersing: hiertoe is het programma Managementinformatie en Risicomanagement gestart.
- ICT: de BD volgt een lange-termijnstrategie gericht op
  1) het robuust maken en houden van platformen en applicaties;
  2) het wendbaar maken en houden van het applicatielandschap;
  3) het blijven borgen van de veiligheid van gegevens en informatiesystemen.
- Er lopen programma's gericht op de verbetering van het ICT-landschap en de Belastingdienst werkt aan het beter beheersen van de wijze waarop gegevens worden verwerkt. De verbeteringen zijn gericht op het terugdringen van de complexiteit, fragmentatie en gebruik van oude technieken.

- De aanbevelingen uit de diverse rapporten (EY, KPMG, BIT, ADR, ARK) zijn en worden opgevolgd.

5. Vervolg

- Over de voortgang van de Belastingdienst informeren we de Kamer in de voortgangsrapportages over het Jaarplan.

Q en A Zomerbrief BD

Q: in de brief staat dat maatregelen getroffen worden om de problematiek in het Fraude Signaleringssysteem 'en andere systemen en processen' aan te pakken. Welke andere systemen en processen betreft dit?

A:

- De Belastingdienst heeft het voornemen om de bedrijfsprocessen van de Belastingdienst door te lichten op opzet, bestaan van de benodigde informatievoorzieningen waaronder de applicaties, en werking.
- Er zijn zo'n 600 primaire processen en 800 applicaties in gebruik.
- Ik heb u op 13 oktober jl een brief gestuurd over de fraudesignaleringsvoorziening (FSV)
- In het daarbij gevoegde Concept plan van aanpak is beschreven welke stappen worden ondernomen om systemen toetsen aan de eisen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Archiefwet.

2. Cultuur

Spreeklijn hernemen cultuuraanpak

- Het is onze ambitie om **de beste Belastingdienst voor Nederland** te zijn.
- Daar bewegen we stap voor stap naartoe, onder andere door werkprocessen beter en klantvriendelijker in te richten, onze ICT te vernieuwen en gekwalificeerde nieuwe medewerkers te werven.
- Cruciaal voor het **waarmaken** van deze ambitie is onze **cultuur**: de manier waarop we in de Belastingdienst **met elkaar** en **voor burgers en bedrijven** werken. Cultuur is het **vliegwiel** van de verandering.
- De afgelopen periode zijn we –op basis van de **lessons learned** uit het afgelopen anderhalf jaar, maar ook het onderzoek van **Deloitte, het medewerkersonderzoek en de FNV- enquête**– tot een vervolgaanpak gekomen.
- Aandachtspunt bij de vervolgaanpak is het **effect van Corona** op de cultuur van de dienst en daarmee op onze aanpak.
- We geven samen met de organisatie vorm aan de cultuurverandering: dat doen we met **medewerkers, medezeggenschap, bonden en ook de top van zowel het ministerie als de Belastingdienst**. De in het voorjaar ingestelde **externe klankbordgroep** houdt ons hier **scherp op**.

- De **aangifte** was en is een belangrijk onderwerp van gesprek. **Veiligheid** op de werkvloer is een **randvoorwaarde** om te kunnen bouwen aan de andere cultuuraspecten (burgers en bedrijven centraal, samenwerken, gaan voor resultaat en verandering begint bij jezelf).
- Ook de **Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangstoeslag** heeft recent veel impact gehad op de organisatie.
- Daarom is het thema **'open en veiligheid' tot het voorjaar** benoemt als **prioriteit** in de leiderschap- en cultuuraanpak. Dat doen we als volgt:
    - Binnen elke directie zijn en gaan medewerkers **in gesprek** over veiligheid, of het gebrek daaraan, op de werkvloer, welke verbeteringen nodig zijn en hoe we die realiseren. Dit alles met als doel om tot betere resultaten in het werk te komen met oog voor burgers en bedrijven.
    - Ook delen we op dit thema **actief goede voorbeelden** van de gewenste cultuur en het daarbij behorende gedrag. Dat werkt inspirerend en maakt gewenst voorbeeldgedrag duidelijk zichtbaar.
    - We ontwikkelen een interne **communicatiecampagne** over een veilig werkklimaat.
- Zo **duiden en laden** we **samen met de medewerkers** wat **de gewenste cultuur** inhoudt. Na aandacht voor het

open en veilig werken volgen **een voor een de andere cultuurthema's**: samenwerken, burgers en bedrijven centraal, gaan voor resultaat en verandering begint bij jezelf.

- Elk cultuurthema wordt op dezelfde manier gefaseerd opgepakt: het faciliteren van gesprekken en dialoogsessies, onderzoek naar passende interventies, het opzetten van een communicatiecampagne en bepalen hoe voortgang het best zichtbaar gemaakt kan worden binnen de monitoring voor het gehele programma.
- Doel hiervan is dat voor iedereen in de organisatie **helder is welk gedrag** we van elkaar verwachten en dat we het open gesprek voeren als daar **onduidelijkheden of tegenstrijdigheden** in zijn. Die **ruimte voor tegenspraak** is **cruciaal**. Dit is des te meer van belang vanwege de grote instroom van **nieuwe medewerkers**. Zij kunnen de **verandering versnellen** mits zij zich vrij voelen om hun verwonderingen en verbeteringen te delen.
- Het duiden en laden van de gewenste cultuur wil niet zeggen dat de aanpak 'af' is, ook Deloitte stelt dat cultuur geen eindig traject is. Het vraagt onze **blijvende aandacht** en behoeft een plek **in het dagelijks werk**.
- Maar het geeft mij **vertrouwen** dat we met de organisatie de blik naar voren richten om onze ambitie waar te maken. Dat blijft een **uitdagend meerjarenproces**, maar we zetten elke dag met elkaar **een stap in de**

goede richting naar een **betrokken, behulpzame en betrouwbare** dienst: **de beste voor Nederland**.

Factsheet: bevindingen Deloitte, MO, FNV

Te behouden aspecten

- Betrokkenheid en loyaliteit
- Prettige omgangsvormen -> een sociale, veilige directe werkomgeving
- Groot besef normen en rechtsstatelijkheid -> integriteit en professionaliteit

Te versterken aspecten

- **Heldere toekomstvisie ontbreekt**
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor doelstellingen -> nu eilandjescultuur
- Samenwerking en **verbinding** -> gevoel van collegialiteit en gezamenlijkheid
- Zakelijkheid en resultaatverantwoordelijk -> resultaatgerichtheid
- Feedback geven en aanspreken
- **Evaluatie-, reflectie- en leermomenten**
- Zelfkritiek en verandervermogen
- **Waardering** vanuit de organisatie
- Meer aandacht voor persoonlijk welzijn
- Het vertrouwen tussen leidinggevenden en medewerkers
- **Voorbeeldrol leidinggevenden**
- Uitvoerbaarheid wet- en regelgeving die in Den Haag wordt bedacht

Gewenste aanpak

- Vanuit **waardering**
- Duidelijke opdracht en ontwerp
- **Focus** aanbrengen, niet teveel tegelijk
- Behandel cultuur als groter geheel -> **in verbinding en samenhang met andere ontwikkeltrajecten**
- Heldere tijdslijn en tussendoelen incl. ruimte voor wendbaarheid
- Zowel **directiespecifiek als directie-overstijgend**
- Cultuur is een oneindige taak, geen *end-to-end* proces
- Investeer in cultuurbeïnvloeding als competentie

- Gezamenlijk **inspirerend veranderverhaal**
- **Tijdig aanhaken medewerkers en langs de lijn van het werk**

Factsheet: Aandachtsgebieden en leiderschapscompetenties

Veranderfilosofie: 'goed voorbeeld doet volgen'. Het meeste effect wordt bereikt door versterken, ondersteunen en zichtbaar maken van wat al goed gaat in de organisatie: goede voorbeelden en medewerkers en leidinggevenden die al het gewenste gedrag vertonen.

Uitgangspunten van de aanpak:

1. Is de insteek **waarderend**? Waaruit blijkt dat ieders bijdrage telt?
2. Draagt de interventie in **vorm en inhoud** bij aan de **gewenste cultuur**? (Practice what you preach)
3. Hebben **medewerkers** een nadrukkelijke **inbreng** bij ontwerp, aanpak en evaluatie van de interventie en het achterliggende doel?
4. Is er een (smart) **doelstelling**?

Q. Op welke punten is de aanpak uit het voorjaar '19 herijkt?

- Allereerst zorgt **corona** voor een **uitdaging**: met het thuiswerken moet het programma zowel online als offline uitvoerbaar zijn en het vraagt om extra aandacht voor de **mentale gezondheid** van medewerkers.
- Verder zijn bij het herijken van de aanpak de succesvolle elementen behouden en maakten we op basis van lessons learned en de onderzoeken keuzes wat we in de vervolgaanpak anders doen.
- Zo **behouden** we het onderscheid tussen Belastingdienstbrede aanpak en de ruimte die elke directie heeft om die aanpak verder in te vullen. Ook blijven de aandachtsgebieden (waaronder open en veilig werkklimaat en burgers en bedrijven centraal) centraal staan.
- Wat we **anders doen** is het **beter duiden en laden** van die aandachtsgebieden: wat betekenen deze in termen van gedrag in de dagelijkse werkpraktijk van elke medewerker. Ook faseren we het verandertraject: elk van de aandachtsgebieden heeft enkele maanden onze volle focus.
- Dat betekent onder meer dat we een **interne communicatiecampagne** per aandachtsgebied ontwikkelen en uitzetten bij de verschillende onderdelen van de Belastingdienst.
- Daarnaast hebben we de **bevindingen** van Deloitte, het medewerkersonderzoek en FNV **ter harte genomen**: we

hebben een plan voor de monitoring van het programma ontwikkeld: enerzijds wordt het effect gemeten aan de hand van verhalen uit de organisatie. Anderzijds wordt cijfermatig de voortgang van het programma inzichtelijk gemaakt.

- We werken aan een **inspirerend veranderverhaal** en blijven interne tegenspraak organiseren met een **ingestelde medewerkerscommunity**.
- Tot slot is de aansluiting met het ministerie beter gewaarborgd in een **gezamenlijk ontwikkeltraject met de algemene leiding** van Financiën en de Belastingdienst. Het besef is gedeeld dat één gezamenlijke missie op basis van een goede samenwerking met nadrukkelijk oog voor onze burgers en bedrijven het ministerie als geheel sterker maakt.

Q. Is het cultuurtraject een feestje van de top?

A.

- Cultuur is van alle medewerkers en leidinggevenden van de Belastingdienst. We hebben iedereen die voor de dienst werkt daarbij nodig.
- Wel is cultuur bij uitstek een onderwerp dat op het **hoogste niveau om commitment** vraagt, zo stelt ook Deloitte. Daarom organiseren we per aandachtsgebied een sessie met het team BD (de top van de organisatie) wat dat thema vraagt van hun rol als leiding en hoe zij daar met elkaar aan willen werken.
- Het verder uitwerken en uitvoeren van de thema's gebeurt **nadrukkelijk in en met de organisatie**, dat is een van de belangrijkste uitgangspunten van de aanpak. Alleen dan kan de organisatie echt van koers veranderen.
- Daarnaast worden alle medewerkers via hun leidinggevende betrokken bij de gespreksrondes over de aandachtsgebieden en andere cultuuractiviteiten binnen hun eigen directie.
- Om signalen te accommoderen en tegenspraak te organiseren hebben we een **medewerkerscommunity** ingesteld om verschillende groepen medewerkers mee te laten werken. Ook de medezeggenschap en bonden zijn gesprekspartner.

Q. Willen medewerkers na de aangifte nog wel werken aan de cultuuraanpak?

A.

- De aangifte die voor de zomer tegen de dienst is gedaan heeft **nog steeds grote impact** op de organisatie. Het raakt aan de trots, het vertrouwen en de veiligheid van medewerkers.
- Ik kan die gevoelens van onveiligheid **niet van vandaag op morgen wegnemen**. Wel wil ik zorgen dat op alle plekken in de organisatie het **open gesprek** hierover wordt gevoerd. Juist om veiligheid een **randvoorwaarde** is om het werk goed te kunnen doen.
- Daarom is open- en veiligheid het **eerste aandachtsgebied** dat onze volle aandacht heeft, voordat we aan de andere aandachtsgebieden kunnen werken.

Q. Wanneer zijn de effecten van de cultuuraanpak zichtbaar? Hoe worden die gemeten?

A.

- Cultuur meten is iets ingewikkelds. Het is een verzameling van gedrag, normen en waarden en ongeschreven regels.
- Om toch een zo goed mogelijk beeld te krijgen van waar we staan en waar we naartoe bewegen gebruiken we **verschillende meetinstrumenten**.
- Dat zijn externe en interne instrumenten, omdat we graag de blik/signalen van burger en bedrijven willen borgen binnen de organisatie. Naast de verhalen die we ophalen uit de organisatie over leiderschap en cultuur zetten we ook het klanttevredenheidsonderzoek, de reputatiemonitor en het medewerkersonderzoek in. We willen dat de dienst bij zowel medewerkers als burgers en bedrijven **minimaal een voldoende** scoort.
- Voor de ontwikkeling van het leiderschap biedt het ontwikkelassessment en de 360 graden feedback goede handvatten.

Q. Wanneer hebben alle leidinggevenden een ontwikkelassessment gehad?

A.

- Het grootste deel van de **topmanagers** van de Belastingdienst heeft ontwikkelassessment **doorlopen**.
- De andere **1400** leidinggevenden doen dat in de **loop van 2021**.
- Het assessment wordt zo goed mogelijk **aangepast** op de verschillen in **taak, context en ontwikkelopgave** van de leidinggevenden.
- De uitkomst van het assessment komt terug in de **personeelsgesprekken** en is de basis voor het verder ontwikkelen van het leiderschap. Voor het ontwikkelen van de leiderschapskwaliteiten kunnen de 1500 leidinggevenden gebruikmaken van het **opleidingsaanbod** dat op de **leiderschapscompetenties** wordt ontwikkeld (sturen op resultaat en betekenis, samenwerken, integriteit, initiatief en assertief, leren en experimenteren, reflectie).

Q. Is er in de cultuuraanpak aandacht voor rechtsbescherming/de rechtscultuur?

A.

- Voor een betrouwbare, benaderbare en behulpzame dienst moet **rechtsstatelijk handelen** met oog voor de **menselijke maat** de standaard zijn.
- Het **centraal stellen van burgers en bedrijven** heeft een belangrijke plek in het cultuurprogramma, zoals ik aan het **lid Snels** heb toegezegd. We willen een Belastingdienst zijn die zich van de **meest menselijke kant** laat zien en die de burger beschermt.
- Daarom wordt krijgt de menselijke maat, na het eerste thema 'open en veilig', als **tweede thema de nadrukkelijke aandacht**.
- Zo maken we in dialoogsessies in de hele organisatie concreet wat **rechtsstatelijk handelen in de dagelijkse werkpraktijk** binnen alle lagen van de organisatie betekent, bespreken we dilemma's en hoe we zorgen voor een **goede bescherming van de burger** in onze uitvoeringsprocessen.

Q. Welke aandacht hebben diversiteit en inclusiviteit in het cultuurprogramma?

A.

- De Belastingdienst is een **inclusieve organisatie** met **aandacht voor diversiteit** in de samenleving en de organisatie.
- Daarom stellen we bij werving en selectie de **selectieteams divers** samen en worden selecteurs getraind in **het selecteren zonder vooroordelen**.
- Daarnaast ondersteunen we de **verschillende netwerken** voor en door medewerkers zoals BProud (LHBTI), BJong (Jong) en Vier de verschillen (mensen met een psychische kwetsbaarheid). Ook is er binnen de top van de dienst een **ambassadeur diversiteit** aangesteld.
- Ook is er een **meerjarig programma arbeidsparticipanten** gestart met als doel een jaarlijkse toename van 200 arbeidsparticipanten.

3. Dienstverlening

- Er is veel aandacht voor de dienstverlening van de Belastingdienst. De Belastingdienst verbetert de dienstverlening tot nu toe stap voor stap. Tegelijkertijd blijkt het realiseren van een grootschalige verbetering en modernisering lastig. Hoe krijgen we de vele plannen sneller succesvol tot uitvoering? Welke dieperliggende wijziging van de aanpak is nodig? Om die vragen te beantwoorden loopt er een extern onderzoek gericht op een fundamentele transformatie van dienstverlening. De probleemanalyse is met uw kamer gedeeld in september. Het onderdeel handelingsperspectieven wordt eind 2020 afgerond en biedt concrete plannen voor het verbeteren van de dienstverlening in 2021 en verder. *Verzending aan de Kamer vindt rond (net voor of net na) het AO plaats PM*

- Tegelijkertijd lopen er acties, waarbij de Belastingdienst met hernieuwde aandacht burgers en bedrijven centraal wil stellen. We willen behouden wat goed gaat en concrete acties ter verbetering inzetten. In onze brief 'op weg naar de beste belastingdienst voor Nederland' zijn we hierop ingegaan. Om het contact met burgers en bedrijven te verbeteren, hebben we ingezet op verbeteren van contactmethoden zoals bezoeken, bellen, digitaal contact of contact via een intermediair; en we investeren verder in Stellateams (dit zijn teams die in actie komen wanneer er sprake is van multi-problematiek, wanneer een probleem te groot is om aan de balie op te lossen en wanneer een kast-

naar-de-muur ervaring dreigt) en het verbeteren van de leesbaarheid van brieven.

- Waar staan we nu? Het kabinet heeft in het voorjaar extra middelen beschikbaar gesteld om de bereikbaarheid en kwaliteit van de Belastingtelefoon te verbeteren. Mede als gevolg daarvan is de bereikbaarheid de laatste maanden, na een lagere bereikbaarheid in de eerste maanden als gevolg van COVID-19, boven de 90%, conform streefwaarde. Verder kun je bij de Belastingtelefoon een terugbelverzoek aanmaken, er wordt meer proactief gebeld en er wordt gewerkt aan het begrijpelijker maken van brieven.
- Tegelijkertijd worden dit jaar, mogelijk vanwege de verschillende Corona-gerelateerde uitstelmaatregelen, wat minder (ca. 1 mln) telefoongesprekken verwacht. Afhankelijk van het verloop van de coronamaatregelen, kan het zijn dat deze telefoontjes in 2021 alsnog binnenkomen bovenop het reguliere aantal gesprekken.
- Om de impact hiervan op de dienstverlening te minimaliseren, onderhoudt de Belastingtelefoon intensief contact met de andere Belastingdienstonderdelen over het gespreid herstarten van processen.

Stand van zaken acties zomerbrief dienstverlening

PM zie los bijgevoegd overzicht van acties met update stand 12 oktober.

Factsheet bereikbaarheid Belastingtelefoon 2020

Bereikbaarheid Belastingtelefoon

- De bereikbaarheid incl. keuzemenu van de BelastingTelefoon was in de periode van januari t/m mei 84,4%. In de periode juni t/m oktober was de bereikbaarheid 90,7%. De bereikbaarheid incl. keuzemenu over geheel 2020 is 87,2% De opgaande lijn die vanaf april zichtbaar was, heeft zich voortgezet. De streefwaarde in 2020 voor de BelastingTelefoon op jaarbasis is 90%. De realisatie over geheel 2020 zal naar verwachting iets lager uitkomen. Dit is het gevolg van de lagere bereikbaarheid in de 1e maanden van 2020.
- Tegelijkertijd valt het aantal inkomende en uitgaande gesprekken in 2020 wat lager uit dan verwacht (verschil van ca. 1 mln.; waarschijnlijk vanwege Corona uitgestelmaatregelen). Het is onduidelijk of deze trend in 2021 doorzet of dat het aanbod toeneemt (en de bereikbaarheid mogelijk weer daalt).

- Als gevolg van RIVM-richtlijnen waren in maart en april tijdelijk minder medewerkers inzetbaar. De capaciteit van de Belastingtelefoon lag door deze redenen niet volledig op het gewenste niveau.
- Door gerichte maatregelen werden in de loop van april medewerkers geleidelijk weer inzetbaar.
  Maatregelen:

- Werkplekken van andere onderdelen van de Belastingdienst te gebruiken.
- Beperken van de openingstijden waardoor de beschikbare capaciteit effectiever inzetbaar was.
- Het thuisbellen door Belastingtelefoon medewerkers is op grotere schaal mogelijk geworden. Thans kunnen ruim 750 medewerkers van de Belastingtelefoon vanuit huis hun werk verrichten.

Klanttevredenheid

De klanttevredenheid bij de BelastingTelefoon is toegenomen. De ontevredenheid van bellers nam juist af. Deze positieve trend is ook zichtbaar in de afname van het aantal klachten met 25%.

Resultaten Klanttevredenheid BelastingTelefoon:

-meer burgers en bedrijven zijn tevreden (van 76% in 2019 naar 80% in 2020) en minder zijn ontevreden (van 8% in 2019 naar 6% in 2020). Hier zijn de effecten van de verbeterde bereikbaarheid en het programma Next-step (empathisch voeren gesprekken) zichtbaar.

Kwaliteit antwoorden Belastingtelefoon

In 2020 wordt door Ipsos onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de antwoorden op complexe en niet veel voorkomende vragen. Het gemiddelde resultaat van de afgeronde onderzoeken in 2020 is een 6. Hiermee kan de stijgende lijn vanuit 2019, gemiddeld een 7, nog niet worden doorgezet. De

resultaten van de metingen zijn basis voor verbeterstappen. O.a. wordt geïnvesteerd in coaching, opleiding en optimalisatie van de dialoogondersteuning.

Werkdruk

Tot en met maart was de werkdruk bij Belastingtelefoon (uitgedrukt in occupancy/deel van de werktijd aan de telefoon) nog te hoog. Dit kwam grotendeels door een lagere bezetting dan gepland. In maart waren er als gevolg van de COVID-19 maatregelen beduidend minder medewerkers inzetbaar. Vanaf de maand april is een verbetering zichtbaar en is als gevolg van de uitbreiding van capaciteit en een daling van het aanbod van calls de werkdruk op het beoogde niveau van 85%. Het terugdringen van de werkdruk heeft een direct zichtbaar resultaat op de daling van het ziekteverzuim.

Stavaza 1e en 2e plateau visitekaartje

- Het 1e plateau betreft het op orde brengen en houden van de bereikbaarheid en de kwaliteit van de beantwoording door de Belastingtelefoon. Zie de resultaten bij bereikbaarheid en kwaliteit in deze factsheet.
- Het 2e plateau betreffen een aantal ontwikkelingen om de dienstverlening aan burgers en bedrijven verder door te ontwikkelen. Deze ontwikkelingen zijn deels in 2019 gestart en worden in 2020 en volgende jaren verder uitgewerkt. In het volgende overzicht is kort de stavaza weergegeven.

Maatregelen 2e plateau	Stavaza 2020
1.Telefonische proactief benaderen burgers en bedrijven	Is al bestaand proces. Dit wordt de komende jaren verder uitgebreid. De inzet van deze functionaliteit wordt waar mogelijk bepaald op basis van klantsignalen.
2.Begrijpelijkere brieven en berichten	Gestart vanuit bestaande capaciteit. Werving voor de uitbreiding van capaciteit is gerealiseerd. Ook is plan van aanpak gemaakt voor inventarisatie en prioritering van de brieven.
3.Personalisatie van informatie via website	Dit wordt in het kader van ontwikkeling van het generiek portaal opgepakt. Het is nog onduidelijk op welk moment.
4.Terugbellen (call me back)	De live-gang van de call me back is bij de start van de aangiftecampagne gerealiseerd. Dit was nog voor een beperkt aantal thema's. Inmiddels wordt de functionaliteit call back in de IVR (keuzemenu van de Belastingtelefoon) standaard bij een wachtrij op betaaldagen van Toeslagen aangeboden. voor 2021 is de ambitie de voorziening voor alle werkstromen bij de Belastingtelefoon beschikbaar te

	hebben via de IVR en mogelijk de aangifte app.
5.Belverzoek (call me now)	Verkenning staat gepland voor 2021
6.Chat en chatbot	In en externe verkenning gedaan. Momenteel wordt de pilot voorbereid die in Q 2 en 3 van 2021 gaat draaien. Dit stond gepland voor 2020. Dit moest echter herzien worden i.v.m. prioriteiten rondom *call back* via de website.
7.Klantsignalen en datafundament	Analyseren van klants ignalen is al continu proces. In Q4 start met het toevoegen van website-gegevens aan het datafundament.
8.Diensten via Belastingdienst app	In 2020 is in pilot uitgetest om vanuit de aangifte-app de call me back functionaliteit mogelijk te maken. Van de voorziening is beperkt gebruik gemaakt. De ervaringen waren wel zodanig dat call me back nu ook mogelijk wordt gemaakt vanuit de website. Daarnaast is een app-strategie Belastingdienst door het ketenbestuur Interactie vastgesteld.

Factsheet: lopende onderzoeken dienstverlening:

- extern onderzoek fundamentele transformatie dienstverlening
- beleidsdoorlichting dienstverlening

tav de beleidsdoorlichting dienstverlening: de verwachting is dat de TK hierover rond de jaarwisseling geinformeerd kan worden.

Extern onderzoek fundamentele transformatie dienstverlening

Aanleiding

- In de brief van 11 jan. jl. en de daarop volgende antwoorden op Kamervragen heeft de MinFin aangekondigd de dienstverlening van de BD naar burgers en bedrijven te willen verbeteren.
- EY is gevraagd te adviseren hoe een fundamentele transformatie van de dienstverlening bij de BD, Tsl en Douane tot stand kan komen.

Rapport fase 1 - knelpuntenanalyse

- Op 14 september is het eerste deelrapport aan de Kamer verzonden (als bijlage bij Zomerbrief).
- Het startpunt van de probleemanalyse zijn de knelpunten die burgers en bedrijven ervaren in de dienstverlening. De

belangrijkste grondoorzaken die aan deze knelpunten ten grondslag liggen zijn volgens EY: onvoldoende focus op burgers en bedrijven, ingewikkelde besluitvorming, onvoldoende IV-ondersteuning, gebrek aan capaciteit en kennis en de juridisch ingewikkelde uitvoeringsopdrachten die de BD krijgt.

- Een belangrijke conclusie van het rapport is dat het executievermogen op het terrein van dienstverlening tekort schiet. Uit de probleemanalyse van EY blijkt dat voor alle knelpunten (deel)oplossingsrichtingen voorhanden zijn en dat daarvan een beperkt aantal op korte termijn in een oplossing voorziet.
- De probleemanalyse is vooral gericht op knelpunten, maar in het onderzoek kwamen ook sterkten in de dienstverlening in beeld. Zo wordt bijvoorbeeld de VIA als zeer positief ervaren door burgers, omdat het gemak om aangifte doen is vergroot en de onzekerheid over eventuele fouten is afgenomen. Een ander sterk punt van de dienstverlening aan bedrijven is de verregaand geautomatiseerde afhandeling van de loonheffingsstroom die de BD maandelijks voor bedrijven verzorgt.
- Voor Douane zijn beperkt knelpunten geïdentificeerd en voor veel knelpunten zijn al oplossingen voorzien. Douane is daarom buiten scope van fase 2 van het onderzoek.

Stand van zaken fase 2

- EY is half augustus gestart met het tweede deelonderzoek; handelingsperspectieven.
- Zending aan de Kamer staat voor eind november / begin december gepland.

Factsheet voorbereiding invoering keuzeregeling

- In het regeerakkoord is genoemd dat burgers de mogelijkheid houden om per post met de overheid te communiceren. De Belastingdienst geeft hiervoor wat betreft de verzending van berichten invulling aan via een keuzeregeling berichtenverkeer.
- Burgers kunnen te zijner tijd kiezen of ze hun formele berichten digitaal of op papier ontvangen. Dit geldt uiteraard voor zover de Belastingdienst de berichten al digitaal beschikbaar heeft. De wettelijke basis hiervoor is gelegd in de Wet Overige Fiscale Maatregelen 2020 (OFM), onderdeel van het Belastingplanpakket 2020.
- Zoals ook is vermeld tijdens de parlementaire behandeling wordt de wijze van invoering bepaald op basis van burgeronderzoek en uitvoeringsmogelijkheden van Logius en de Belastingdienst.
- Er wordt nu gewerkt aan een uitvoeringstoets. De invoering van de keuzeregeling kenmerkt zich door veel afhankelijkheden van andere lopende trajecten binnen de dienst. Bij 2e VGR is gemeld dat de keuzeregeling niet voor eind 2022 kan worden ingevoerd. In het voorjaar 2021 wordt de TK nader geïnformeerd.

Personeel en Werving

Factsheet

Hoe ziet de wervingsopgave voor 2020 eruit?

De oorspronkelijke wervingsopgave voor 2020 was 1850 tot 2150 fte externe instroom. Met de aanvullende middelen vanuit de Voorjaarsnota is de totale instroomopgave voor 2020 en 2021 toegenomen naar ruim 5000 fte, waarvan maximaal 2500 fte kan worden geworven in 2020. De Belastingdienst gaat het instroomdoel van 2020 behalen. Het absorptievermogen van de Belastingdienst is niet toereikend om alle benodigde medewerkers dit jaar in te laten stromen. Daarom is ervoor gekozen om de werving te spreiden over 2020 en 2021. Daardoor houdt de Belastingdienst in 2020 een onderbezetting van ca. 1500-1600 ten opzichte van de begrote formatie. Deze onderbezetting wordt deels opgevangen door de inzet van externe inhuur en uitzendkrachten.

Wervingsaanpak

Vanaf juli 2018 is de wervingsaanpak geïntensiveerd:

- De werving- en selectiecapaciteit van de Belastingdienst is stevig uitgebreid.
- **Er wordt continu geworven** voor schaarse doelgroepen, te weten: accountants, fiscalisten, data-analisten en ICT'ers.
- **Er is een selectieboulevard geïntroduceerd**. Daarin vinden alle gespreksronden op één dag plaats en ontvangen sollicitanten, indien geschikt, aan het einde

van de dag meteen een aanbod voor een aanstelling. I.v.m. Covid-19 wordt waar mogelijk een digitale variant ingezet.

- Er is een nieuwe arbeidsmarktcampagne ontwikkeld om potentiële kandidaten een beter beeld te geven wat zij kunnen doen bij de Belastingdienst als werkgever.
- Er is veel aandacht besteed aan het vergroten van de zichtbaarheid op de arbeidsmarkt via verschillende kanalen, zoals: stages, gastcolleges, arbeidsmarkt-events en vacature- en netwerksites. Sinds Covid-19 vinden evenementen vooral online plaats. Uiteraard houdt de Belastingdienst vast aan de **bestaande kwaliteitseisen** van zowel de werving als van de nieuwe medewerkers.

Cijfers in- en uitstroom

- **Aangepaste raming 2020**:
  - Instroom 2500 fte
  - Uitstroom -2250 fte
  - Saldo (toename in bezetting) 250 fte
- **Realisatie 2020**:

Tot en met oktober zijn er 2.011 fte uitgestroomd. Dit is conform de raming.
Tot en met oktober zijn er 2.028 fte ingestroomd. De instroom komt naar verwachting eind 2020 uit boven de bijgestelde raming van 2.500 fte.

Conclusie:

- De werving voor 2020 en 2021 is in volle gang en de wervingscapaciteit is als gevolg van besluitvorming bij Voorjaarsnota verder geïntensiveerd.
- De Belastingdienst **blijft aandacht hebben** voor het aantrekken en behoud van personeel.
- Het succes van de werving is mede afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de beschikbaarheid van voldoende gemotiveerde en gekwalificeerde sollicitanten.

Personeel en Werving

Factsheet

Hoe ziet de wervingsopgave voor 2020 eruit?

De oorspronkelijke wervingsopgave voor 2020 was 1850 tot 2150 fte externe instroom. Met de aanvullende middelen vanuit de Voorjaarsnota is de totale instroomopgave voor 2020 en 2021 toegenomen naar ruim 5000 fte, waarvan maximaal 2500 fte kan worden geworven in 2020. De Belastingdienst gaat het instroomdoel van 2020 behalen. Het absorptievermogen van de Belastingdienst is niet toereikend om alle benodigde medewerkers dit jaar in te laten stromen. Daarom is ervoor gekozen om de werving te spreiden over 2020 en 2021. Daardoor houdt de Belastingdienst in 2020 een onderbezetting van ca. 1500-1600 ten opzichte van de begrote formatie. Deze onderbezetting wordt deels opgevangen door de inzet van externe inhuur en uitzendkrachten.

Wervingsaanpak

Vanaf juli 2018 is de wervingsaanpak geïntensiveerd:

- De werving- en selectiecapaciteit van de Belastingdienst is stevig uitgebreid.
- **Er wordt continu geworven** voor schaarse doelgroepen, te weten: accountants, fiscalisten, data-analisten en ICT'ers.
- **Er is een selectieboulevard geïntroduceerd**. Daarin vinden alle gespreksronden op één dag plaats en ontvangen sollicitanten, indien geschikt, aan het einde

van de dag meteen een aanbod voor een aanstelling. I.v.m. Covid-19 wordt waar mogelijk een digitale variant ingezet.

- Er is een nieuwe arbeidsmarktcampagne ontwikkeld om potentiële kandidaten een beter beeld te geven wat zij kunnen doen bij de Belastingdienst als werkgever.
- Er is veel aandacht besteed aan het vergroten van de zichtbaarheid op de arbeidsmarkt via verschillende kanalen, zoals: stages, gastcolleges, arbeidsmarkt-events en vacature- en netwerksites. Sinds Covid-19 vinden evenementen vooral online plaats. Uiteraard houdt de Belastingdienst vast aan de **bestaande kwaliteitseisen** van zowel de werving als van de nieuwe medewerkers.

Cijfers in- en uitstroom

- **Aangepaste raming 2020**:
  - Instroom 2500 fte
  - Uitstroom -2250 fte
  - Saldo (toename in bezetting) 250 fte
- **Realisatie 2020**:

Tot en met oktober zijn er 2.011 fte uitgestroomd. Dit is conform de raming.

Tot en met oktober zijn er 2.028 fte ingestroomd. De instroom komt naar verwachting eind 2020 uit boven de bijgestelde raming van 2.500 fte.

Conclusie:

- De werving voor 2020 en 2021 is in volle gang en de wervingscapaciteit is als gevolg van besluitvorming bij Voorjaarsnota verder geïntensiveerd.
- De Belastingdienst **blijft aandacht hebben** voor het aantrekken en behoud van personeel.
- Het succes van de werving is mede afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de beschikbaarheid van voldoende gemotiveerde en gekwalificeerde sollicitanten.

4. Personeel en werving

Kernboodschap

- Het bijgestelde doel in 2020 van 2500 fte instroom wordt naar verwachting behaald.
- Door de gestegen formatie naar aanleiding van de Voorjaarsnota is de onderbezetting verder vergroot naar ca. 2.000 fte. Dit is eind 2020 naar verwachting teruggebracht tot ca. 1500-1600 fte. Deze onderbezetting wordt deels opgelost door inhuur van externen.

Spreeklijn

- De Belastingdienst heeft sinds april 2018 ingezet op een nieuwe en intensievere wervingsaanpak.
- De dienst heeft ook in 2020 en 2021 een grote instroomopgave.
- **De werving is in volle gang. Er is geïnvesteerd in de wervingscapaciteit.**
- We hebben voldoende kandidaten voor selectiegesprekken. Vanaf begin april hebben we de gesprekken via een videoverbinding gevoerd. We konden aanvankelijk minder gesprekken per dag voeren dan regulier. Inmiddels worden er reguliere doorlooptijden gerealiseerd. Eerdere vertraging is ingelopen en realiseren we naar verwachting de tussentijds verhoogde instroomopgave van 2500 fte.
- Het aantrekken van goed personeel blijft ook de komende periode mijn **aandacht** hebben.

Q. Wordt de wervingsopgave van 2020 gehaald?

A.

- De oorspronkelijke wervingsopgave voor 2020 was 1850-2150 fte externe instroom.
- Met de aanvullende middelen vanuit de Voorjaarsnota is de wervingsbehoefte toegenomen. In totaal dienen in 2020 en 2021 ruim 5000 nieuwe medewerkers geworven te worden, waarvan er maximaal 2500 fte geworven kan worden in 2020. Hierdoor resteert er een onderbezetting van 1.500-1.600 fte bij de Belastingdienst (waarvan 300 fte bij de Douane) eind dit jaar.
- De Belastingdienst gaat het instroomdoel van 2020 naar verwachting behalen. Er is geïnvesteerd in de werving- en selectiecapaciteit van de Belastingdienst om in de toegenomen wervingsbehoefte te kunnen voorzien.
- De gestegen formatie als gevolg van de toekenning van extra middelen bij de Voorjaarsnota betekent een behoorlijke verhoging van de benodigde instroom. Het absorptievermogen van de Belastingdienst is echter niet toereikend om alle medewerkers dit jaar in te laten stromen.
- Daarom wordt de werving gespreid over 2020 en 2021. Daardoor heeft de Belastingdienst een onderbezetting ten opzichte van de begrote formatie in 2020. Waar nodig wordt dit tijdelijk opgevangen door de inzet van externe inhuur.

Q. Zijn er weer mensen uitgestroomd uit de in 2019 gestarte werknemers?

A.

- Slechts een klein deel van de nieuw ingestroomde medewerkers stroomt binnen een jaar na indiensttreding weer uit. Voor de mensen die in 2019 gestart zijn bij de Belastingdienst was dit in totaal minder dan 5%.

Q. Welke maatregelen heeft de Belastingdienst genomen om voldoende instroom te blijven realiseren?

A.

- De Belastingdienst heeft maatregelen getroffen om de werving en selectie ook in de huidige situatie rondom Covid-19 zoveel mogelijk te laten doorgaan.
- Inmiddels loopt de werving en selectie met inzet van digitale middelen.
- Door de Covid-19 maatregelen konden selectiegesprekken tweede helft maart niet doorgaan. Vanaf begin april worden deze gesprekken via een videoverbinding gevoerd. Door de intensiteit van deze gesprekken kunnen er minder gesprekken per dag worden gevoerd dan gebruikelijk. Dit leverde aanvankelijk vertraging op in de instroom. Inmiddels worden reguliere doorlooptijden gerealiseerd.
- De instroom van nieuwe medewerkers blijft doorgaan. Nieuwe medewerkers worden op afstand ingewerkt. Dit kost wel meer tijd dan gebruikelijk, waardoor het langer duurt voordat zij volledig inzetbaar zijn.
- De Belastingdienst blijft ook in de huidige omstandigheden prioriteit geven aan het aantrekken van voldoende personeel.

Q. Heeft de Belastingdienst voldoende inzicht of het de juiste mensen binnenhaalt?

A.

- De Belastingdienst werft gekwalificeerd personeel. Bij openstelling van een vacature wordt bepaald welke opleidings- en ervaringseisen benodigd zijn voor het uitoefenen van de functie. Dit draagt eraan bij dat de juiste mensen worden geworven.
- **Dezelfde stappen** in de selectieprocedure **worden versneld doorlopen**. Dat zorgt ervoor dat de meest geschikte kandidaat wordt geselecteerd.

5. Ontvlechting

Factsheet

- Op 11 januari 2020 is de TK geïnformeerd over de ontvlechting van de Belastingdienst in drie delen: Belastingdienst, Toeslagen en Douane.
- De ontvlechting leidt tot meer aandacht voor de eigen specifieke uitvoeringsopgave waardoor de dienstverlening aan burgers en bedrijven verbetert.
- Op 15 juli van dit jaar heb ik uw Kamer met de brief 'Aanpak versterking besturing Belastingdienst, Toeslagen en Douane' geïnformeerd over de voortgang van de zelfstandige positionering van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen.
- Per DG worden specifieke plannen van aanpak uitgewerkt die recht doen aan de differentiatie van de organisaties en die de continuïteit van de uitvoering borgen.
- Inmiddels zijn drie directeuren-generaal voor de dienstonderdelen aangesteld (DG Douane per 25 mei 2020, DG Belastingdienst per 1 juni 2020, DG Toeslagen per 1 augustus 2020). Zij zijn allen lid van de Bestuursraad van Financiën.
- Een stuurgroep (onder leiding van de Secretaris-Generaal) en een programmateam geven fasegewijs nader vorm aan de plannen voor de zelfstandige positionering.

- De medezeggenschap wordt vroegtijdig en actief bij de vormgeving van deze plannen betrokken.
- Per 1 januari 2021 moet er in de basis sprake zijn van drie volwaardige directoraten-generaal die verantwoordelijk zijn voor hun eigen uitvoeringsopgave, begrotingsartikel en P&C-cyclus. Daarvoor is een volwaardige staf nodig (op het gebied van uitvoeringsbeleid, informatie, financiën en control, organisatie en personeel, juridische zaken, communicatie en ondersteuning).
- Na 1 januari 2021 blijven de DG's gebruik maken van de SSO-organisaties bij de Belastingdienst voor bijv. facilitaire zaken en financieel–administratieve processen.
- Ook zullen de drie directoraten-generaal na 1 januari 2021 blijven werken aan het verder inrichten en professionaliseren van het eigen onderdeel, met nadrukkelijk oog voor de onderlinge verbindingen en afhankelijkheden.

Q&A's Ontvlechting

Q: Wanneer wordt de Kamer weer geïnformeerd over de voortgang van de ontvlechting?

A: Uw kamer is op 15 juli 2020 geïnformeerd over het plan van aanpak van de ontvlechting. Daarin zijn de stappen die momenteel worden gezet toegelicht. Nadat de DG's in de basis volwaardig zijn ingericht vangt een nieuwe fase aan, waarvoor wederom een plan van aanpak zal worden voorbereid. Hierover wordt u in het voorjaar van 2021 geïnformeerd.

Q: Op welke wijze worden medewerkers betrokken bij de ontvlechting?

A: De medezeggenschap wordt nauw betrokken via de werkgroep Hoofdstructuur. Hierin zitten vertegenwoordigers van de vijf Ondernemingsraden (Douane, groepsondernemingsraad van de Belastingdienst, Toeslagen, Kerndepartement en de Departementale Ondernemingsraad) en vertegenwoordigers van bestuurderskant. Zij delen en bespreken vroegtijdig de ambities, plannen en activiteiten met elkaar. Met hen zijn afspraken gemaakt over de manier van samenwerken in het ontvlechtingstraject.

6. ICT in de zomerbrief

Factsheet

- In onze kamerbrief "Op weg naar de beste Belastingdienst voor Nederland" hebben wij aangegeven, dat de stabiliteit en continuïteit van het ICT-landschap geborgd moet worden. Dat **vereist terugdringing van de technische schuld**, complexiteit, - fragmentatie en - verouderde technieken.
- De uitvoering hiervan door het **Programma Modernisering IV (MIV) verloopt volgens plan** zoals opgenomen in de zomerbrief.
- Het huidige ICT-landschap vraagt grote onderhoudsinspanningen in verband met de grote hoeveelheid applicaties die complexiteit, diversiteit en een versnipperde omgeving met zich meebrengen.
- De afgelopen jaren is de Belastingdienst aan het werk gegaan met oplossingen voor de ontstane problemen. Er lopen verschillende meerjarige programma's (MIV) met als doel zowel de technische kwaliteit van het ICT-landschap te verbeteren als functionele-bedrijfsmatige verbeteringen te realiseren. Tevens werken we aan de manier waarop we de ICT-projecten uitvoeren. Dit gaat dan bijvoorbeeld om het meer inzicht geven in en vergroten van de voorspelbaarheid en het verbeteren van de ICT-productiviteit. Het meerjarige ICT-verbeterprogramma draagt hieraan bij.

-
- Het **doel van het ICT-verbeterprogramma** is de ICT-uitvoeringsorganisatie én de sturing op de uitvoering van de projecten binnen de Belastingdienst zodanig te **verbeteren dat deze doelmatiger en effectiever kunnen opereren**. Hiertoe worden aanbevelingen uit rapporten van EY6, KPMG7, BIT, Auditdienst Rijk en Algemene Rekenkamer geïmplementeerd.
- Er zijn **5 sporen** benoemd:

1. Doorontwikkeling ICT-portfolioproces
2. Doorontwikkeling ICT-uitvoeringsorganisatie.
3. Verbetering van de lijnsturing en ketensturing.
4. Resultaatgerichte cultuur ICT-uitvoeringsorganisatie
5. Life cycle management (beheer- en onderhoudsplannen).

- Dit programma loopt conform de planning en wordt eind 2022 afgerond.

- Het ICT-verbeterprogramma is randvoorwaardelijk aan de **langere termijn strategie**:

1. (1) het **robuust** maken en houden van platformen en applicaties;
2. (2) het **wendbaar** maken en houden van het applicatielandschap;
3. (3) het blijven borgen van de **veiligheid van onze gegevens** en informatiesystemen door maatregelen op het vlak van informatiebeveiliging en privacy.

- Met de **realisatie van alle ingezette verbeteracties zal het achterstallig onderhoud tot een beheersbaar niveau worden teruggebracht**, waardoor er binnen het portfolio meer ruimte voor vernieuwing en betere dienstverlening ontstaat. Ook zijn dan het beheer en onderhoud stevig verankerd in de reguliere bedrijfsprocessen.
- De ICT-uitvoeringsorganisatie ontwikkelt zich hiermee tot een organisatie die **in contro**l is, **resultaatgericht** handelt, in staat is het ICT-landschap beheerst te onderhouden en in de gewenste richting verder kan ontwikkelen.

- In **spoor 1** wordt het portfolioproces doorontwikkeld.
    - We moeten binnen de Belastingdienst in dezelfde taal gaan spreken over het portfolio. Om daarvoor te zorgen zijn verschillende kaders en gestandaardiseerde rapportages opgesteld;
    - Business cases voor projecten worden voortaan gemaakt via een standaard methodiek;
    - En zoals ik in de Zomerbrief al noemde evalueren we afgeronde vernieuwingsprojecten.
- In **spoor 2** wordt de ICT-uitvoeringsorganisatie verstevigd.
    - Een aparte directeur Bedrijfsvoering en Chief Technology Officer (CTO) zijn aangesteld, en portefeuilles zijn op de juiste plek belegd;

- Ook kijk ik goed naar zogenaamde sleutelposities. Daar zitten de mensen die het verschil moeten maken. Om deze posities beter te bezetten zijn als eerste stap externe adviseurs bij de Belastingdienst in dienst gekomen;
- Verder lopen op verschillende fronten verbeterinitiatieven, van de operationele en financiële sturing, tot de kwaliteit van de managementinformatie en het vergroten van de efficiëntie en de effectiviteit van de voortbrenging;
- Ook wordt gewerkt aan een hernieuwd strategisch personeelsplan, om te zorgen dat het mensen in de organisatie de kennis en kunde hebben om hun maximale waarde toe te voegen aan de Belastingdienst.

- In **spoor 3** wordt de lijn- en ketensturing verbeterd.
  - Er zijn uitgangspunten opgesteld voor de governance ten aanzien van het prioriteren, zodat in de toekomst op het juiste niveau de juiste besluiten worden genomen.
- In **spoor 4** wordt gewerkt aan een meer resultaatgerichte cultuur van de ICT-uitvoeringsorganisatie.
  - Ik geef daarbij de voorkeur aan veranderactiviteiten die een interventie op zich vormen. Wanneer je jezelf de vraag stelt, waar belangrijke leerpunten zitten voor de organisatie, kun je dit zo doen dat ter plekke al door de betrokkenen geleerd wordt. Dat is in mijn

visie de snelste manier om een cultuurverandering door te voeren.
    - Ik ben bezig met het uitvoeren en plannen van dit soort activiteiten.
- In **spoor 5** wordt het life cycle management verder ontwikkeld.
    - Er zijn beheer- en onderhoudplannen opgesteld, die volgend jaar worden uitgebouwd tot meerjarige plannen.

      Daarnaast is de Chief Technology Officer direct verantwoordelijk geworden voor het programma dat het ICT-landschap moderniseert.

Q. Waarom gaat deze aanpak wel de gewenste resultaten opleveren?

A.

- De besturing van de aanpak is tot op het hoogste niveau van de Belastingdienst en Financiën verankerd en heeft een breed gedragen prioriteit
- De verkregen adviezen en aanbevelingen zijn zorgvuldig omgezet in op te leveren resultaten. De realisatie van de resultaten wordt gemonitord door een stuurgroep.

Q. Wanneer gaan burger en bedrijf de resultaten van de verbeteringen merken?

A.

- Het programma is vooral gericht op de Belastingdienst zelf. Het heeft geen direct effect op burgers en bedrijven. Op termijn leidt het wel tot een wendbare ICT.
- De noodzakelijke korte termijnverbeteringen vergen een meerjarige samenhangende aanpak. De verbeteringen kunnen gedurende het programma in 2021 en 2022 binnen de Belastingdienst opgemerkt worden.
- Gezien de samenhang en onderlinge afhankelijkheden van de verbeteracties, zullen eindresultaten pas na afronding van het hele programma gemerkt worden.

Q. Zijn na afronding van dit verbeterprogramma de problemen met de ICT van de Belastingdienst voorbij?

A.

- Ik kan geen garanties geven dat na afronding van dit verbeterprogramma de problemen met de ICT van de Belastingdienst voorbij zijn.
- Het verbeterprogramma biedt de bodem om de inhoudelijke problemen in de ICT op te lossen.
- Het verbeterprogramma richt zich op de manier waarop projecten geprioriteerd worden, de wijze van uitvoering van projecten en de productiviteit van de uitvoering.
- Het programma heeft een looptijd van drie jaar en leidt tot een situatie waarin de ICT-uitvoeringsorganisatie – in lijn met de adviezen en aanbevelingen – beter in staat is zijn ICT-landschap voorspelbaar te beheren, verder te ontwikkelen en wendbaarder te maken.
- De ICT-problematiek is in jaren ontstaan en wordt niet in dagen opgelost. Bovendien voert de Belastingdienst niet alleen dit verbetertraject uit, maar zijn er ook inspanningen nodig voor de continuïteit van de dienstverlening en de aanpassing aan nieuwe beleids- en uitvoeringsopdrachten.
- De structurele borging van de ontwikkeling van het ICT-landschap van de Belastingdienst is gebaat bij meerjarige strategische verankering. Dat brengt de focus, commitment, rust en ruimte om het ICT-landschap in de

gewenste richting verder te ontwikkelen. Zo'n verankering sluit ook aan op het voorstel van de Minister van BZK, waarin wordt gesteld dat ieder departement een strategisch ICT-plan dient te hebben. Parallel aan het verbetertraject zal de Belastingdienst werken aan een dergelijk strategisch document.

Q: Hoe houdt u een programma van deze omvang beheersbaar en wendbaar?

A.

- Het programma is opgedeeld in een aantal sporen en in een drietal opeenvolgende jaren.
- Alle onderdelen hebben een eigen eigenaar en ook eigen inzet.
- Elk onderdeel binnen het programma is daardoor uitvoerbaar.
- Tot slot is er een stuurgroep aangesteld die de voortgang bewaakt en de resultaten monitort.

Q: Wat ziet u als de grootste risico's voor het succes van dit programma?

A:

- Nieuwe urgente of politieke prioriteiten die ertoe leiden dat de inzet die nodig is voor dit programma, ingezet moet worden voor andere projecten.

7. Extern toezicht

Factsheet/algemene spreeklijn

- Er komt een inspectie op de Belastingdienst, Toeslagen en Douane.
- Hierover is de Kamer op 6 november jl. geïnformeerd.
- Drie onafhankelijke deskundigen hebben hierover geadviseerd.
- De inspectie zal opereren vanuit het burgerperspectief.
- De focus van de inspectie ligt bij de kwaliteit van de dienstverlening en rechtsstatelijke waarden.
- De inspectie beperkt zich niet tot de uitvoerende diensten alleen, maar kan ook onderzoeken hoe de aansturing verloopt en wijzen op onuitvoerbare eisen die aan de diensten worden gesteld.
- Een inspectie lost niet alle problemen op, maar kan wel met gezag problemen signaleren, onderzoeken en agenderen.
- Extern toezicht is er niet van de ene op de andere dag en dit vergt zorgvuldigheid. Daarom gaat op korte termijn een kwartiermaker aan de slag om de inspectie op te bouwen.
- Wij streven ernaar dat de inspectie eind 2021 van start kan gaan.
- De kwartiermaker zal de inrichting van de inspectie verder uitwerken, bijvoorbeeld wat betreft het aantal fte's.

- De inspectie komt er beginsel voor een periode van 5 jaar. Daarna wordt op basis van een evaluatie bezien of en hoe de inspectie wordt voortgezet.
- In eerste kwartaal van 2021 zal de Kamer over de voortgang van de inspectie worden geïnformeerd.

Q. Waarom zou extern toezicht kunnen helpen?

A.

- Extern toezicht dat zich volledig en in de breedte richt op de Belastingdienst, Toeslagen en Douane bestaat nog niet.
- De Belastingdienst voert essentiële publieke taken uit waarbij het handelen een grote impact kan hebben op belastingplichtigen en toeslaggerechtigden.
- Bij andere overheidsdiensten met ingrijpende bevoegdheden, zoals de politie en het leger, zijn in het afgelopen decennium externe toezichthouders ingesteld.
- Het burgerperspectief is bij de bestaande checks & balances onderbelicht. De inspectie zal zich juist daarop richten.
- Een inspectie kan ook met gezag wijzen op onuitvoerbare eisen die aan de diensten worden gesteld.
- Een inspectie kan bijdragen aan het versterken van het zo belangrijke vertrouwen in de Belastingdienst, Toeslagen en Douane.
- Ook kan een inspectie de noodzaak tot het instellen van toekomstige ad hoc onderzoeks- en adviescommissies beperken. Eén toezichthouder kan één geluid laten horen en zo de benodigde rust brengen.

Q. Wanneer is er extern toezicht op de Belastingdienst?

A.

- Eerst gaat er een kwartiermaker aan de slag. Deze wordt momenteel geworven.
- De kwartiermaker zal de inspectie opbouwen en de inrichting verder vormgeven.
- Hierover zal ik uw Kamer in het eerste kwartaal van 2021 nader informeren.
- Wij streven ernaar dat de inspectie zelf eind 2021 van start kan gaan.

Q. Hoe is de onafhankelijkheid van de inspectie geborgd?

A.

- Net als u hechten wij zeer aan de volledige onafhankelijkheid van de inspectie.
- De inspectie dient namelijk het publieke belang.
- Dat betekent dat de inspectie ook kritisch kan zijn op ons. Dat is goed en maakt uiteindelijk het functioneren van onze uitvoerende diensten beter.
- Wij hebben als vorm voor toezicht het advies van de onafhankelijke deskundigen opgevolgd. Dat betekent dat een rijksinspectie zal worden opgericht. Dat is een zware vorm van toezicht, waarbij de onafhankelijkheid wordt geborgd door de aanwijzingen inzake de rijksinspecties.

Bij doorvragen

- In de aanwijzingen inzake de rijksinspecties is onder meer bepaald dat wij de rijksinspectie geen bijzondere aanwijzingen mogen geven die inbreuk maken op het beginsel van onpartijdigheid en onafhankelijkheid.
- Het is aan ons om ons daar ook aan te houden. Dat zullen wij uiteraard doen.
- De aanwijzingen zullen overigens worden geëvalueerd. Als hier wijzigingen uit volgen zullen deze uiteraard ook gelden voor deze inspectie.

8. Samenwerking politieke en ambtelijke leiding ministerie van Financiën

Spreeklijn verbeteren onderlinge samenwerking

- Het is evident dat wij als politieke en ambtelijke leiding van het ministerie een gezamenlijke verbeteropgave hebben - daarover heb ik uw Kamer regelmatig geïnformeerd;
- In het verleden zijn dingen niet goed gegaan, ook dat is bekend, en ik wil nogmaals benadrukken hoe vervelend ik het vind voor de ouders die getroffen zijn;
- Daarbij vergeten wij zeker niet dat wij elke dag opstaan en – nu even vooral digitaal – naar ons werk gaan en onze uiterste best doen juist voor de mensen in Nederland zoals deze ouders;
- Wij, zowel de politieke als ambtelijke leiding, beseffen ons ter degen wat wij te doen hebben. Dat is onder andere de reden dat wij sinds dit voorjaar – gezamenlijk, als team - steviger en intensiever bezig zijn met onze samenwerking;
- Het moet transparant en met elkaar, waarbij wij in alle openheid en in vertrouwen samen het gesprek voeren over wat wij individueel en in gezamenlijkheid te doen hebben in onze samenwerking voor een financieel gezond Nederland, met de beste Belastingdienst voor Nederland;
- Het gaat daarbij ook om vragen als:
    - Hoe wij ervoor zorgen dat wij vakmanschap de ruimte geven, duidelijke kaders zijn waarbinnen maatwerk mogelijk is;

    - Dat wij burgers en bedrijven centraal zetten, samenwerken vanuit meerwaarde; en
    - De veiligheid creëren waarbinnen onze medewerkers – die hard werken om het juiste zo goed mogelijk te doen – optimaal kunnen werken;
- Dat is onze verantwoordelijkheid aan u, de samenleving, onze medewerkers, daar staan wij voor opgesteld als leiding;
- Dat kost tijd, maar weet dat wij hieraan werken, al geruime tijd, en dit nog blijven doen.
- We moeten vooruitkijken, bouwen, en dat doen wij ook door samen te leren van het verleden;

Q. De cultuur bij de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie lijkt verziekt. Bent u het daar mee eens?

A.

- Nee, dat ben ik niet met u eens.
- Het mag duidelijk zijn dat wij, als politieke en ambtelijke leiding van het ministerie, ook kritisch naar onszelf moeten kijken.
- Daar hebben onze medewerkers recht op, en natuurlijk ook alle burgers en bedrijven waar onze medewerkers elke dag onze diensten aan verlenen.
- Het 'goede' nieuws is dat we de afgelopen maanden diepgaand gereflecteerd hebben op onze samenwerking, wat we daarvan leren en vooral hoe het beter kan.
- We hebben in ieder geval geconstateerd dat we aan onze resultaatgerichtheid moeten blijven werken, en meer oog moeten hebben voor de mensen in de samenleving voor wie wij ons inzetten.
- De komende periode blijven we als algemene leiding hierover het gesprek voeren, en werken we stap voor stap aan het versterken van de open en veilige cultuur waar we voor staan.
- Ik realiseer mij dat het voorbeeldgedrag van de politieke en ambtelijke leiding daarin cruciaal is.

Q. Hoe kijkt de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie terug naar afgelopen jaren? A.

- Naast dat er veel dingen goed zijn gegaan en er door medewerkers hard is gewerkt, is niet alles goed gegaan. De kinderopvangtoeslagaffaire heeft dat pijnlijk duidelijk gemaakt, met ernstige gevolgen voor de getroffen ouders.
- Hoe moeilijk en confronterend het soms ook is, het is cruciaal dat we ook proberen terug te kijken op het verleden om daarvan te leren.
- Ik constateer in ieder geval dat we aan onze resultaatgerichtheid moeten blijven werken, onze samenwerking kunnen verbeteren, en meer oog moeten hebben voor de mensen in de samenleving voor wie wij ons inzetten.
- Terugkijken en het gesprek daarover voeren gebeurt sinds dit voorjaar met elkaar als politieke en ambtelijke leiding, en blijven we komende periode doen.

Q. Wat heeft de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie geleerd van afgelopen jaren? A.

- De politieke en ambtelijke leiding heeft de afgelopen periode nadrukkelijk de tijd genomen om deze vraag met elkaar te bespreken.
- Uit deze gesprekken komt in ieder geval naar voren dat het transparant en met elkaar moet, waarbij wij in alle openheid en in vertrouwen met elkaar het gesprek moeten voeren over wat wij te doen hebben in onze samenwerking voor een financieel gezond Nederland, met de beste Belastingdienst voor Nederland.
- Als politieke en ambtelijke leiding hebben wij afgesproken ook komende periode hier de tijd voor te blijven nemen. En gaan wij verder werken aan onze resultaatgerichtheid, onderlinge samenwerking en ons bewustzijn voor de mensen in de samenleving voor wie wij ons inzetten.

Q. Wat gaat de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie komende jaren anders doen? A.

- Ik, en met mij ook de politieke en ambtelijke leiding, beseffen dat het anders moet.
- Dat doen wij in eerste instantie niet voor onszelf, maar om het vertrouwen van de samenleving terug te krijgen.
- Wij hebben afgesproken dat wij ons uiterste best gaan doen om het vakmanschap van onze medewerkers de ruimte te geven, er duidelijke kaders zijn waarbinnen maatwerk mogelijk is, dat wij burgers en bedrijven centraal zetten, onze samenwerking gaan verbeteren, en de veiligheid creëren waarbinnen onze medewerkers optimaal kunnen werken
- Dat kost tijd, maar weet dat wij hieraan werken, al geruime tijd, en dit ook nog blijven doen.

Q. Heeft u nog vertrouwen in de leiding van het ministerie? A.

- Ja, dat vertrouwen heb ik.
- Tegelijkertijd snap ik dat u deze vraag stelt. Alle gebeurtenissen die te maken hebben met de getroffen ouders als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire maken op een pijnlijke manier duidelijk dat dingen niet goed gegaan zijn. Ook bij de politieke en ambtelijke leiding.
- Mijn vertrouwen is gebaseerd op het feit dat we als ministerie vanaf begin dit jaar uitgebreid de tijd hebben genomen om met elkaar terug te kijken op afgelopen jaren en daarvan te leren. Ook komende periode blijven we dit doen.
- En gaan wij in ieder geval verder werken aan onze resultaatgerichtheid, onderlinge samenwerking en ons bewustzijn voor de mensen in de samenleving voor wie wij ons inzetten.

Q. Kunt u aangeven wat de politieke en ambtelijke leiding momenteel doet om vervelende situaties zoals afgelopen jaren te voorkomen? A.

- Wij, als politieke en ambtelijke leiding, realiseren ons dat het anders moet. Wij nemen die verantwoordelijkheid en zetten ons daar volledig voor in.
- Sinds het voorjaar van dit jaar hebben wij intensieve gesprekken gevoerd over onze onderlinge samenwerking, en hebben wij indringende gesprekken gevoerd over gebeurtenissen die in het verleden hebben plaatsgevonden.
- Hoe reflecteren wij daarop, wat kan daarin anders en beter, hoe willen wij hierin, naar de toekomst toe, handelen?
- Ook is de ambtelijke leiding in gesprek over de richting en koers van ons ministerie, wat onze opgaves daarbij zijn en wat dat concreet vraagt van ons. De 'lessons learned' van het verleden geven wij hierbij nadrukkelijk een plek.
- Komend jaar blijven wij investeren in waar we als ministerie naar toe willen. Dat doen we in nauwe verbinding en afstemming met alle onderdelen van het ministerie.
- Naast dat de ambtelijke leiding werkt aan hernieuwd perspectief, en de wijze waarop dit ministerie geleid wordt, zijn ook een aantal andere verbeteringen doorgevoerd, waaronder het aanstellen van personeelraadspersonen, het instellen van extern toezicht,

het omzetten van de tijdelijke Commissie Integriteit Belastingdienst naar een permanente commissie voor het gehele ministerie, en zijn ook gesprekken gevoerd tussen de ambtelijke leiding en medewerkers over de gewenste cultuur.

- Uiteindelijk zie ik een ministerie voor me waar we weer trots op mogen zijn, waar onze toegewijde medewerkers elke dag zich kunnen inzetten voor de samenleving – voor onze burgers en bedrijven.

Q. Hoe heeft u naar de verhoren van (oud) politici en topambtenaren afgelopen weken gekeken? Wat vond u ervan om de verhoren van (oud)politici en topambtenaren te zien? A.

- Alle vragen die betrekking hebben op de verhoren als gevolg van het Parlementaire Onderzoek Kinderopvangtoeslagaffaire (POK) dient u niet op in te gaan en aan te geven dat de uitkomsten nog volgen.

9. Aangifte tegen ambtsmisdrijven
Second opinion en strafrechtelijk handelen

Spreeklijn

- De minister van Financiën heeft in antwoord op mondelinge vragen op 14 januari toegezegd een second opinion uit te laten voeren door een onafhankelijke gezaghebbende buitenstaander over de verplichting om aangifte te doen van ambtsmisdrijven op grond van artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering (Sv).
- Voor dit advies zijn CAF-documenten beoordeeld die in 2019 aan de Kamer zijn verstrekt of in datzelfde jaar op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur openbaar zijn geworden. Het advies heeft betrekking op de werkzaamheden van de Belastingdienst waaronder Toeslagen, meer in het bijzonder het MT Fraude, het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF) en de Directie Toeslagen, in de periode 2013-2017.
- De second opinion heeft geleid tot aangifte.
- Dat was een onontkoombare stap, omdat er een vermoeden is van strafbare feiten .
- Een stap met een grote impact voor ouders. Maar ook met een grote impact voor organisatie en medewerkers.
- Ten behoeve van de medewerkers in de organisatie kiezen we in deze fase voor communicatie en specifieke ondersteuning richting de medewerkers waar nodig.
- Belangrijk daarin zijn een goede communicatie maar bijvoorbeeld ook juridische bijstand en een steunpunt waar medewerkers terecht kunnen met hun zorgen en vragen.

- We blijven veel aandacht geven aan deze interne communicatie.
- We willen ook lessen trekken voor de toekomst, complex daarbij is dat de aangifte nog onderzocht wordt door het OM.
- Vandaar dat momenteel bezien wordt hoe de oorspronkelijke aanpak en planning van het cultuurtraject naast de aangifte tegelijkertijd kan bestaan.
- Het lonkend perspectief blijft onveranderd: het vertrouwen van de samenleving terugwinnen en gezamenlijk bouwen aan een Belastingdienst en Toeslagen waar wij trots op kunnen zijn.
- Zoals aangegeven in mijn eerdere brief van 13 maart, zijn de kernbegrippen zijn: rechtsstatelijkheid, menselijke maat, een open en veilige cultuur, en een antenne voor signalen in de samenleving.

Factsheet aangifte n.a.v. second opinion

Kernboodschap

- Het ministerie heeft **aangifte gedaan** van het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich **niet tegen specifieke personen.**
- Dit is een **ingrijpend besluit**, zowel voor ouders als voor medewerkers.
- Het Openbaar Ministerie **bekijkt de aangifte** en beslist over het vervolg.

Belangrijkste informatie

- De minister heeft tijdens het vragenuurtje van 14/1 toegezegd een second opinion uit te laten voeren op informatie over CAF, met de vraag of hier aanwijzingen van ambtsmisdrijven in zitten.
- De second opinion is uitgevoerd door [redacted] op basis van CAF-documenten die in 2019 openbaar geworden zijn.
- [redacted] ziet in deze documenten aanwijzingen voor het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- Voor deze feiten geldt een aangifteplicht. Daarom is op 19 mei 2020 aangifte gedaan.
- [redacted] ziet onvoldoende aanwijzingen voor het vermoeden voor de volgende misdrijven: misbruik van

gezag, verduistering van bewijsstukken, valsheid in geschrifte, smaad en meineed.
- De aangifte is niet tegen specifieke personen gericht.
- Het Openbaar Ministerie zal de aangifte bekijken en beslist vervolgens over de vraag of er vervolgens een strafrechtelijk onderzoek zal worden gestart en daarna de vraag over een eventuele strafrechtelijke vervolging.

Feitelijke uitleg vervolg

Wat gebeurt er nu?

- Het is aan het Openbaar Ministerie om de aangifte te onderzoeken en om een beslissing te nemen over het wel of niet instellen van een strafrechtelijk onderzoek.
- Zoals [redacted] ook aangeeft in zijn analyse, is er nog een aantal vragen die alleen het OM kan onderzoeken. Dit zal ongetwijfeld enige tijd vergen.
- Het OM is **onafhankelijk**, het ministerie heeft dus geen invloed op de wijze waarop het OM de aangifte behandelt.
- Ondertussen blijf ik aan de slag met het oplossen van de problemen bij Toeslagen. We werken aan een cultuur waarbij mogelijke misstanden open en snel gemeld worden, zodat problemen sneller aan het licht komen.
- Ik wil dat de Belastingdienst een betrokken, betrouwbare en behulpzame dienst is, waarin medewerkers met trots, vertrouwen en in veiligheid elke dag het werk kunnen doen.

Onderzoek OM op welke personen

Q. Weten we wie de personen zijn op wie het onderzoek van het OM zich richt? Het gaat toch om medewerkers van het Managementteam Fraude, het Combiteam Aanpak Facilitators en de Directie Toeslagen?

A.

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Uiteindelijk is het oordeel aan de rechter, na een eventueel onderzoek en vervolging door het OM.

Q. Alle vragen over individuele verdachten:

- Worden de verantwoordelijken ontslagen?
- Wat doen we met ambtenaren die mogelijk de plegers van het ambtsmisdrijf zijn? Worden die geschorst?
- Als ze blijven doorwerken, hoe kan dat als ze toch verdachten zijn van een misdrijf?
- Wat doen wij terwijl het onderzoek loopt? De verdenking van een ambtsmisdrijf is toch ernstig genoeg om nu al stappen te ondernemen?
- Tot op welk niveau zijn mensen mogelijk verantwoordelijk voor een ambtsmisdrijf? Is dat op MT-niveau, leidinggevende of kan iemand schaal 6 er in dit geval ook verantwoordelijk voor worden gehouden?

A.

- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- Het is daarom per definitie voorbarig om hierover dan ook maar iets te zeggen.
- Daarnaast ga ik ga in het publieke domein niet in op mogelijke werkgeversbeslissingen over individuele ambtenaren.
- Dat doe ik niet vanuit het belang van een eventueel onderzoek door het OM én vanuit de bescherming van medewerkers die zich in het publieke debat niet kunnen verdedigen.
- Het is nu aan het OM om de aangifte te bezien.

Vervolging (oud)bewindslieden

Q. Kan het OM ook de verantwoordelijke (oud) bewindslieden vervolgen?

- Voor het vervolgen van bewindspersonen geldt een aparte procedure.
- Dat is een beslissing die alleen de regering of de Tweede Kamer kan nemen.

Signalen na 2017

Q. Wat is er gebeurd met signalen van na 2017? Bent u bereid om de signalen van 2017 t/m heden ook te laten onderzoeken?

Kern

- Het OM mag zelf bepalen naar welke periode en naar welke feiten het onderzoek doet indien het tot onderzoek overgaat. De aangifte is geen beperking van de reikwijdte van een onderzoek.
- Uiteraard werken wij **volledig mee** aan een onderzoek van het OM.
- Een eigen aanvullend onderzoek naar mogelijke strafbare feiten zou een onderzoek van het OM kunnen doorkruisen. Daarom doe ik dat niet.

Uitgebreid antwoord

- [redacted] heeft geadviseerd om aangifte te doen van het **vermoeden van twee misdrijven**. Dit vermoeden heeft betrekking op gebeurtenissen uit de periode 2013-2017. Daarom heeft de aangifte ook betrekking op deze periode.
- Het is **nu aan het OM** om te bepalen wat het met deze aangifte gaat doen.
- Het OM mag zelf bepalen naar welke periode en naar welke misdrijven het onderzoek doet als het tot onderzoek

over gaat. **De aangifte vormt geen beperking op de reikwijdte van een onderzoek van het OM.**

- Uiteraard werken wij volledig mee aan het onderzoek.
- Een eigen aanvullend onderzoek naar mogelijke strafbare feiten zou **een onderzoek van het OM kunnen doorkruisen**. Daarom doe ik dat niet.
- Eventuele **nieuwe signalen van misstanden** worden uiteraard serieus beoordeeld door de Commissie Integriteit Financien of de Raadspersonen. En hiervan wordt ook verslag gedaan, recent tussenrapport raadspersonen naar de TK.

Extra onderzoek

Q. Is deze second opinion voor ons aanleiding voor aanvullend extra/eigen onderzoek? Want ons eerste onderzoek was blijkbaar niet goed genoeg.

- Er is veel discussie geweest over de vraag of in deze situatie aanwijzingen waren van ambtsmisdrijven waarvoor een aangifteplicht geldt.
- Om die reden heeft het ministerie een second opinion laten verrichten door een onafhankelijke deskundige met strafrechtelijke expertise.
- In de second opinion wordt geadviseerd dat op de bewindspersonen van het ministerie de plicht rust aangifte te doen van (vermoedens van) een tweetal misdrijven. Daarom is nu ook aangifte gedaan.
- De vraag of er daadwerkelijk strafbare feiten zijn gepleegd, moet onderzocht worden door het OM.
- Een eigen onderzoek naar deze of andere strafbare feiten zou de bevoegdheid van het OM doorkruisen.

Passende maatregelen

Q. Wat bedoelt u met de zin 'In het belang van het onderzoek, van medewerkers en van de organisatie, worden waar nodig passende maatregelen genomen' in de Kamerbrief van 19 mei jongstleden?

- Het gaat om maatregelen die onze medewerkers ondersteunen.
- Er zijn al passende maatregelen genomen.
- Medewerkers kunnen terecht bij hun leidinggevende, bedrijfsmaatschappelijk werkers en vertrouwenspersonen.
- Zo is een in- en extern steunpunt ingericht voor medewerkers die vragen hebben naar aanleiding van de aangifte of die steun, zoals psychosociale hulp, nodig hebben. Het externe deel van het steunpunt is onderdeel van het ministerie van BZK.
- Ze kunnen ook terecht bij de personeelsraadspersonen en de Onafhankelijke Commissie integriteit Financiën.
- Voor meldingen van integriteitsschendingen kunnen medewerkers terecht bij het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën.
- Vanuit goed werkgeverschap wordt ook onder voorwaarden vergoeding van juridische bijstand in strafzaken aangeboden voor het geval dat medewerkers betrokken worden in een strafrechtelijk onderzoek Benadrukt wordt dat de aangifte niet is gericht op specifieke personen.

- Het is goed werkgeverschap dat de werkgever een faciliteit voor juridische, strafrechtelijke bijstand openstelt voor zijn medewerkers.
- De werkgever neemt daarmee geen enkele positie in over de vraag of sprake is geweest van strafbaar handelen en door wie dat is gepleegd.

Weekbericht [redacted]

Q. In het weekbericht van [redacted] **wordt gesteld dat de mededeling in de media dat personen op non-actief zijn gezet onjuist is, maar dat is toch gebeurd met vier algemeen directeuren?**

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht van woensdag 20 mei heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht:
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.
- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.
- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren

bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was ook verstandig.

Bij doorvragen: waarom is geen van hen op non-actief gezet, terwijl er zo'n duidelijk aangifte ligt?

De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.

Twijfel integriteit directeuren

Q. Hoe kunt u volhouden dat aan de integriteit van de directeuren niet wordt getwijfeld?

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee ambtsmisdrijven.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Ik wil nu niet op de uitkomsten van dat onderzoek vooruitlopen.
- Daarbij is de basis dat we vertrouwen hebben in de integriteit van de medewerkers.

Bij doorvragen:

- Een goed werkgever opereert op basis van vertrouwen. Dat is ook de cultuur die ik voorsta: vertrouwen in elkaar en waar mogelijk het open gesprek voeren.
- Dat betekent ook dat we vertrouwen op de integriteit van werknemers.
- Het past daarbij niet om op basis van de gedane aangifte, die **niet** is gericht tegen personen, vergaande conclusies te trekken over de integriteit van individuele medewerkers.

Aftreden vs. Non-actief

Q. In de media stond op 22 mei 2020 het bericht dat de [redacted] met onmiddellijke ingang is afgetreden op verzoek van de top van het ministerie. In het weekbericht van [redacted] dat geen personen op non-actief zijn gezet. Die mededeling in het weekbericht is dan toch onjuist?

A.

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht van woensdag 20 mei heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht.
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.

- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.
- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was ook verstandig en betekent dus nadrukkelijk niet dat zij op non-actief zijn gezet.

Q. Het op non-actief stellen van [redacted] roept veel weerstand en angst op. Hoe gaat u daarmee om?

A.

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- Géén van de medewerkers van destijds en die nog bij de Belastingdienst/het ministerie werken, op non-actief is gezet.
- Ook de algemeen directeuren zijn dus niet op non-actief gezet.
- Tegelijkertijd merk ik ook dat er veel emotie en onbegrip leeft bij de medewerkers van de Belastingdienst.
- Ik begrijp die emotie.
- Het is ook belangrijk dat medewerkers die emotie uiten en vragen stellen. We proberen ook zoveel mogelijk vragen te beantwoorden.
- Juist het stellen van vragen en het aangaan van het goede gesprek met elkaar en met leidinggevenden is onderdeel

van de door mij en door mijn collega Vijlbrief zo gewenste open en eerlijke cultuur.

Bij doorvragen: Maar dit leidt toch tot een angstcultuur bij de medewerkers?

- Ik begrijp heel goed dat medewerkers zich zorgen maken over de situatie.
- Waar mogelijk bieden wij medewerkers ondersteuning in deze moeilijke tijden:
- Medewerkers kunnen terecht bij hun leidinggevende, bedrijfsmaatschappelijk werkers en vertrouwenspersonen.
- Zo is een in- en extern steunpunt ingericht voor medewerkers die vragen hebben naar aanleiding van de aangifte of die steun, zoals psychosociale hulp, nodig hebben. Het externe deel van het steunpunt is onderdeel van het ministerie van BZK.
- Ze kunnen ook terecht bij de personeelsraadspersonen en de Onafhankelijke Commissie integriteit Financiën.
- Voor meldingen van integriteitsschendingen kunnen medewerkers terecht bij het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën.

Integriteit niet ter discussie

Q. Waarom wordt in het weekbericht bericht dat de integriteit van de algemeen directeuren niet ter discussie staat? Is het strafrechtelijk onderzoek dan al afgerond? De interne onderzoeken naar misstanden? De andere onderzoeken?

A.

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee ambtsmisdrijven.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Ik wil nu niet op de uitkomsten van een onderzoek vooruitlopen.
- Daarbij past het ook om nu vertrouwen te hebben in de integriteit van de medewerkers.

Bij doorvragen:

- Een goed werkgever opereert op basis van vertrouwen. Dat is ook de cultuur die ik voorsta: vertrouwen in elkaar en waar mogelijk het open gesprek voeren.

- Dat betekent ook dat we vertrouwen op de integriteit van werknemers.
- Het past daarbij niet om op basis van de gedane aangifte, die **niet** is gericht tegen personen, vergaande conclusies te trekken over de integriteit van individuele medewerkers.

Bij doorvragen: Er is toch zoveel mis, dat het evident is dat geen sprake is van integer handelen. Waarom spreekt u het dan toch uit?

- Het geeft geen pas om vooruit te lopen op de uitkomsten van enig onderzoek.

Waarom alleen een gesprek

Q. Waarom gaat u alleen maar met de algemeen directeuren 'in gesprek' en 'maakt u afspraken'?

A.

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.

Bij doorvragen:

Over individuele aangelegenheden doe ik in uw Kamer geen uitspraken. Het gaat hier om aangelegenheden in de verhouding werkgever-werknemer.

Inhoud langer lopende gesprekken

Q. Wat waren de al langer lopende gesprekken en wat is de inhoud van de met drie van hen gemaakte afspraken?

A.

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- Personeelsgesprekken zijn tussen werkgever en de ambtenaar.

Waarom vervolgcarrière

Q. Waarom krijgen zij nog een carrière bij de Belastingdienst?

A.

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.

Bij doorvragen:

- Afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop zij hun kennis en kunde ook de komende jaren kunnen inzetten voor de dienst. Dat is een aangelegenheid tussen werkgever en werknemer.

Waarom nu al straf

Q. Waarom straft u nu al directeuren, terwijl het strafrechtelijk onderzoek nog moet plaatsvinden?

A.

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- Er zijn geen directeuren bestraft.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht van afgelopen woensdag heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht.
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.
- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.
- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren

bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was ook verstandig en betekent dus nadrukkelijk niet dat zij op non-actief zijn gezet.

Menselijke maat vs. straffen

Q. Hoe past het bestraffen van de directeuren binnen de door u bepleite cultuur van de menselijke maat?

A.

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- Er zijn geen directeuren bestraft.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht.
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.
- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.
- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was

om die redenen verstandig en betekent dus nadrukkelijk niet dat zij op non-actief zijn gezet.

- Onderdeel van de menselijke maat is ook dat waar nodig ambtenaren worden beschermd. Die bescherming bieden we nu ook door gemaakte afspraken te versnellen.

Falen communicatie

Q. Heeft u niet gefaald in de communicatie?

A.

- Op dinsdag 19 mei heeft de ambtelijke top van het ministerie namens mij en collega Vijlbrief aangifte gedaan. De second opinion van [redacted] liet ons geen andere keuze.
- Door deze second opinion en de aangifte is een aantal zaken in een stroomversnelling geraakt. Het gaat onder meer om de eerder gemaakte afspraken met vier algemeen directeuren over het vervolg van hun loopbaan.
- We hebben de medewerkers, waar mogelijk, zo volledig mogelijk en transparant mogelijk proberen te informeren over de ontstane situatie.
- Daarbij is het voor de werkgever moeilijk om hierover te communiceren. Loopbaanafspraken zijn immers onderdeel van de vertrouwelijke gesprekken tussen werkgever en werknemer.

Definitie ambtsmisdrijven

Q. Wat is Knevelarij?

A.

- Knevelarij is het vorderen of ontvangen van een betaling, terwijl de ambtenaar weet dat die betaling niet verschuldigd is.
- Onder knevelarij valt ook het bewust weigeren van een betaling, terwijl de ambtenaar weet dat de ontvanger daar wel recht op heeft.

Q. Wat is beroepsmatige discriminatie?

A.

- Dat is het opzettelijk discrimineren op grond van iemands ras of etnische afkomst bij de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf.

Waarom aangifte

Q. Waarom heeft u aangifte gedaan?

A.

- De minister heeft een second opinion toegezegd op het oordeel dat er geen sprake is van een plicht om aangifte te doen van ambtsmisdrijven.
- Het eindrapport van deze second opinion is door [redacted] op 19 mei jl. opgeleverd en is diezelfde dag ook met uw Kamer gedeeld.
- Naar aanleiding van de bevindingen van [redacted] heeft het ministerie op 19 mei jl. bij het Openbaar Ministerie aangifte gedaan van het vermoeden van knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen; [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de zelfstandige bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.

Q. Waarom nu wel aangifte (en eerder niet?)

A.

- De beoordeling of er sprake is van een plicht om aangifte te doen, is een **ingewikkelde juridische** vraag.
- Eerder was het oordeel dat er geen of onvoldoende indicaties zouden zijn dat er in strafrechtelijke zin sprake zou zijn van vermoedens van ambtsmisdrijven die zouden verplichten tot aangifte.
- Maar juist gelet op deze complexe materie heeft de minister toegezegd deze second opinion te vragen.
- In zijn uitgebreide analyse, gaat [redacted] ook in op de vraag wanneer de aangifteplicht geldt. Hij beschrijft hierbij dat er **verschillende maatstaven** mogelijk zijn om te beoordelen of er sprake is van een aangifteplicht.
- Hij adviseert hierbij een **strenge toets**: een 'redelijk vermoeden' van een ambtsmisdrijf is noodzakelijk voor de aangifteplicht.
- Op basis van zijn analyse is er sprake van een redelijk vermoeden van twee misdrijven: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- Daarom heeft het ministerie **aangifte gedaan**.

Tegen wie aangifte

Q. Tegen wie is aangifte gedaan?

A.

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Uiteindelijk is het oordeel aan de rechter, als daar na onderzoek en vervolging door het OM om wordt gevraagd.

Alle vragen over de duur en reikwijdte van het onderzoek van het OM

Q. Hoe lang gaat het onderzoek duren?

Q. Kunt u er bij het OM op aandringen om dit onderzoek snel af te ronden?

Q. Kunt u ervoor zorgen dat het OM vaart maakt met het onderzoek?

Q. Gaat het OM ook naar X of Y kijken?

Q. Worden er mensen verhoord?

Q. Worden ouders betrokken bij het onderzoek?

A.

- Het OM is **onafhankelijk**. Het is aan het OM om te bepalen wat het met deze aangifte gaat doen.
- Zoals [redacted] ook aangeeft in zijn analyse, is er nog een aantal vragen die alleen het OM kan onderzoeken. Dit zal ongetwijfeld enige tijd vergen. Het enige wat ik kan doen om het werk van het OM te bespoedigen, is vlot meewerken aan verzoeken die het OM aan mij richt. Het OM bepaalt zelf of en zo ja naar **welke mogelijke misdrijven en naar welke periode** het onderzoek doet.
- Het OM bepaalt ook zelf hoe het onderzoek wil doen, bijvoorbeeld door documenten in te zien of mensen te verhoren. **Uiteraard werken wij daar volledig aan mee.**

- Ik kan daarom ook geen uitspraken doen over een eventueel onderzoek door het OM. Ik hoop uiteraard dat we snel duidelijkheid krijgen, maar **dat is echt aan het OM.**

Verhouding aangiftes

Q. Hoe verhouden deze aangiftes zich tot de aangiftes die er al bij het OM liggen, gedaan door advocaten van ouders?

A.

- De inhoud van andere aangiften is niet met het ministerie gedeeld. Het is aan het OM om te bepalen of en zo ja op welke wijze, gezamenlijk of niet, deze aangiften onderzocht worden.

Meer mogelijke misdrijven

Q. Zijn er nog meer mogelijke misdrijven? Naar welke feiten heeft [ ] gekeken etc.

A.

- [ ] heeft in zijn advies gekeken naar ambtsmisdrijven en andere relevante misdrijven die vallen onder de aangifteplicht. Naast knevelarij en beroepsmatige discriminatie heeft hij gekeken naar aanwijzingen voor het vermoeden dat de volgende misdrijven zijn gepleegd:
  - Dwang door misbruik van gezag
  - Verduistering van bewijsstukken
  - Valsheid in geschrifte
  - Smaad
  - Meineed
- Op basis van de stukken die hij bekeken heeft, concludeert [ ] dat er onvoldoende aanwijzingen zijn voor het vermoeden dat deze misdrijven zijn gepleegd.
- Daarom ziet de aangifte alleen op het vermoeden van knevelarij en beroepsmatige discriminatie.

BLOK 2 – Herstellen, Verbeteren, Borgen

Bestaande uit:

1. ***HVB, FSV, Risicomodellen en selectieregels***
2. ***Nationaliteiten, 1043***

FSV/HVB
Algemene Spreektekst

Op 13 oktober heb ik samen met mijn collega staatssecretaris de Kamer het concept plan van aanpak Herstellen, Verbeteren en Borgen toegestuurd.

- In het concept plan van aanpak kiezen wij ervoor om de processen rond risicoselectie en signalen van mogelijke fraude direct aan te pakken.
- Hierbij wordt specifiek aandacht gegeven aan het gebruik van nationaliteit en de projectcode voor het toezicht op aangiftes met een verhoogd risico op systeemfraude, de zogenaamde projectcode 1043.
- Dit is van belang omdat de kans op negatieve effecten voor burgers en bedrijven hier het grootst is.
- Daarnaast gaan we ook de andere processen en de ondersteunende applicaties toetsen aan de eisen van de AVG, Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Archiefwet.
- Voor medewerkers is het essentieel dat zij zich bewust zijn en een bepaalde basiskennis hebben van de regels op grond van de AVG, BIO en de Archiefwet. Daarom begint de Belastingdienst per direct met een campagne rond de AVG.
- Daarnaast is het van belang dat medewerkers het melden als zij dingen tegen komen die niet conform deze wetgeving zijn.

- Het is mogelijk dat uit de onderzoeken en acties uit het concept plan van aanpak nieuwe bevindingen boven tafel komen.
- Na beoordeling van de feiten zullen wij dan, indien nodig, beheersmaatregelen nemen. Uiteraard zullen we uw Kamer daar dan zo spoedig mogelijk over informeren.
- De drieslag van onderzoeken, daar waar nodig het nemen van maatregelen en informeren van uw Kamer, is en blijft onze aanpak.
- Uw kamer heeft de brief van 13 oktober en het plan van aanpak geagendeerd voor een nog in te plannen notaoverleg. Wij spreken in dat overleg graag met u door over het plan van aanpak.

Factsheet plan van aanpak Herstellen Verbeteren Borgen (HVB)

Op 13 oktober jl. is het plan van aanpak HVB aan de Tk gestuurd. Het plan van aanpak bevat een aantal onderdelen:

Herstellen:

- Het effect op de selectie en behandeling van burgers en bedrijven van vermelding in FSV en negen andere applicaties. De onderzoeksvragen- en aanpak voor toeslaggerechtigden zullen in december 2020 gereed zijn. Het afronden van de uitbesteding en de start van het onderzoek voor Toeslaggerechtigden is voorzien voor juni 2021.
- De structurele werking van het uitvoeringsproces projectcode 1043. Wij doen onderzoek naar de structurele werking van het uitvoeringsproces, de waarborgen ten aanzien van selectie en aangiftebehandeling en het besluitvormingsproces. De afronding van dit deel is voorzien in juni 2021.
- Het Combiteam Aanpak Facilitators. De werkzaamheden van het CAF-team per 3 juli jl. zijn opgeschort. Het CAF-team leverde signaleringen aan de uitvoerende directies. Deze werkzaamheden van de directies o.g.v. deze signalen zitten inmiddels in verschillende stadia van behandeling. Dit wordt geanalyseerd. Deze analyse zal in december 2020 worden afgerond.
- Nog lopende activiteiten uit fase 1:
    - De acht applicaties die tot bevindingen hebben geleid in het onderzoek van KPMG; daarnaast is er nog één applicatie (Databank Auto) naar voren gekomen in eigen onderzoek van de Belastingdienst.

- Inrichten van tijdelijke processen in voor de verwerking van signalen van mogelijke fraude en informatieverzoeken van medeoverheden. De ingebruikname van de tijdelijke voorziening is gepland in maart 2021.
- De inventarisatie van lijsten in persoonlijke en samenwerkingsomgevingen van medewerkers en van lokale applicaties waarin risicosignalen, fraudeverdenkingen en vermeldingen van nationaliteit voorkomen. Van deze inventarisatie wordt een rapportage gemaakt. Over deze rapportage wordt de Kamer in de voortgangsberichten over het plan geïnformeerd.

Verbeteren:

- Vakkennis en bewustzijn rondom gebruik gegevens en AVG. De uitvoering van de taken conform wet- en regelgeving is voor een groot deel afhankelijk van het bewustzijn en de professionaliteit van medewerkers. Het is daarom cruciaal dat medewerkers over voldoende kennis en bewustzijn beschikken en problemen tijdig signaleren. In december van dit jaar zal de bestaande opleiding zijn geactualiseerd. De nieuwe opleiding en de vaktechnische structuur wordt in 2021 opgeleverd.
- Het herzien van de visie/strategie voor de aanpak van Fraude. Deze herziene visie/strategie is naar verwachting in maart 2021 gereed.
- Waarborgen ten aanzien van selectie- en behandelprocessen. Naar verwachting is het plan van aanpak voor het onderzoek naar deze herijking in december van dit jaar gereed. Omdat het een arbeidsintensief traject betreft wordt externe ondersteuning ingeschakeld. In het eerste kwartaal van 2021 zijn deze processen in kaart zijn gebracht, hernieuwde kaders bekend en is de implementatie gestart.

- Bedrijfsprocessen op orde. Op korte termijn worden de processen rond risicoselectie en signalen van mogelijke fraude opgepakt. In het eerste kwartaal van 2021 moeten de risico's in deze processen in kaart zijn gebracht, hernieuwde kaders bekend zijn en de implementatie gestart. Om ervoor te zorgen dat alle ruim 600 processen voldoende aan de wettelijke kaders gaan wij deze processen systematisch doorlichten. Dit is een omvangrijk traject en wij hebben daar langere tijd voor nodig.

Borgen:

- Duurzaam borgen van acties en maatregelen die in Herstellen en Verbeteren zijn opgenomen. Een kritische beoordeling van de opzet, inrichting en werking van de planning en control cyclus moet nog dit jaar worden gestart. Begin volgend jaar zouden dan voorstellen voor verbetering moeten worden gedaan.
- Bijzondere aandacht vergt nog de omgang met incidenten. Bestaande voorzieningen (proces van melding, opvolging en bemensing van vervolgacties) zullen worden beoordeeld. De beoordeling zou, vergezeld van mogelijke voorstellen voor verbetering, begin volgend jaar moeten worden afgerond.

Tijdlijn FSV (vanaf 2020)

2021	**Januari/februari** Brief en bijlagen van 13 oktober 2020 zullen behandeld worden tijdens een nog te plannen notaoverleg. Voor dit nota overleg zullen de staatssecretarissen nog een brief aan de Tweede Kamer sturen over de voortgang van HVB.
2020	**13 oktober** Staatssecretarissen van Financiën sturen brief aan de Tweede Kamer met het concept plan van aanpak Herstellen, Verbeteren en Borgen (HVB) + beantwoording feitelijke vragen van 18 mei + beantwoording schriftelijke vragen lid Leijten (SP), Azarkan (DENK) en Nijboer (PvdA).
	18 september De Tweede Kamer stelt schriftelijke feitelijke vragen aan de staatssecretarissen van Financiën n.a.v. een drietal eerdere brieven gestuurd aan de TK.
	10 juli Staatsecretarissen van Financiën sturen brief aan de Tweede Kamer met uitkomsten uit fase 1 van extern onderzoek door KPMG + beantwoording schriftelijke vragen n.a.v. berichtgeving Follow The Money over toeslagenaffaire + beantwoording schriftelijk overleg n.a.v. brief van 26 mei + beantwoording schriftelijke vragen van Leijten (SP), Omtzigt (CDA) en Azarkan (DENK).
	Staatssecretarissen ontvangen van de Kamer - Schriftelijk overleg over de brief van 26 mei - Schriftelijke vragen Leijten (SP) over 'de Fraude Signalering Voorziening (FSV)' - Schriftelijke vragen Omtzigt (CDA) over 'de Fraude Signalering Voorziening' (FSV) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)' - Schriftelijke vragen Azarkan (DENK) over 'het bestaan van een geheime zwarte lijst van vermeende fraudeurs die veel mensen gedupeerd heeft' - Schriftelijke vragen commissie Financiën over berichtgeving van Follow The Money over toeslagenaffaire
	26 mei Staatssecretarissen van Financiën sturen brief aan de Tweede Kamer dat er in twee fasen een extern onderzoek naar FSV gedaan zal worden.
	28 april Staatsecretarissen van Financiën sturen brief aan de Tweede Kamer waarin de problemen rondom FSV en stappen om deze problemen recht te zetten geschetst worden.
	4 maart Algemeen Overleg Belastingdienst Een brief met nadere informatie over FSV wordt door de staatsecretarissen van Financiën aan de Tweede Kamer toegezegd.
	2 maart De Tweede Kamer wordt via een brief geïnformeerd over het uitzetten van FSV. Tevens wordt de GEB openbaar gemaakt (waarbij een eerder gelakte passage wel zichtbaar wordt).
	27 februari De staatssecretarissen sturen een brief naar de Kamer over de stand van zaken FSV bij de Belastingdienst. Tevens wordt als bijlage bij deze brief een rapport van de ADR verzonden over de stand van zaken AVG bij de Belastingdienst.
	27 februari FSV wordt uitgeschakeld en ontoegankelijk.
	20 februari Beide staatsecretarissen worden geïnformeerd over het bestaan van de GEB FSV.
	10 februari RTL stelt –ook namens Trouw- vragen over het gebruik van FSV door de Belastingdienst aan woordvoering van het Ministerie van Financiën.

Q. Kunt u de Kamer vertellen wat de huidige stand van zaken plan van aanpak Herstellen Verbeteren Borgen (HVB) is?

A.

- Op 13 oktober heeft uw Kamer het concept plan van aanpak Herstellen, Verbeteren en Borgen (HVB) ontvangen.
- De Belastingdienst is hard aan de slag met de hierin genoemde onderzoeken en acties.
- Uw Kamer heeft de behandeling van de stukken van 13 oktober voor een nota overleg gepland. Dit nota overleg moet nog gepland worden
- Graag gaan we tijdens dit notaoverleg met uw kamer in gesprek over FSV en het plan van aanpak HVB .

Eventuele toezegging: U ontvangt nog een Kamerbrief met een voortgang over FSV en HVB voorafgaand aan dit nota overleg.

Nationaliteiten

Factsheet gebruik van nationaliteit binnen de Belastingdienst (blauw)

De Belastingdienst maakt gebruik van risicomodellen en selectieregels, om een eerste selectie te maken van aangiften en verzoeken die handmatig beoordeeld moeten worden.

Risicomodellen: Een risicomodel schat de kans op een correctie van bijvoorbeeld aangiftes, gebaseerd op een set van variabelen die correcties van historische aangiftes zo goed mogelijk verklaren. Risicomodellen geven op basis van deze historische patronen een indicatie (een risicoscore) van het in de toekomst voorkomen van een bepaalde, vooraf gedefinieerde, uitkomst. Dat kunnen fouten zijn in aangiften maar bijvoorbeeld ook bijzondere fenomenen (zoals fraude).

Selectieregels: als onderdeel van een selectiemodule worden selectieregels vastgesteld op basis van de kennis en expertise van medewerkers van de Belastingdienst. Hierbij kan gedacht worden aan vakkennis, kennis van wet- en regelgeving of ervaringen uit voorgaande jaren. Met deze selectieregels worden één of meer specifieke onderdelen van de aangifte getoetst, bijvoorbeeld of een specifieke aftrekpost hoger is dan een bepaald normbedrag. Selectieregels zijn **"als-dan"** regels op basis van de wet en kennis en ervaring van medewerkers, die leiden tot uitworp.

De behandelaar krijgt uitsluitend een globale beschrijving op basis waarvan de selectie plaatsvindt, maar niet de selectiecriteria van risicomodellen en selectieregels te zien op basis waarvan een aangifte is geselecteerd.

Omdat er meer aangiften worden uitgeworpen op basis van risicomodellen en selectieregels dan dat er toezichtscapaciteit is, vindt er vervolgens een nadere selectie plaats. Afhankelijk van de capaciteit en keuzes in het toezicht worden de uitgeworpen aangiften behandeld door een medewerker.

Query's zijn een verzameling van gegevens die uit meerdere gegevensbronnen komen.

In de CAF zaken, 1043 en in bepaalde selectieregels blijkt nationaliteit een rol te hebben gespeeld in het toezicht door de Belastingdienst. Ook aantekeningen die zien op mogelijke fraude werden op verschillende manieren in het toezicht gebruikt, bijvoorbeeld bij FSV en in vrije velden van BVR die in ieder geval in één landelijk risicomodel een rol heeft gespeeld. De AP heeft in zijn rapport over Toeslagen ook aangegeven dat gegevens van burgers niet rechtmatig verwerkt werden bij Toeslagen.
De TK is van alle bevindingen en genomen beheersmaatregelen tot nu toe op de hoogte gesteld.

Daarnaast is een conceptplan van aanpak, Herstellen, Verbeteren, Borgen (HVB) naar de TK gestuurd. Daarin zijn verschillende onderzoeken en maatregelen opgenomen die gericht zijn op het verbeteren en waarborgen van de gegevensverwerkingen en data-analyses door de Belastingdienst.

In het concept plan van aanpak worden de processen rond risicoselectie en signalen van mogelijke fraude direct aangepakt. In het eerste kwartaal van 2021 moeten de risico's in deze processen in kaart zijn gebracht, hernieuwde kaders bekend zijn en de implementatie gestart. Hierbij wordt specifiek aandacht gegeven aan het gebruik van nationaliteit en projectcode 1043. Dit is van belang omdat de kans op negatieve effecten voor burgers en bedrijven hier het grootst is.

Aangekondigde onderzoeken in HVB

- Onderzoek naar de mogelijke negatieve effecten op de behandeling van burgers en bedrijven als gevolg van een vermelding in FSV of in andere applicaties die tot bevindingen hebben geleid in het onderzoek van KPMG.
- Het aanvullend onderzoek met projectcode 1043 ziet op het uitvoeringsproces van projectcode 1043, de waarborgen ten aanzien van selectie en aangiftebehandeling en de besluitvorming daarover.

- Het onderhanden werk dat voortvloeide uit CAF onderzoeken wordt in beeld gebracht. Dit zal worden beoordeeld op de noodzaak om dit op te schorten.
- De samenhang tussen de bevindingen ten aanzien van FSV, projectcode 1043 en de fraudeaanpak van de Belastingdienst.

In de zomer is ook een eerste veegactie bij alle medewerkers van de Belastingdienst gestart om de persoonlijke werkomgeving van de medewerkers meer in lijn te brengen met politieke en maatschappelijke verwachtingen en in te richten conform de bevindingen uit het AP-onderzoek. Deze veegactie wordt opgevolgd door een het traject Proces op orde, waarbij het de bedoeling is alle systemen van de Belastingdienst in overeenstemming met de relevante privacyregels te maken.

Andere onderzoeken bij de Belastingdienst

De **ADR** zou onderzoek gaan doen naar het proces van totstandkoming en waarborgen van onder meer risicomodellen. De ontwikkelingen bij FSV, bij Toeslagen en alle in gang gezette en aangekondigde onderzoeken en verbetertrajecten hebben er toe geleid dat het onderzoek in overleg met de ADR opnieuw wordt bepaald. Dit loopt mee met het plan van aanpak Herstellen, Verbeteren, Borgen dat ook op 13 oktober naar de TK is gestuurd.

De **Nationale Ombudsman** is dit jaar een onderzoek gestart naar de wijze waarop *overheden* omgaan met klachten over etnisch profileren. Dit onderzoek moet leiden tot een helder kader voor de behandeling van klachten over etnisch profileren.

De **Algemene Rekenkamer** (ARK) is dit jaar een onderzoek gestart naar voorspellende en voortschrijvende algoritmes die door de Rijksoverheid worden gebruikt. De ARK gaat op onafhankelijke wijze beoordelen hoe algoritmes bij de rijksoverheid in de praktijk functioneren en welke verbeteringen mogelijk zijn. Ook bij de Belastingdienst heeft de ARK in het kader van dit onderzoek vragen gesteld.

Het geheel aan onderzoeken en uitkomsten moet leiden tot verbetering van processen, waarborgen en het feitelijke gebruik van (persoons) gegevens en data-analyses binnen de Belastingdienst.

Juridisch toegestaan selecteren op nationaliteit

Q. Is selecteren naar nationaliteit juridisch toegestaan?

A.

- Laat ik vooropstellen dat er geen ongerechtvaardigd onderscheid mag worden gemaakt. Onder omstandigheden is selecteren naar nationaliteit echter toegestaan.
- Er moet een rechtvaardiging voor bestaan.
- Zo'n rechtvaardiging is bijvoorbeeld een wettelijke grondslag. Daarbij moet de selectie noodzakelijk zijn. Dat houdt in dat het zo beperkt mogelijk moet worden toegepast (proportionaliteit) en dat er geen andere, minder ingrijpende manier is om hetzelfde resultaat te bereiken (subsidiariteit).
- Zoals ook uit het rapport van de AP blijkt, is het controleren van nationaliteit is niet per definitie hetzelfde als etnisch profileren. Het maakt uit hoe en waarom het selectiecriterium wordt ingezet.

Voorbeeld:

Voorbeeld 1:

- Artikel 3 van de Successiewet.
- Hierin staat dat de erfenis en schenkingen van **een Nederlander die niet meer in Nederland woont**, belast worden.

- Deze regel geldt **tot tien jaar**, nadat de Nederlander Nederland heeft verlaten.
- Om op deze regel toezicht te houden, **moet nationaliteit verwerkt worden**:
    1. De Nederlandse nationaliteit moet vastgesteld worden.
    2. Bijgehouden moet worden, hoe lang iemand al buiten Nederland woont

Ter toelichting – niet om uit te spreken:

- Andere rechtvaardigingsgronden uit de AVG zijn:
    - Toestemming van de burger
    - Verwerking noodzakelijk om een overeenkomst uit te voeren.
    - Verwerking is noodzakelijk om vitale belangen van de burger of anderen te beschermen
    - De verwerking is noodzakelijk om de gerechtvaardigde belangen van de verwerker, of andere burgers te beschermen. Let op: hier speelt een belangenafweging.

Beleidsmatige invulling

Q: Hoe is het selecteren naar nationaliteit beleidsmatig ingevuld?

A.

- Beleidsmatig is door mijn voorganger besloten selectie op grond van nationaliteit af te schaffen tenzij er een **expliciete wettelijke basis** voor is.
- Hierdoor wordt voor iedereen duidelijk wanneer het gebruik van nationaliteit toegestaan is en wordt de kans op een ongerechtvaardigd onderscheid op basis van nationaliteit verminderd.
- Daarom vraagt het registreren en gebruik van nationaliteit grote zorgvuldigheid.
- Ik wil dat dit alleen gebeurt, als er een expliciete wettelijke grondslag is voor het verwerken van nationaliteit en dit noodzakelijk is voor taken in het toezicht of de dienstverlening.

Etnisch profileren overheidsbreed

Q: Kunt u garanderen dat etnisch profileren niet breder voorkomt binnen de overheid, zoals de Nationale Ombudsman recent suggereerde in een interview?

A.

- Het discriminatieverbod, neergelegd in artikel 1 van de Grondwet, geldt voor alle overheidsinstanties.
- Er ligt dus bij alle lagen van de overheid een specifieke verantwoordelijkheid voor de voorkoming en bestrijding van discriminatie.
- In dat kader kan ik niet spreken voor de onderdelen van de overheid waar ik geen verantwoordelijkheid voor draag.

Verbetermogelijkheden tegengaan discriminatie

Q. Welke concrete verbetermaatregelen heeft de Belastingdienst genomen om etnisch profileren en/of discriminatie tegen te gaan.

A.

- Wat voor mij uitermate belangrijk is, is hoe we ervoor kunnen zorgen dat in het toezicht, **elke vorm van vooringenomenheid** ten aanzien van nationaliteit wordt **voorkomen**.
- Daarvoor zijn inmiddels verschillende stappen gezet.
- Zo organiseert de Belastingdienst **bewustwordings- en kennissessies**, onder andere in het licht van de AVG.
    - **De ontwikkelingen** rondom het gebruik van nationaliteit vragen nadrukkelijk aandacht en **worden hierin meegenomen**.
- Daarnaast heeft de Belastingdienst het onjuiste gebruik van nationaliteit in verschillende systemen **geïdentificeerd en hersteld**, of wordt dat op dit moment hersteld.
    - Ik doel hier op onder andere tekstvelden in het systeem 'Beheer van Relaties' en onderdelen van applicaties die reeds verwijderd zijn.
- Deze maatregelen zijn echter **niet voldoende**.
- Zo kan ik op dit moment **niet** zeggen of we **alle gevallen** waarin we nationaliteit gebruiken **in beeld** hebben.

- Mede hierom heb ik, samen met de staatssecretaris van Toeslagen en Douane, **het onderzoek 'Herstellen, verbeteren en Borgen' gestart**.
- Het doel van dit onderzoek is het in lijn brengen van alle bedrijfsprocessen met de AVG, Archiefwet en BIO.
- Daarnaast moet dit onderzoek ertoe leiden dat de risicoselectie van de Belastingdienst met voldoende rechtstatelijke waarborgen is omkleed.
- Het onderwerp '**gebruik van nationaliteit' is in dit onderzoek topprioriteit**.
- Ik streef ernaar om in **het eerste kwartaal van 2021** dit gebruik **volledig in beeld** te hebben en **uw Kamer hierover te informeren.**
- Vervolgens zal de Belastingdienst uiteraard **gepaste maatregelen nemen,** om onjuist gebruik van het persoonskenmerk nationaliteit te herstellen.

Openbaar maken selectieregels

Q. Waarom kunnen we selectieregels niet zomaar openbaar maken?

A.

- Selectieregels kunnen niet zomaar openbaar gedeeld worden
- Dit **zegt namelijk veel** over de **manier** waarop we **toezicht** houden op de grote stromen aangiften.
- Hypothetisch voorbeeld:
    - Er wordt een selectieregel ingezet die afgaat bij een aftrekpost van meer dan €1.000.
    - Delen daarvan kan leiden tot wat wordt aangeduid als "gaming the system"; bijvoorbeeld door ten onrechte een aftrekpost op te voeren voor een bedrag **net onder de bekende grens**, bijvoorbeeld €999.
    - **Daarmee worden die aftrekposten** dan mogelijk bewust aan het toezicht onttrokken, omdat men de grenzen gaat 'gebruiken'.
- **Het delen van informatie over selectieregels, kan daarmee een negatieve invloed krijgen op de belastingopbrengsten en de compliance**

BLOK 3 – Corona

Bestaande uit:

1. ***Fiscale coronamaatregelen***
2. ***Uitvoering en toezicht coronamaatregelen***

Deel 1: Fiscale Coronamaatregelen

KERNBOODSCHAP / ALGEMENE SPREEKTEKST fiscale maatregelen

- We hebben op fiscaal gebied verschillende maatregelen genomen om de economische gevolgen van de coronacrisis in te perken.
- Een van de **belangrijkste** fiscale coronamaatregelen is het **ruimhartige beleid voor uitstel van belastingbetaling voor ondernemers**.
- Dit beleid **ondersteunt ondernemers** die door corona in betalingsproblemen komen.
- Daarnaast zijn **diverse andere fiscale maatregelen** genomen, bijvoorbeeld om fiscale belemmeringen voor een goede zorgverlening moeten wegnemen en maatregelen die onredelijke gevolgen van de afstands- en reisbeperkingen moeten beperken.

FACTSHEET ALGEMEEN

- Er is een groot aantal fiscale maatregelen genomen om de financiële gevolgen van de coronacrisis voor bedrijven en burgers te beperken.
- Een van de belangrijkste maatregelen is uitstel van belastingbetaling.
- De overige maatregelen gaan bijvoorbeeld om maatregelen die **fiscale belemmeringen voor een goede zorgverlening moeten wegnemen** (zoals btw-vrijstelling op het uitlenen van zorgpersoneel) en maatregelen die **onredelijke gevolgen van de anderhalvemeterregel moeten beperken** (zoals uitstel voor de "identificatieverplichtingen" voor nieuwe werknemers).
- Onderstaande tabel bevat een overzicht van de genomen maatregelen. In de tabel zijn ook de looptijd en budgettaire gevolgen opgenomen. [PM Wordt evt. aangepast o.b.v. nadere besluitvorming over steunpakket (mogelijk MR 27 november of 4 december)]

Maatregelen	Looptijd	Kosten evt. verlenging 3mnd
Uitstel betaling belastingen (en gerelateerde maatregelen)	Aanmeldtermijn tot 1 januari 2021 Start nieuwe verplichtingen 1 januari 2021 Start opgebouwde schuld 1 juli 2021 Afbetalingstermijn 36 maanden	Startdatum nieuwe verplichtingen: (1) -2,5 mld kasschuif; (2) -150 mln. afstel; (3) -50 á –100 mln. derving uitgavenkant (invorderingsrente)
Uitstel van betaling Caribisch Nederland	Idem	
Verlaagde invorderingsrente 0,01%	31 december 2021	
Verlaagde belastingrente	0,01% t/m 1 oktober 2020 Vpb op 4% t/m 31 december 2021)	
Verlaagde invorderingsrente Caribisch Nederland van 6% naar 0%	31 december 2020	

TOGS en TVL vrijstellen van belasting	30 juni 2021	
Btw nultarief mondkapjes	31 december 2020	-75 mln.
Btw vrijstelling voor uitlenen zorgpersoneel	31 december 2020	-50 mln
Btw vrijstelling voor ter beschikking stellen medische hulpgoederen	31 december 2020	-10 mln
Uitstel administratieve verplichtingen rondom de loonheffingen	31 december 2020	0
Ongewijzigd doorlopen onbelaste (reis-)kostenvergoeding	31 december 2020	0
Reisaftrek toepassen alsof reispatroon wordt voortgezet	31 december 2020	
Behoud recht op hypotheekrenteaftrek hypotheekbetaalpauze	31 december 2020	10 mln (kasschuif)
Overeenkomsten met Duitsland en België m.b.t. grensarbeiders	BE: 31/12/2020 DE: Intentie tot: 31/12/2020	0
Vrijstelling Duitse netto-uitkeringen i.v.m. corona	31 december 2020	
Fiscale coronareserve	Vormen in boekjaar 2020. Verplichte vrijval in boekjaar 2021	
Verlaging gebruikelijk loon dga's bij omzetdaling	31 december 2020	-1.000 mln. (kas 2021) -300 mln. (cumulatief)
Verlaging gebruikelijk loon Caribisch Nederland	31 december 2020	-1
Urencriterium voor ondernemers tijdelijk versoepelen (incl. voor startersaftrek)	1 oktober 2020	-39 mln (-59 mln. voor 6 maanden)
Verhoging vrije ruimte in werkkostenregeling 2020	31 december 2020	-50 mln
TOGS en Subsidie vaste lasten vrijstellen van belasting	30 juni 2021	
Uitstel termijnen Wet implementatie EU-richtlijn meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies (incl. voorkomen dubbele meldingen)	31 december 2020	
Uitstel inwerkingtreding excessief lenen DGA's	-	
Geldigheid taxatierapport motorrijtuig	Reeds verlopen	
Maatregel voor om te bouwen taxi's	Reeds verlopen	
Vrijstelling kortstondig gebruik van een motorrijtuig	Reeds verlopen	
Handhaven van het verlaagde btw-tarief op online diensten door sportscholen. Termijnen geruisloze fusie, etc. Uitstel publicatieplicht financiële gegevens ANBI's Uitstel energiebelasting/ODE	Reeds verlopen Reeds verlopen Reeds verlopen 1 oktober 2020	

FACTSHEET BUDGETTAIRE CONSEQUENTIES CORONAMAATREGELEN

	Budgettair effect fiscale Coronamaatregelen (inclusief effecten verlenging)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Noodpakket 1.0 (Kamerbrief 12 maart 2020 e.v.)	-	-	-	-	-	-	-	-
1	Tijdelijke regeling uitstel van betaling voor ondernemers (grootte vh uitstaand bedrag aan het eind van het jaar)	-12700	-8400	-6400	-1400	-0	0	0	0
2	Uitstel energiebelasting/ODE	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1
3	Uitstel van betaling rechten van invoer (Douane)	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1
4a	Verlagen invorderings- en belastingrente (uitgavenkant)	-174	-249	-144	-48	-28	-13	0	0
4b	doorwerking belastingrente naar betalingskorting (inkomstenkader)	5	144	0	0	0	0	0	0
5	Btw vrijstelling voor uitlenen zorgpersoneel	-158	0	0	0	0	0	0	0
6	Btw vrijstelling voor ter beschikking stellen medische hulpgoederen	-32	0	0	0	0	0	0	0
7	Handhaven van het verlaagde btw-tarief op online diensten door sportscholen.	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS) vrijstellen van belasting	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Nadere afspraken over heffingsbevoegdheid met België en Duitsland	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Vrijstelling Duitse netto-uitkeringen ivm corona	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Uitstel administratie gegevens nieuwe werknemer	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Voorwaarden onbelaste reiskostenvergoeding versoepelen	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Coulance op gebruik 'Vrijstelling kortstondig gebruik' (14 dagen)	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Verlengen termijn voor geldigheid taxatierapport ivm aangifte bpm	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Voorzien in oplossing voor taxibranche bij ombouw en RDW-keuring vóór 1-4-20	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Maatregelen Caribisch Nederland	0	0	0	0	0	0	0	0
	a. uitstel van betaling	-7	5	2	0	0	0	0	0
	b. invorderingsrente	-1	0	0	0	0	0	0	0
	c. gebruikelijk loon	-1	0	0	0	0	0	0	0
	Aanvullend pakket (Kamerbrief 24 april 2020)								
17	Urencriterium voor ondernemers tijdelijk versoepelen	-15							
18	Mogelijkheid tot vormen fiscale Corona reserve	-3000	3000	0	0	0	0	0	0
19	Verlaging gebruikelijk loon dga's bij omzetdaling	-978	64	61	61	61	61	61	61
20	Uitstel inwerkingtreding excessief lenen DGA's	0	0	-500	500	0	0	0	0
21	Verhoging vrije ruimte in werkkostenregeling 2020	-50	0	0	0	0	0	0	0
22	Behoud recht op hypotheekrenteaftrek bij tijdelijk uitstel van hypotheekbetalingen	70	-70	0	0	0	0	0	0
	Pakket 2.0 (Kamerbrief 20 mei 2020)								
23	Btw nultarief mondkapjes	-105	0	0	0	0	0	0	0
24	Uitstel van betaling bpm	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1

25	Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) vrijstellen van belasting	0	0	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1	zie 1
-	**Pakket 3.0 (Kamerbrief 20 mei 2020)**								
26	Voorwaarden reisaftrek voor woon-werkverkeer met het openbaar vervoer versoepelen	0	0	0	0	0	0	0	0

FACTSHEET UITSTEL / RENTE

Maatregel

- Om ondernemers ten tijde van Corona te ontzien biedt het kabinet de gelegenheid om gebruik te maken van versoepeld uitstelbeleid voor het betalen van belasting.
- Ondernemers kunnen zich tot 1 januari 2021 melden voor uitstel. Per 1 januari 2021 moeten ondernemers weer aan nieuwe verplichtingen voldoen. Per 1 juli 2021 moet de opgebouwde schuld afbetaalt worden. Dit kan in 36 maanden.
- Eventuele verlenging kan door (i) verlenging aanmeldtermijn, (ii) startdatum nieuwe verplichtingen, (iii) startdatum opgebouwde schuld, (iv) terugbetaaltermijn.
- Evt. mee laten bewegen met de afbouw van de NOW/TVL.

Gebruik

- De huidige inschatting is dat het versoepelde uitstelbeleid leidt tot een belastingschuld ter hoogte van ongeveer 12,7 miljard euro op 31 december 2020.
- De inschatting is dat dit uitstel ook zal leiden tot afstel van belasting, onder meer als gevolg van mogelijke tussentijdse faillissementen.
- De derving door afstel door het verruimde uitstel van belastingheffing wordt momenteel geschat op ongeveer 0,7 miljard euro.
- Er is nog steeds een stijging in het aantal gebruikers:

Datum	Aant deb	Fase 2	Open Bedr	bedr verlenging	% geheel
6-11-2020	206.179	61.320	€ 11.425 m	€ 3.729 m	29,7%
9-11-2020	206.430	61.361	€ 11.387 m	€ 3.731 m	29,7%
10-11-2020	206.955	61.353	€ 11.334 m	€ 3.691 m	29,6%
11-11-2020	207.677	61.548	€ 11.441 m	€ 3.743 m	29,6%
12-11-2020	208.456	61.985	€ 11.441 m	€ 3.756 m	29,7%
13-11-2020	208.757	62.166	€ 11.439 m	€ 3.763 m	29,8%

Overzicht verlaagde invorderings- en belastingrente

Rentesoort	*Percentages pre-noodpakket*	*Tot 1 oktober 2020*	Q4 2020	2021
Invorderingsrente	*4%*	*0,01%*[1]	0,01%	0,01%
Belastingrente (alle belastingen, niet vpb)	*4%*	*0,01%*[2]	4%	4%
Belastingrente (vpb)	*8%*	*0,01%*[3]	4%	4%

1 Vanaf 23 maart 2020
2 Vanaf 1 juli 2020 voor de inkomstenbelasting, vanaf 1 juni 2020 voor overige belastingen
3 Vanaf 1 juni 2020

FACTSHEET HIR

1. Coulance herinvesteringsreserve

Inhoud maatregel

- In de wettelijke verankering van de herinvesteringsreserve (HIR) is reeds een coulanceregeling neergelegd die de reguliere driejaarstermijn voor een herinvestering kan verruimen voor zover de aanschaffing of voortbrenging, onder de voorwaarde dat daaraan een begin van uitvoering is gegeven, door bijzondere omstandigheden is vertraagd.
- Dit is geregeld in artikel 3.54, vijfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001.
- In het plenair debat inzake het Belastingplan 2021 heeft de staatssecretaris toegezegd dat binnen de ruimte van de wet en jurisprudentie coulant zal worden omgegaan met aanvragen voor termijnverlengingen en maatwerk. Dat sluit aan bij wat in de Nnavv en schriftelijke beantwoording reeds is aangegeven.
- Deze coulance ziet met name op de invulling van een "bijzondere omstandigheid" en eigenlijk niet op "begin van uitvoering" omdat de Belastingdienst daar op grond van wet en jurisprudentie is gebonden.

Uitvoeringsaspecten

- Met deze coulance zijn geen extra uitvoeringsgevolgen gemoeid.
- *Stel (dit is nu niet het geval) dat er gekozen wordt voor het bezien of een versoepeling onder voorwaarden mogelijk is in de situatie dat het begin van uitvoering van de aanschaffing of voortbrenging ten gevolge van de coronacrisis is vertraagd (hierna aangeduid als "fictie begin van uitvoering"): Voor de uitvoering van die aanvullende versoepeling zal naar verwachting extra capaciteit moeten worden ingezet voor het toezicht op deze maatregel.*

Budgettair

- Er is geen budgettair effect.

€ mln	2020	2021	Struc
Budgettaire effect (kaseffect)	0	0	0

- *NB: Stel (dit is nu niet het geval) dat er gekozen wordt voor "fictie begin van uitvoering": het gaat om een nieuwe fiscale maatregel die lastenrelevant is (€ -57 mln. (kasschuif), € -6 mln. (derving) in 2021). Deze maatregel is lastenrelevant. Er moet nog worden afgewogen of deze maatregel als noodmaatregel buiten het kader wordt geplaatst.*

FACTSHEET REISKOSTEN / THUISWERKEN

- In het huidige noodpakket zit een maatregel die toestaat de een vaste reiskostenvergoeding onbelast kan worden verstrekt, ook als de werknemer momenteel niet of minder naar werk reist.
- Deze maatregel loopt t/m 31 december 2020. Dit gaat om de vaste reistkostenvergoeding. Werkelijk gemaakte reiskosten kunnen ook daarna nog steeds onbelast worden vergoed.
- Lodders (VVD) heeft vragen gesteld over het vervallen van de onbelaste vaste reiskostenvergoeding.
- Ook in verschillende media is hier aandacht aan besteed.
- De onbelaste reiskostenvergoeding wordt door sommigen gezien als manier om kosten voor thuiswerken te compenseren. De bestaande maatregel is daarvoor echter ondoeltreffend en ondoelmatig: een vaste (reis)kostenvergoeding als tegemoetkoming voor thuiswerken staat niet in verhouding tot de werkelijke kosten van thuiswerken. Indien u met een structurele fiscale maatregel tegemoet wilt komen in de kosten van thuiswerken ligt een gerichte maatregel voor thuiswerkkosten binnen de werkkostenregeling (WKR) meer voor de hand.
- Werkgeversverenigingen AWVN en VNO-NCW pleiten voor het fiscaal faciliteren van de thuiswerkvergoeding door een nieuwe gerichte vrijstelling te introduceren in de WKR.

Tweede Kamerlid Lodders (VVD) heeft aandacht gevraagd voor de WKR binnen het steunpakket.

- De huidige WKR kent al mogelijkheden om een aantal (met name ICT- en arbo-gerelateerde) thuiswerkkosten onbelast te vergoeden naast de vrije ruimte (bijvoorbeeld beeldscherm en bureaustoel).
- Dit geldt niet voor alle thuiswerkkosten (energierekening, koffie, wc-papier, etc.). Die kosten kunnen wel netto worden vergoed door werkgevers, maar dan via de vrije ruimte.
- Deze maatregel zou behelzen dat werkgevers buiten de vrije ruimte een onbelaste vergoeding kunnen toekennen van een vast bedrag per thuiswerkdag (het NIBUD becijfert 2 euro per dag, maar dat is inclusief enkele kosten die al onbelast buiten de vrije ruimte vergoed kunnen worden, zoals de hiervoor genoemde bureaustoel; een passend normbedrag zal nog vastgesteld moeten worden).
- Dat werknemers meer thuiswerken is waarschijnlijk niet van tijdelijke aard. Dat zal waarschijnlijk leiden tot de politieke en maatschappelijke verwachting dat een dergelijke maatregel structureel blijft. Het verruimen van de WKR voor thuiswerkkosten beoordelen wij dan ook als lastenrelevant en lijkt consequenties te hebben voorbij de crisis. Het ligt wat ons betreft dan ook niet in de rede deze maatregel buiten het kader te plaatsen.
- Een gerichte vrijstelling is complex in de uitvoering voor de Belastingdienst. Een beoordeling is altijd afhankelijk van

het specifieke geval. Een dergelijke forfaitaire benadering lijkt op het eerste gezicht werkbaar voor de Belastingdienst. Een andere vorm van de berekening van de vergoeding, bijvoorbeeld op basis van daadwerkelijk aan het thuiswerken toe te rekenen kosten, betekent nog grotere toerekenings- en afbakeningsproblematiek voor de Belastingdienst waardoor de regeling niet of nauwelijks handhaafbaar is. De uitvoeringsgevolgen moeten nog in een uitvoeringstoets in kaart worden gebracht.

- De budgettaire effecten van deze maatregel worden nog in kaart gebracht.
- Een alternatief is het vergroten van de vrije ruimte in de WKR. ONL wijst op de mogelijkheid tot het verlengen van de verruimde WKR tot en met 2021 en heeft aangegeven dat de verruiming ook wel degelijk gebruikt wordt.

Deel 2: Uitvoering en toezicht coronamaatregelen

Q. Welke activiteiten hebben geheel of gedeeltelijk stilgelegen door corona?

A.

- Net als iedereen in Nederland moeten ook de medewerkers van de Belastingdienst gevolg geven aan de regels die gelden in verband met Covid-19.
- Dit betekent enerzijds dat verplicht thuis gewerkt moet worden, hetgeen meer dan eens lastig is voor de medewerkers. Evengoed konden de meeste werkzaamheden van de Belastingdienst en de contacten met klanten de afgelopen tijd hun doorgang blijven vinden.
- Anderzijds is het nagenoeg ondoenlijk om het gewone werk in het veld uit te voeren. Dit vanwege de verplichting om een minimale afstand van 1,5 meter aan te houden. Bepaalde werkzaamheden zijn gepauzeerd of tijdelijk anders uitgevoerd. Denk aan de bedrijfsbezoeken, boekenonderzoeken en de hulp bij aangifte (HUBA). Ook bezwaarbehandeling verloopt moeizamer, wat de doorlooptijd verlengt en voorraad verhoogt. Een en ander zal ook invloed hebben op de realisatie van een aantal doelstellingen van de verschillende dienstonderdelen van de Belastingdienst in 2020 en 2021.
- Ook zullen we bezien hoe de dienstverlening, het toezicht en de invordering door de Belastingdienst in de komende maanden worden vormgegeven op een manier die rekening

houdt met de mogelijkheden en onmogelijkheden voor burgers en bedrijven gedurende deze crisis, en met de beperkende maatregelen zoals zoveel mogelijk thuiswerken en social distancing.

Activiteiten die we de afgelopen tijd weer geleidelijk hebben hervat:

- Versturen herinnering voor het doen van aangifte voor oudere belastingjaren;
- Versturen van verzoeken voor aanvullende informatie bij de aangifte;
- Actief innen van belastingen (bijv. verzenden betalingsherinneringen, aanmaningen, dwangbevelen en invorderingen (voor de Belastingdienst/Belastingen. Voor Toeslagen ligt bijna de gehele invordering stil.
- Het uitvoeren van nieuwe boekenonderzoeken, maar dit kan nu niet op locatie. Door de contactbeperkende maatregelen ondervinden we hinder bij het opstarten en afronden van onderzoek. Waar mogelijk worden deze nu digitaal en op afstand uitgevoerd.

Q&A: Er zijn grote zorgen over onze uitvoeringsorganisaties. Kan de overheid, de Belastingdienst in dit geval, de uitvoering van het pakket nog aan?

A.

- Het fiscale pakket dat getroffen is naar aanleiding van de coronacrisis heeft een (zeer) grote impact op de uitvoering. Dit vraagt een forse inzet van personeel.
- In het oog springen daarbij in ieder geval de maatregelen in de invorderingssfeer met een versoepelde regeling voor uitstel van betaling.
- Ook zijn op zeer korte termijn aanpassingen in de automatisering doorgevoerd. Dit is het gevolg van de aard van de getroffen maatregelen en van het verwachte massale gebruik daarvan.
- Deze maatregelen zullen gedurende een lange periode impact hebben op de Belastingdienst. Met name het afbouwen van het verleend uitstel van betaling en, nog verder in de tijd, het invorderen van openstaande belastingschulden zal waarschijnlijk een aanzienlijke stijging van de werklast betekenen.
- De Belastingdienst is steeds betrokken bij de uitwerking van de crisismaatregelen. Gegeven de tijdsdruk waaronder wordt gewerkt, kan niet worden uitgesloten dat gedurende de verdere uitvoering aspecten aan het licht komen die nadere besluitvorming behoeven. In dat geval zal ik uw Kamer daarover uiteraard informeren.

- Er wordt door de medewerkers van de Belastingdienst hard gewerkt om uitvoering te geven aan de verschillende regelingen.
- Als de contactbeperkende maatregelen afnemen, zal de werkdruk bij een aantal onderdelen van de Belastingdienst verder toenemen. Dan moeten we aan de slag om de opgelopen voorraden die tijdens deze crisis zijn ontstaan doordat een aantal werkzaamheden en activiteiten geheel of gedeeltelijk stillagen, gaan inlopen. Dat zal niet komend jaar ingelopen zijn.

Q. U heeft aangegeven dat u een inschatting heeft gemaakt van de gevolgen voor de uitvoering en dat u nog nader in kaart brengt wat de exacte gevolgen en uitvoeringskosten zijn. Hoe en wanneer gaat u dat doen?

A.

- Ook de komende tijd wordt bij de implementatie van maatregelen een stapsgewijze aanpak gevolgd. Gegeven de tijdsdruk waaronder wordt gewerkt, kan niet worden uitgesloten dat daarbij aspecten aan het licht komen die nadere besluitvorming behoeven. In dat geval zal ik uw Kamer daarover uiteraard informeren. Ook de uitvoeringskosten moeten nog verder in beeld worden gebracht. Deze zullen op een later moment middels uitvoeringstoetsen met de Kamer worden gedeeld.

Q. Heeft u in beeld wat de financiële gevolgen zijn van de Corona crisis op de Belastingdienst als werkgever?

A.

- De COVID-maatregelen van het kabinet brengen extra werk voor de Belastingdienst met zich mee. Het exacte beeld van de financiële consequenties is nu nog niet scherp. Er worden nog uitvoeringstoetsen gedaan waarin ook de extra uitvoeringskosten in beeld worden gebracht.
- Daarnaast zijn er ook uitgaven die juist lager uitvallen, denk aan vergoeding van reiskosten.

Q. Wat is de impact van de verscherpte maatregelen (d.d. persco 30 september) op de Belastingdienst?

A.

- Sinds 14 september zijn de buitenactiviteiten uitgebreid (denk aan (denk aan bedrijfsbezoeken boekenonderzoeken en waardeonderzoek), tot de Corona persconferentie van 30 september. Naar aanleiding daarvan is het buitentoezicht voorlopig weer opgeschort.
- Alleen in uitzonderingssituaties vindt nog buitentoezicht plaats: bij overschrijding van verjaringstermijnen, ondermijning of verduistering of rechtbank- en hoorzittingen of overige zwaarwegende redenen waarom toezicht op locatie niet kan worden uitgesteld. Wel wordt ernaar gestreefd het toezicht waar mogelijk digitaal en op afstand vorm en inhoud te geven

Q. Wat is de impact van Corona op de KPI's van de Belastingdienst?

A.

Kern:

Voor dit jaar worden de KPI's rondom inning, toezicht en intensief toezicht/fraude naar verwachting niet gehaald. Voor volgend jaar staan de rijksbegroting KPI's rondom 'afhandeling bezwaren', 'bereikbaarheid' en 'achterstand rondom invordering' onder druk vanwege het opheffen van het uitstel en de vragen en bezwaren die daarop kunnen volgen. De afgelopen maanden zijn we, behoudens enkele piekmomenten, telefonisch goed bereikbaar geweest.

Toelichting op KPI's dit jaar:

De impact van corona op KPI's van de Belastingdienst voor dit jaar ziet op inning, intensief toezicht/fraudebestrijding en damages.

Toelichting:

Inning

Als gevolg van de genomen maatregelen m.b.t. het verlenen van uitstel van betaling is de achterstand op de invordering 7,2 % in september. De achterstand schommelt de afgelopen maanden dus rond de 7%. Rond de 200.000 ondernemers maken gebruik van de regeling voor ongeveer 11,7 miljard euro.

Toezicht

Sinds medio maart zijn processen waarvoor fysieke bezoeken bij belastingplichtigen noodzakelijk dan wel gewenst zijn gepauzeerd. Medio september zijn n.a.v. de goedgekeurde "Risico evaluatie en –inventarisatie Buiten" deze processen hervat. Dit was echter van korte duur gezien de verscherpte maatregelen die ingingen op 29 september, waardoor het toezicht buiten opnieuw gepauzeerd is. De gevolgen hiervan voor de Begroting IX zien we terug bij de KPI Bruto correctie opbrengsten boekenonderzoeken MKB. De bruto-correctie-opbrengsten vanuit dit proces blijven met €449,2 miljoen achter op de geplande jaaropbrengst van >€735 miljoen.

Fraude

Hier zien we geen veranderingen ten opzichte van eerdere maanden. De beperkte zittingscapaciteit bij rechtbanken en gerechtshoven heeft nog steeds directe invloed op het afdoeningsresultaat. In overleg met het Openbaar Ministerie wordt per onderzoek bekeken of alternatieve afdoening (zonder tussenkomst van de rechter) een optie is. De doorlooptijden van de onderzoeken nemen toe en daardoor zal de afwerking van een aantal onderzoeken pas plaatsvinden in 2021. Het percentage processen-verbaal dat leidt tot een veroordeling/transactie loopt ook in september met 69% achter op het geplande percentage van 82%. Naast de impact van Corona spelen echter ook nog andere oorzaken welke invloed hebben op deze doelstelling.

De lage incasso-opbrengsten, welke met €3,9 miljoen achter lopen op de geplande jaaropbrengst van €128,3 miljoen, zijn mede het gevolg van het genoemde afdoeningsresultaat. Naast de incasso-opbrengsten zijn de opbrengsten uit beslag ook lager, mede door Corona. Dit betreft echter geen doelstelling op de begroting IX. De verwachting is dat de bovengenoemde doelstellingen dit jaar niet gehaald worden.

'damages'

Tot en met september zijn er 59 'damages' geweest ten opzichte van 54 over deze periode in 2019. Deze toename is gedeeltelijk aan Corona te wijten. De gedeeltelijke toename als gevolg van Corona had als oorzaak het handmatig moeten uitvoeren van een aantal werkzaamheden. Het thuiswerken bemoeilijkt de onderlinge afstemming en het testen bij deze werkzaamheden, waardoor er door miscommunicatie fouten kunnen ontstaan. De meeste 'damages' raken verhoudingsgewijs slechts een klein aantal belastingplichtigen. De getroffen maatregelen om deze 'damages' te voorkomen behelzen het regulier inbouwen van beheervoorzieningen zodat de kans op fouten door menselijk handelen beperkt wordt.

Gebruik fiscale middelen, betalen en invorderen (inclusief belasting- en invorderingsrente)

Q. Een aantal mensen heeft hulp bij aangifte (HUBA) nodig. Tot wanneer hebben zij uitstel voor het doen van aangifte, en moeten zij belastingrente gaan betalen?

A.

- Aan een bepaalde groep belastingplichtigen heeft de Belastingdienst per brief automatisch, dus zonder voorafgaand verzoek, eenzijdig uitstel verleend voor het doen van aangifte 2019, in eerste instantie tot 1 september 2020 en **vervolgens tot 1 januari 2021.**
- Het gaat hierbij enerzijds om belastingplichtigen die 'Hulp bij Aangifte' krijgen van de Belastingdienst. En anderzijds om andere belastingplichtigen die een DigiD-machtigingscode hebben aangevraagd om hun aangifte via iemand anders, bijvoorbeeld een vakbond of ouderenbond of een maatschappelijk dienstverlener, te laten doen. Bij deze belastingplichtigen is ervan uitgegaan dat zij tijdens de zogenoemde lockdown geen toegang hadden tot hulp bij het doen van aangifte.
- Het is daarbij **onwenselijk om belastingrente in rekening te brengen bij de belastingplichtigen aan wie automatisch uitstel voor het doen van aangifte is verleend.** Zij hebben immers niet een eigen afweging kunnen maken over de gevolgen die

verbonden zijn aan het verlenen van uitstel voor het doen van aangifte. Onder die omstandigheden achten wij het in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel om hen te confronteren met negatieve consequenties van dat uitstel, waaronder het in rekening brengen van belastingrente. Dit geldt temeer aangezien zij daar niet expliciet op zijn gewezen.

Q. Waarom moeten mensen weer belastingrente gaan betalen?

A.

- Belastingrente dient als prikkel voor belastingplichtigen om op tijd en juist aangifte te doen óf om (tijdig) om een voorlopige aanslag te verzoeken, zodat de fiscale schulden en vorderingen kunnen worden vastgesteld.
- Het wel of niet in rekening gebracht krijgen van belastingrente hebben belastingplichtigen in beginsel zelf in de hand.
- Het is niet de bedoeling geweest dat belastingrentevrij gebruik kon worden gemaakt van de uitstelmogelijkheid.
- De tijdelijkheid van deze verlichting is steeds gecommuniceerd.

Q. Tot wanneer kunnen nieuwe melders zich voor uitstel melden?

A.

- We hebben besloten dat ondernemers die niet eerder om uitstel hebben verzocht,Naar aanleiding van de door het kabinet overgenomen motie Otten in de Eerste Kamer is de termijn waarop nieuwe melders zich konden aanmelden voor de versoepelde uitstelregeling verlengd nog tot 1 januari 2021 een beroep kunnen doen op het versoepelde uitstelbeleid. Ook ondernemers die al eerder uitstel hadden gevraagd, kunnen zich opnieuw aanmelden. Als ondernemers aan de voorwaarden voldoen van het beleidsbesluit, komen zij daarnaast in aanmerking voor de aflossingsregeling terugbetalingsregeling van 36 maanden voor hun opgebouwde belastingschuld. De startdatum van die regeling is 1 juli 2021. De Belastingdienst heeft het digitale uitstelportaal heropend om het indienen van een verzoek om uitstel voor deze ondernemers zo makkelijk mogelijk te maken.
- Uitstelverzoeken die sinds 1 oktober 2020 op een andere manier bij de Belastingdienst binnen zijn gekomen, worden ook conform het versoepelde uitstelbeleid behandeld.

Q. A. Hoe staat het met openstaande invorderingen? B. En levert dit voor ondernemers of de Belastingdienst in de toekomst problemen op? (antwoord in A en B). PM kamerbrief over invordering uitstel

A.

- Met betrekking tot de openstaande belastingvorderingen die te maken hebben met het pauzeren van de invorderingsmaatregelen (vanaf maart 2020 tot september) geldt het volgende. Per september 2020 is er een bedrag van ongeveer €35 miljard aan openstaande vorderingen met betrekking tot de grote belastingmiddelen zoals loonheffingen, btw, vennootschapsbelasting, en inkomstenbelasting. Daarvan heeft 12 miljard betrekking op het versoepelde uitstelbeleid in verband met de coronacrisis. Daarnaast is €10 miljard (nog) niet invorderbaar omdat terzake bezwaar is gemaakt. Het gaat hier dan ook niet om een achterstand in betaling. Hetzelfde geldt voor €5 miljard aan uitstaande bedragen waarvan de betalingstermijn nog niet is verstreken. Ook staat er nog ruim €1 miljard open aan faillissementsvorderingen en bedragen voor schuldsanering.
- Voor de resterende €7 miljard zijn alle herinneringen, aanmaningen en dwangbevelen (voor zover betalingstermijnen zijn verstreken) inmiddels verzonden. De invordering is ook sinds september weer stapsgewijs opgestart. In dit licht wordt ook de passende, stapsgewijze,

inzet van deurwaarders bezien. **NB: deze cijfers zien niet op toeslagen.**

- We zien wel de belastingvorderingen bij de ondernemers oplopen, zowel bij klanten met als zonder corona-uitstel. Dit vraagt om aandacht.

A.

- De werklast voor de Belastingdienst is vooral bij ondernemers die hun uitstel niet verlengd hebben en die toch niet aan hun nieuw opgekomen verplichtingen voldoen. Op langere termijn moeten alle ondernemers weer aan hun nieuw opgekomen verplichtingen voldoen en dat zal niet altijd lukken. Ook dat brengt extra werk met zich mee. Nog verder in de tijd moet worden toegezien op het nakomen van de lopende verplichtingen en het nakomen van de betalingsverplichtingen. De impact van het versoepelde uitstelbeleid zal zich daardoor nog over een langere periode doen gelden.

Q. Hoe zorgt de Belastingdienst dat belastingplichtige/ondernemer goed weet wanneer aan welke belastingverplichtingen moet voldoen?

A.

- Ondernemers die gebruik ma(a)k(t)en van het uitstel van betaling zijn in september via een brief en telefonisch geattendeerd op het aflopen van het betalingsuitstel en de mogelijkheid om het uitstel te verlengen. Eind september besloot het kabinet de regeling te verruimen: aflossen start per 1 juli 2021 met een looptijd van 36 maanden.

Q. Werkgevers maken zich zorgen of ze nog wel juiste vergoedingen kunnen verstrekken aan werknemers. Kunt u deze zorgen wegnemen of in ieder geval aangeven dat hij ze serieus neemt? / wat doet de BD voor ondernemers in deze crisis?
A.

- Ook het kabinet onderkent het belang van het nemen van fiscale coronamaatregelen. Daarom voert het kabinet al een ruimhartig beleid ten aanzien van het uitstel van betaling van belastingen, zodat onnodige faillissementen als gevolg van de coronacrisis kunnen worden voorkomen. Bij een ruimhartig uitstelbeleid past een ruimhartige regeling voor het aflossen van de belastingschuld die in de afgelopen maanden is opgebouwd. Daarvoor geldt nu een termijn van 36 maanden, en pas vanaf 1 juli 2021 zal de aflossing van opgebouwde schulden te starten. Voor het bedrijfsleven en in het mkb in het bijzonder zijn er daarnaast een flink aantal beleidsmaatregelen genomen, zoals maatregelen in de gebruikelijk loonsfeer voor de DGA, het urencriterium en de werkkostenregeling.
- Het kabinet beziet hernieuwde maatregelen in de fiscaliteit in weging van het bredere pakket

van maatregelen, waarover de Kamer begin december wordt geïnformeerd.

- Tot slot wil ik wel de kanttekening maken dat het verlengen of uitbreiden van fiscale maatregelen gepaard gaat met budgettaire consequenties die gelet op het karakter van de fiscaliteit vaak fors kunnen zijn en met uitvoeringsconsequenties gepaard gaan.

Q. Hoeveel wordt gebruik gemaakt van de fiscale coronamaatregelen?

A.

Uitstel van betalen belastingschulden: ongeveer 12 miljard door ruim 200.000 ondernemers.

Toezicht & handhaving tijdens corona

Q. Hebben fraudeurs vrij spel bij de Belastingdienst tijdens corona?

A.

- De Belastingdienst pakt ook tijdens de coronacrisis (vermoedelijke) fraudeurs zoveel mogelijk aan.
- De Belastingdienst heeft wel te maken met de beperkende coronamaatregelen. Daardoor zijn we niet in staat om intensief toezicht te houden zoals we dat gewend zijn. Ondanks de beperkingen doen we zoveel als mogelijk is, met inachtneming van de afspraken rond zoveel mogelijk thuiswerken en het houden van voldoende afstand.
- Bijvoorbeeld: het doen van nieuwe boekenonderzoeken is opgeschort om bedrijven niet onnodig te belasten en vanwege de contactbeperkte maatregelen van het Kabinet. Voor een boekenonderzoek geldt echter dat hierbij langere tijd terug wordt gekeken. Wanneer de omstandigheden dat toestaan, gaan we deze activiteiten weer oppakken. Overigens gaat de interne voorbereiding van nieuwe onderzoeken, beoordelen van fenomenen e.d. gewoon door.
- Vanzelfsprekend kunnen we de niet gedane boekenonderzoeken niet allemaal inlopen.
- Ook voor de FIOD geldt dat de aanpak van fraude onverminderd wordt voortgezet. Wel kunnen door de coronacrisis (ziekte en beperkende maatregelen)

vertragingen in onderzoeken optreden. Er kan in overleg met het Functioneel Parket ook worden gekeken naar alternatieve afdoeningsmogelijkheden van zaken. Verder rondt De FIOD lopende onderzoeken in samenwerking met het Functioneel Parket zoveel mogelijk gewoon af, mocht elders in de strafrechtketen vertraging zijn ontstaan. De FIOD zet ook extra in op mogelijke fraude met COVID-gerelateerde (steun)maatregelen; naast repressie wordt in de preventieve communicatie benadrukt dat misbruik van de omstandigheden van de coronacrisis en misbruik steunmaatregelen niet wordt getolereerd.

A.

(bij doorvragen over specifieke toezichtsactiviteiten als dwanginvordering)

- Ik kan hier niet ingaan op wat we precies wel en niet doen, daarmee zouden we fraudeurs in de kaart kunnen spelen. In algemene zin is te zeggen: we hebben last van de beperkingen als gevolg van corona, maar proberen zo goed mogelijk toezicht te houden. Bijvoorbeeld met de digitale middelen die ons ter beschikking staan.

Q. Hoe zit het met verminderde toezicht tijdens corona?

A.

Het toezicht 'buiten' van de Belastingdienst werd half september gedeeltelijk weer opgestart nadat activiteiten met direct klantcontact sinds maart grotendeels waren opgeschort. Het toezicht buiten is na de persconferentie van 30 september voorlopig weer opgeschort, zij het dat waar mogelijk wel digitaal en op afstand toezicht wordt uitgeoefend.

- Het toezicht 'buiten' van de Belastingdienst werd half september weer hervat nadat activiteiten met direct klantcontact sinds maart grotendeels waren opgeschort. Medewerkers van de Belastingdienst bezochten bedrijven in september onder de strikte voorwaarde dat zij zich aan de hiervoor opgestelde protocollen en werkplannen hielden. Vanwege de zorgelijke situatie rond het virus, is het buitentoezicht voorlopig weer opgeschort, zij het dat waar mogelijk wel digitaal en op afstand toezicht wordt uitgeoefend.
- Toezicht buiten vindt dus op dit moment niet plaats, tenzij sprake is van een van de volgende uitzonderingssituaties: dreigende overschrijding van verjaringstermijnen, ondermijning of verduistering, rechtbank- en hofzittingen en overige zwaarwegende redenen waarom toezicht op locatie niet kan worden uitgesteld.

- Wanneer er weer kan worden gestart, is afhankelijk van de ontwikkelingen van het virus en de besluiten van het kabinet.
- de opsporing door de FIOD loopt zoveel mogelijk- met inachtneming van de RIVM-richtlijnen en protocollen – door.

Q. Wat doet de Belastingdienst aan toezicht op het juist gebruik van de maatregelen?

A.

- De opsporing door de FIOD loopt zoveel mogelijk door, zeker ook daar waar het misbruik van steunmaatregelen betreft.
- Wel is het zo dat de coronamaatregelen in zeer korte tijd ontworpen en geoperationaliseerd zijn met als doel onmiddellijk effect te sorteren voor burgers en bedrijven, waarbij de focus uitgaat naar dienstverlening. Om een snelle implementatie te verzekeren is zoveel mogelijk gekozen voor maatregelen die door ondernemers in hun administratie en/of in de bestaande aangiftesystematiek kunnen worden toegepast en waarvoor geen/beperkte aanpassingen in de systemen van de Belastingdienst nodig zijn.
- toezicht op deze fiscale maatregelen maakt onderdeel uit van het gebuikelijke reguliere toezicht.

- In de totale afweging hebben snelheid en eenvoud in die fase een hogere prioriteit gekregen dan het belang van toezicht en handhaving.
- In het kader van de informatieverstrekking en bestrijding van mogelijke fraude is er een actieve samenwerking tussen iSZW, FIOD, Belastingdienst en UWV. Geconstateerd misbruik van de maatregelen wordt dus passend aangepakt, waarbij de lijn naar fiscaal toezicht steeds wordt beoordeeld en waarnodig en mogelijk opgepakt. Hierbij is informatieverstrekking vanuit de Belastingdienst een belangrijke factor, bijvoorbeeld bij de rechtmatigheidstoets van de uitkering NOW door het UWV (en opsporingsactiviteiten verricht door de FIOD).

BLOK 4 – Overig

Bestaande uit:

1. ***Overleg met Luxemburg inzake Rijnvarenden***
2. ***IB47***
3. ***BTW e-commerce***
4. ***Foutieve huishoudverklaringen AOW'ers***
5. ***Pensioen SS'ers***
6. ***Jaarplan 2021***
7. ***VGR (1^e en 2^e)***
8. ***Brexit***
9. ***E-Herkenning***
10. ***Schenk –en Erfbelasting***
11. ***DAC6***
12. ***Werken aan Uitvoering (WaU)***
13. ***ZZP (volgt nog)***

X. Lijst met externe onderzoeken

1. Rijnvarenden

SPREEKLIJN

- Voorzitter, uw Kamer vraagt al geruime tijd aandacht voor een specifieke groep rijnvarenden die onder het Nederlandse socialezekerheidsstelsel valt en problemen ervaart bij het terugvorderen van eerder ten onrechte in Luxemburg betaalde premies.
- Minister Koolmees heeft u, mede namens mij, afgelopen 1 juli geïnformeerd over deze groep. Wij hebben u laten weten dat de signalen dat de rijnvarenden hun ten onrechte betaalde premie niet terugkregen, voor ons aanleiding waren om met Luxemburg in gesprek te gaan over eventuele mogelijkheden tot premierestitutie of tot premieverrekening in individuele gevallen.
- Dit naast de maatregelen die minister Koolmees en ik zowel binnen Nederland als in de relatie met Luxemburg hebben ingezet om dit soort situaties in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen. Wij hebben u met onze brief van 17 december 2019 daarover geïnformeerd.
- Ik kan overigens niet vaak genoeg benadrukken dat werkgevers in de Rijnvaart en de rijnvarenden zelf kunnen bijdragen aan het voorkomen van de problemen door een zogenoemde A1-verklaring aan te vragen.
- Wij moeten helaas concluderen dat ons streven om in september tot bilaterale afspraken met Luxemburg te komen niet haalbaar is gebleken. De belangrijkste reden daarvoor is dat het moment waarop gesprekken werden

ingezet over individuele gevallen, samenviel met een opleving van de COVID-19-pandemie en de crisis sindsdien een forse wissel trekt op de capaciteit van de Luxemburgse uitvoeringsorganisatie.

- Luxemburg ziet zeker ook het belang van een oplossing die recht doet aan de Europeesrechtelijke afspraken omtrent sociale zekerheid. Maar het ontbreekt zoals gezegd op dit moment aan capaciteit om te bepalen of, en zo ja welke, mogelijkheden Luxemburg heeft om op individueel niveau premies te restitueren of te verrekenen. Daarvoor moeten namelijk de individuele omstandigheden van de rijnvarenden in kwestie in beeld worden gebracht.
- Gezien de sterke wens van uw Kamer om een oplossing te zoeken voor de problematiek waar wij het hier nu over hebben, wordt ook voor bestaande gevallen waarvoor in het overleg met Luxemburg geen oplossing kan worden gevonden, bezien welke unilaterale maatregelen juridisch mogelijk en wenselijk zijn.
- Uw Kamer wordt nog vóór het Kerstreces schriftelijk geïnformeerd over de voortgang en waar mogelijk zal handelingsperspectief worden geboden.

Bij doorvragen over een oplossing:

- Ik begrijp dat u een volledig beeld wilt krijgen bij de verdere uitwerking van dit dossier. Ik kan u daarover

echter nu niet informeren omdat ik daarvoor extra informatie nodig heb.

- Daarnaast noodzaakt de problematiek tot een gezamenlijke reactie van de heer Koolmees en mij en niet van mij alleen.
- Het pauzeren van de invorderingsmaateregelen zorgt ook dat daarvoor tijdsruimte is.
- En daarbij geldt dat de invorderingsrente ook grosso modo vanaf het moment van het pauzeren van de invorderingsmaatregelen tot in ieder geval 1 januari 2022 niet verder oploopt.

Bij doorvragen over de duur van het bilaterale overleg

- Bij aanvang van het overleg met Luxemburg is ingezet op een groepsgewijze oplossing. Dit stuit echter op bezwaren omdat de tijdvakken waarover Luxemburgse premies zijn ingehouden van persoon tot persoon verschillen. Bovendien hebben rijnvarenden in verschillende mate Luxemburgse prestaties geleverd gekregen.
- Een individuele benadering past daarom beter bij de positie van de rijnvarenden. Dit onderzoek op individueel niveau is echter arbeidsintensief en de Luxemburgse uitvoering kan hiervoor op dit moment niet de benodigde capaciteit vrijmaken.
- Wij zetten de gesprekken met Luxemburg overigens voort. Met enige regelmaat vindt telefonisch overleg

plaatst en wordt bezien welke mogelijkheden gegeven de omstandigheden kunnen worden verkend.

FACTSHEET RIJNVARENDEN

- Voor dit AO is de brief van minister Koolmees van 1 juli jl. over de socialezekerheidspositie van rijnvarenden geagendeerd. Deze brief is mede namens u verzonden.
- De oorsprong van deze brief ligt bij vragen van de TK in 2019 en bij een motie in datzelfde jaar waarin om een oplossing is gevraagd voor in Nederland wonende rijnvarenden die onder het Nederlandse socialezekerheidsstelsel vallen en premie volksverzekeringen moeten betalen.
- De rijnvarenden geven aan in financiële problemen te komen, het lukt hen niet om eerder door hun Luxemburgse werkgever ten onrechte op hun loon ingehouden Luxemburgse premies terug te vorderen.
- De TK wijst met name op de handelwijze van de werkgevers. De problemen ontstaan namelijk omdat werkgevers zich niet houden aan de regels voor de vaststelling van de op de werknemer toepasselijke sociale zekerheid.
- Het beeld van de Belastingdienst en de SVB is dat de gesignaleerde problemen zich met name voordoen bij werkgevers die bewust fout handelen en dat hun werknemers daar mede vanwege financiële voordelen (een hoger netto loon en Luxemburgse tegemoetkomingen) in meegaan. De problematiek doet zich ook voor bij rijnvarenden met een werkgever in

bijvoorbeeld Cyprus en in andere branches zoals de luchtvaart (piloten).

- Tijdens het AO grensarbeid van 5 maart jl. is onderscheid gemaakt tussen de bredere problematiek rond de onterechte premieafdracht in Luxemburg en de acute financiële problemen van sommige rijnvarenden, die geconfronteerd worden met hoge aanslagen.
- Minister Koolmees heeft tijdens dat AO toegezegd om de TK te informeren over mogelijkheden om de invordering door de Belastingdienst tijdelijk stop te zetten. Met de brief van 1 april jl. is die toezegging gestand gedaan.
- Tevens heeft minister Koolmees in lijn met eerdere toezeggingen beloofd de Kamer zo spoedig mogelijk te informeren over de uitkomsten van overleg tussen de Nederlandse ministeries van SZW en Financiën, de SVB en de Belastingdienst en het Luxemburgse ministerie van Sociale Zaken en de Luxemburgse counterpart van de SVB. Het Luxemburgse ministerie van Financiën en de Luxemburgse Belastingdienst hebben geen bemoeienis met premieheffing en zijn niet (meer) betrokken bij de problematiek.
- De TK is, mede namens u, op 1 juli jl. geïnformeerd over de voortgang in het dossier.
- Sinds 1 juli zijn stappen gezet, zo is bijvoorbeeld veel preciezer in beeld gebracht welke rijnvarenden tot de doelgroep kunnen horen. Maar tegelijkertijd geldt dat concrete afspraken over oplossingen nog niet mogelijk

zijn en het aannemelijk is dat deze ook nog enige tijd op zich laten wachten.

- Gezien de sterke wens van de TK om tot een oplossing te komen, wordt momenteel bezien of er een (juridische) basis is voor een unilaterale tussenoplossing vooruitlopend op de uitkomsten van het overleg met Luxemburg. Dit naast de toezegging die reeds aan de TK is gedaan over bestaande gevallen waarvoor in het overleg met Luxemburg geen oplossing kan worden gevonden.
- Vragen over de bredere voortgang in dit dossier kunt u procedureel beantwoorden. De TK kan nog **niet** over het onderzoek naar de tussenoplossing worden geïnformeerd. Met het oog op precedentwerking moet de wenselijkheid van een unilaterale tussenoplossing nog verder worden uitgewerkt. Daarnaast bestaat nog geen duidelijkheid over een juridisch kader voor een dergelijke unilaterale tussenoplossing.
- Overigens is SZW beleidsverantwoordelijk voor de vaststelling van de verzekerings- en premieplicht. Financiën (de Belastingdienst) is verantwoordelijk voor de heffing en inning van die premies indien de werknemer in Nederland is verzekerd. Vanuit die uitgangspunten, wordt in gezamenlijkheid naar een oplossing gezocht.

Toezegging

- Minister Koolmees en ik zullen u vóór het Kerstreces schriftelijk informeren over de voortgang van de nog steeds lopende besprekingen met Luxemburg en waar mogelijk zal handelingsperspectief worden geboden.

Q: wie is wanneer geïnformeerd?

A.:

- De TK is met de brief van 1 april 2020 geïnformeerd over het pauzeren van invorderingsmaatregelen bij rijnvarenden.
- Daarnaast is de TK met de brief van 1 juli 2020 geïnformeerd over de uitgangspunten die worden gehanteerd voor overleg met Luxemburg, het verloop van de besprekingen met Luxemburg en de Nederlandse inzet in het vervolg daarvan. Toegezegd is de TK van het vervolg op de hoogte te houden.

Q: kunt u ervoor zorgen dat het bedrag dat de rijnvarenden moeten betalen niet nog hoger wordt door de lange duur van het overleg?

A:

- Het pauzeren van de invorderingsmaateregelen heeft voorlopig geen effect op de hoogte van de te betalen aanslagen.
- De invorderingsrente is namelijk grosso modo vanaf het moment van het pauzeren van de invorderingsmaatregelen tot in ieder geval 1 januari 2022 vrijwel nihil. Dit is een generieke maatregel die overigens niet op de rijnvarenden is gericht.

Q: waarom wordt nu nog steeds met Luxemburg gesproken over een bilaterale oplossing?

A:

- Zoals ook aangegeven in de beantwoording van Kamervragen van februari 2019, is het probleem dat rijnvarenden niet slagen in de terugvordering van Luxemburgse premies. Hoewel Nederland geen partij is bij deze verzoeken, spant Nederland zich in om een oplossing voor deze rijnvarenden te bewerkstelligen. Helaas is het streven van minister Koolmees en mij om in september tot bilaterale afspraken met Luxemburg te komen niet haalbaar gebleken. De belangrijkste reden daarvoor is dat het moment waarop gesprekken werden ingezet over individuele gevallen, samenviel met een opleving van de COVID-19-pandemie en de crisis sindsdien een forse wissel trekt op de capaciteit van de Luxemburgse uitvoeringsorganisatie.
- Luxemburg ziet zeker ook het belang van een oplossing die recht doet aan de Europeesrechtelijke afspraken omtrent sociale zekerheid. Maar het ontbreekt zoals gezegd op dit moment aan capaciteit om te bepalen of, en zo ja welke, mogelijkheden Luxemburg heeft om op individueel niveau premies te restitueren of te verrekenen. Daarvoor moeten namelijk de individuele omstandigheden van de rijnvarenden in kwestie in beeld worden gebracht.

Q: waarom is een afspraak voor de hele groep niet mogelijk. Op iedereen zijn toch dezelfde regels van toepassing?

A:

- Bij aanvang van het overleg met Luxemburg is ingezet op een groepsgewijze oplossing. Dit stuit echter op bezwaren omdat de tijdvakken waarover Luxemburgse premies zijn ingehouden van persoon tot persoon verschillen. Bovendien hebben rijnvarenden in verschillende mate Luxemburgse prestaties geleverd gekregen.
- Een individuele benadering past daarom beter bij de positie van de rijnvarenden. Dit onderzoek op individueel niveau is echter arbeidsintensief en de Luxemburgse uitvoering kan hiervoor op dit moment niet de benodigde capaciteit vrijmaken.
- Wij zetten de gesprekken met Luxemburg overigens voort. Met enige regelmaat vindt telefonisch overleg plaatst en wordt bezien welke mogelijkheden gegeven de omstandigheden kunnen worden verkend.

2. IB47

Q&A's

Q.

Waarom wordt het formulier IB-47 deels vervangen door regelgeving?

en moet het burgerservicenummer ook meegeleverd worden?

A.

- In de 21e halfjaarsrapportage van de Belastingdienst is aangegeven dat er **geen toereikende grondslag bestond voor opvragen van het bsn** in het formulier IB-47. De uitvraag van het bsn is **toen stopgezet** (in 2018).
- In dezelfde rapportage is aangekondigd dat regelgeving zou worden uitgewerkt om de uitvraag van het bsn in specifieke gevallen mogelijk te maken.
- De uitgewerkte regeling is in het kader van een voorhangprocedure inmiddels met beide Kamers gedeeld.
- Het is voor de uitvoering door de Belastingdienst belangrijk om over het bsn te beschikken.

Q.

Waarom vindt inwerkingtreding van de maatregel plaats bij koninklijk besluit?

A.

- In mijn brief van 30 juni 2020 heb ik u geïnformeerd over mijn voornemen om per 1 januari 2021 regelgeving in te voeren op basis waarvan bepaalde administratieplichtigen gegevens over uitbetalingen voor werkzaamheden en diensten inclusief het burgerservicenummer (bsn) moeten aanleveren. Ik heb daarbij vermeld dat haalbaarheid van inwerkingtreding mede afhankelijk is van de capaciteit en prioritering binnen het IV-portfolio van de Belastingdienst.
- Het portfolio kan natuurlijk altijd worden beïnvloed door de actualiteit, zoals Europese wetgeving die voorrang moet krijgen in de ICT-realisatie.
- Ik heb daarom besloten om de maatregel bij koninklijk besluit in te laten gaan. Ik heb dit in mijn brief van 5 november aan u gemeld. Indien nodig wordt de invoering van de maatregel uitgesteld tot 1 januari 2022.

Q.

Wat is nu precies die IB-47?

A.

- Met het zogenoemde formulier IB-47 vraagt de Belastingdienst informatie op over uitbetalingen voor werkzaamheden en diensten die in de inkomstenbelasting voornamelijk zullen behoren tot het belastbare resultaat uit overige werkzaamheden.
- Het is een betaling van doorgaans een opdrachtgever aan iemand voor bepaalde werkzaamheden of diensten. Voor degene aan wie de betaling wordt verricht geldt dat:
  1. Hij niet bij de opdrachtgever in dienstbetrekking is, geen vrijwilliger is in de zin van de loonbelasting en
  2. Hij de werkzaamheden of diensten niet uitvoert als ondernemer.
- Denk bijvoorbeeld aan een spreker op een congres die een vergoeding krijgt uitbetaald voor zijn werkzaamheden, in opdracht van een organisatie. Voor de spreker zijn deze inkomsten belast als resultaat uit overige werkzaamheden. De organisatie geeft de uitbetaling aan de spreker door aan de Belastingdienst. Vervolgens vult de Belastingdienst dit soort uitbetalingen zoveel mogelijk vooraf in bij de spreker in

zijn aangifte inkomstenbelasting of controleert de aangifte met behulp van deze contra-informatie.

3. BTW e-Commerce Factsheet

In de **brief van 4 september 2020** heb ik uw Kamer geïnformeerd over de laatste stand van zaken bij de implementatie van het e-commerce pakket.

1. Kort samengevat is het actuele beeld dat het **EU BTW e-commerce pakket 1 juli volgend jaar ingaat en verder uitstel niet meer mogelijk lijkt**. Dit is uit overleggen met de Europese Commissie en met Duitsland naar voren gekomen. De ambtelijke dienst van de Europese Commissie heeft hierover ook een brief aan Nederland gestuurd, i.c.

2. De Belastingdienst heeft in de Uitvoeringstoets bij het wetsvoorstel aangegeven **dat invoering van het e-commerce pakket per 1 januari 2022 mogelijk is**. Bij deze invoeringsdatum is tijdelijk extra personeel, huisvesting en de daarbij behorende minimale IT-ondersteuning nodig. In het actuele beeld van de ingangsdatum van de wettelijke regeling, is deze uitvoeringsdatum **een half jaar te laat**.

3. Een niet tijdige uitvoering van het EU e-commerce pakket zou vooral gevolgen hebben voor het Nederlandse bedrijfsleven, dat dan **geen gebruik kan maken van het éénloketsysteem** in Nederland. Om dan toch gebruik te maken van het nieuwe import één loket systeem binnen de EU zouden deze NL bedrijven zich via een tussenpersoon in een ander EU land moeten laten registreren. Buitenlandse bedrijven die al in NL zijn

geregistreerd binnen het huidige éénloketsysteem moeten uitwijken naar andere EU lidstaten om gebruik te maken van een één loket systeem. Deze gevolgen willen we voorkomen.

De Belastingdienst wil deze ondernemers en nieuwe ondernemers de mogelijkheid bieden toch per 1 juli 2021 gebruik te kunnen maken van het éénloketsysteem in Nederland. De Belastingdienst zet daarom **eerst in op handmatig werk voor de registratie met een minimale IT-ondersteuning**. **Ook wordt gekeken of het bestaande éénloketsysteem voor bestaande ondernemers toch nog tijdelijk kan worden gebruikt onder de nieuwe regels, namelijk zolang het nieuwe systeem nog niet klaar is.**

Omdat de doorlooptijd erg kort is kunnen nog geen garanties worden gegeven, maar alles wordt op alles gezet om een minimale oplossing te realiseren. In januari 2021 is bekend of de Belastingdienst deze minimale oplossing tijdig weet te realiseren en informeer ik uw Kamer en worden ondernemers hierover geïnformeerd. Tegelijkertijd wordt overigens gewerkt aan een structurele oplossing.

PM

Q&A

1. Waarom is de Belastingdienst te laat met een volledige implementatie van IV-voorzieningen voor btw E-commerce?

- Samengevat voorzitter, komt het erop neer dat **nieuwe ICT-systemen nodig** zijn om de implementatie van het EU BTW e-commerce pakket te ondersteunen.

- Deze nieuwe ICT-systemen moeten **ingepast in de brede ICT-opgave op het terrein van de omzetbelasting** waar de Belastingdienst momenteel al voor staat. Op het terrein van de omzetbelasting gaat het dan niet alleen om beheer en onderhoud maar ook om het verwerken van de wijzigingen als gevolg van de Brexit met Noord-Ierland voor het goederenverkeer als onderdeel van het EU BTW-systeem. Deze wijzigingen werden pas laat in 2020 bekend waardoor de planning van E-commerce in de knel kwam.

<u>Ter toelichting:</u>

- In 2019 werd bijv. prioriteit toegekend aan het verwijderen van het BSN nummer uit het btw-identificatienummer om te voldoen aan het verwerkingsverbod van de Autoriteit Persoonsgegevens.

- Hierbij wijs ik ook nog op mijn brief aan uw kamer van 20 februari 2020 waarin ik heb aangegeven:

> de sturing op IV/ICT te willen versterken;
> het IV/ICT-landschap verder te willen vereenvoudigen;
> het portfoliomanagement verder te willen verbeteren en versterken conform de door KPMG gedane aanbevelingen.

2. Wat gebeurt er als de regeling ingaat per 1 juli 2021 en de Belastingdienst toch pas klaar zou zijn per 1 januari 2022?

- Voorzitter, Nederlandse en buitenlandse bedrijven kunnen dan nog **geen gebruik maken van het Nederlandse éénloketsysteem**. Nederlandse bedrijven moeten zich tot die tijd registreren in andere landen om BTW te voldoen over hun omzet als die belast is met BTW in andere EU lidstaten.

- Dit treft nu circa **1300 bedrijven (2019)** die samen € 850 mln. buitenlandse BTW via Nederland voldoen. Naar verwachting kan dit aantal, gezien het E-commercepakket, **stijgen tot 55.000 deelnemers**.

- Naast het financiële gevolg waarbij Nederland de BTW uit andere lidstaten **niet ontvangt voor goederenleveringen en diensten aan Nederlandse particulieren**, kan zij geconfronteerd worden met **schadeclaims** van Nederlandse en buitenlandse ondernemers. Daarnaast kan de Europese Commissie een

inbreukprocedure starten tegen Nederland wat ook kan leiden tot een boete. .

Ter toelichting

- Leveranciers en platformen van buiten de EU kunnen niet kiezen om via Nederland deel te gaan nemen aan het éénloketsysteem. Er zijn voor deze bedrijven wel andere juridische mogelijkheden. Zo kan een platform ervoor kiezen om het éénloketsysteem te gaan toepassen vanuit een andere lidstaat.

- Nederland kan ook geen btw-meldingen en bijbehorende betalingen ontvangen uit andere EU lidstaten. Dat kan pas later. Het huidige éénloketsysteem voor digitale diensten kan ook niet meer gebruikt worden, omdat het niet meer is aangesloten op de nieuwe systemen in andere lidstaten.

3. Wanneer worden burgers en bedrijven geïnformeerd over de nieuwe regels ?

- De wijzigingen voor online consumenten/burgers wordt kenbaar gemaakt **via verschillende communicatiekanalen**, zoals de website en social media. Dit gebeurt vanaf het begin van het nieuwe jaar 2021.

- Particuliere consumenten zullen ook via verschillende media worden ingelicht over de wijzigingen. In november 2020 is de Douane gestart met **een campagne om bedrijven bewuster te maken** van de belastinggevolgen van aankopen op internet.

- Ondernemers worden via diverse communicatiekanalen tijdig geïnformeerd of registratie in Nederland per 1 april om aangifte te kunnen doen via het Nederlandse éénloketsysteem mogelijk is.

<u>Ter toelichting</u>

- Verder overleggen de Douane en de Belastingdienst met belangrijke stakeholders zoals fiscale intermediairs en met de branche van webshops en post- en koeriersbedrijven om afspraken te maken over de communicatie van de nieuwe regels, onder andere over de kosten van consumenten.

4. Wat gaan de extra fte aan de kant van Belastingdienst en Douane doen aan toezicht op naleving van de regels?

- Voorzitter, de **258 extra fte** bij de Douane wordt ingezet voor de **verwerking van, -en het toezicht op**, de verwachte nieuwe elektronische aangiften.
- De **overige 150 fte** zullen aan de zijde van de Belastingdienst worden ingezet. In de eerste plaats voor de **aangifteverwerking en het toezicht op de ondernemers** die deelnemen aan het éénloketsysteem. Ten tweede worden nieuwe medewerkers ingezet voor het toezicht op **de afdracht van de BTW**.

<u>Ter toelichting</u>

- De capaciteit voor de aangifteverwerking en toezicht op de afdracht van BTW richt zich op de gelden die Nederland als lidstaat van consumptie verschuldigd is.
- Met betrekking tot de tijdelijk benodigde fte zal in december van dit jaar worden gestart met werving. Hetzelfde geldt voor de structurele uitbreiding van de personele capaciteit, die aan de zijde van de Belastingdienst zal doorlopen tot eind 2022.
- Voor wat betreft de Douane loopt momenteel de werving voor ca. een vijfde deel van de benodigde structurele capaciteit. De nieuwe medewerkers zullen naar verwachting begin 2021 instromen. De werving van de

resterende fte loopt door in 2021 en eindigt waarschijnlijk aan het einde van 2022.

- Na invoering van de nieuwe wetgeving en de aanpassing van de reeds bestaande wetgeving, zal het aantal deelnemers en transacties worden gemonitord. Op die manier wordt rekening gehouden met de werving en inzet van nieuwe medewerkers.

4. Foutieve huishoudverklaringen AOW-leeftijd

Factsheet

- De Tweede Kamer is door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede namens u, op 5 juni 2020, per brief over deze situatie geïnformeerd.
- Verhuurders van sociale huurwoningen kunnen een inkomensindicatie opvragen bij de Belastingdienst om te bepalen of een extra inkomensafhankelijke huurverhoging toegestaan is.
- Met een inkomensindicatie wordt de inkomenscategorie van een huurder (huishoudinkomen) aangegeven. Bij het afgeven van deze inkomensindicaties aan verhuurders is gebruikgemaakt van een foutieve (berekening) van de AOW-gerechtigde leeftijd. Hierdoor hebben verhuurders voor 932 huishoudens ten onrechte een indicatie ontvangen waarvoor zij een extra huurverhoging mogen opleggen.
- De oorzaak van de fout was dat er verkeerde informatie in het systeem stond. De leeftijdsgrens van 66 jaar en 8 maanden had 66 jaar en 4 maanden moeten.
- De fout is hersteld en in het draaiboek is inmiddels extra controle op de juiste AOW-leeftijd opgenomen om fouten in de toekomst te voorkomen.
- Het proces van inkomensafhankelijke huurverhoging is wetgeving van BZK die wordt uitgevoerd door de Belastingdienst. Dit is zo omdat de Belastingdienst eigenaar en beheerder van de Basis Registratie Inkomen is.
- De verhuurders zijn ingelicht en zijn verzocht om – indien bij deze huishoudens een extra huurverhoging is opgelegd – deze huurverhoging terug te draaien. De belastingdienst heeft alle verhuurders nog nagebeld of zij dit hebben gedaan. Getroffen huurders hebben een excuusbrief gekregen met hierin een uiteenzetting van het probleem en wat de Belastingdienst hieraan gedaan heeft om het op te lossen. Naast de brief zijn de alle huurders nagebeld.

- Tevens is het datalek gemeld bij het Autoriteit Persoonsgegevens omdat door het afgeven van de indicatie aan de verhuurder onbedoeld bekend is geworden dat het inkomen hoger ligt dan €43.574.

5. Uitkeringen SS-ers

Stand van zaken

- Er loopt contact met de Duitse autoriteiten over de stand van zaken rond het leveren van de namen van de ontvangers van een *Kriegsbeschädigtenrente*.
- De federale ambtenaren reageerden hierop positief.
- Dit heeft u op 22 juni 2020 schriftelijk aan de Tweede Kamer gemeld, met de mededeling dat u de voortgang bewaakt.
- Op 29 oktober (door ons ontvangen 9 november 2020) heeft de vaste commissie Financiën van de Tweede Kamer gevraagd om een brief met een statusupdate. Het streven is om de brief voor het AO richting de Kamer te sturen.
- De Duitsers hebben nog niet geleverd. Wij hebben de indruk dat de wil er wel is om te leveren, maar dat de grondigheid erg groot is.
- De instantie die de gegevens onder zich heeft doet een eigenstandige juridische toets. Wij hebben op dit moment in diverse fasen (telkens onverwijld) gereageerd op nadere vragen en verzoeken om berekeningen.
- Een nieuwe inschatting van een termijn is nu niet te geven, maar het proces lijkt in de laatste fase te zijn.

Achtergrond

- Een zeer kleine groep (minder dan 27 personen) in Nederland ontvangt uit Duitsland nog een specifiek soort pensioen dat uit de oorlogstijd stamt en dat niet aan Nederland wordt gerenseigneerd.
- Nederland heeft geen heffingsrecht over dit pensioen, maar het kan wel, vanwege de voorkomingssystematiek, de heffing over het Nederlandse inkomen verhogen.
- Bij diverse Kamerleden steekt het dat deze pensioenen bestaan. Dit is omdat er Nederlanders tussen zitten die vrijwillig bij de Waffen SS hebben gediend. In totaal 7 personen (Nederlanders en later

geïmmigreerde buitenlanders) hebben een actief SS of Waffen SS verleden. Deze personen zijn door Duitsland onderzocht op een eventueel verleden van oorlogsmisdaden. Dit is niet aangetroffen.

- Als de pensioenen dan toch bestaan moet er wel netjes belasting worden betaald. De Kamer twijfelt of dit zo is, mede omdat de gegevens niet worden geleverd.
- Naar aanleiding van de politieke druk in dit lang lopende dossier heeft uw ambtsvoorganger alsnog gemeld dat met Duitsland in overleg is getreden over het ontvangen van de namen van de betrokkenen.

6. Jaarplan 2021

Factsheet

Rapportagecyclus

- Om de EK en TK goed te informeren over de plannen en de resultaten van de Belastingdienst bestaat vanaf het jaar 2019 een nieuwe plannings- en rapportagestructuur.
- Deze cyclus begint met een Jaarplan Belastingdienst dat in november voorafgaand aan het jaar wordt verstuurd. In het Jaarplan wordt opgenomen met welke middelen (o.a. budget en formatie) welke resultaten bereikt zullen worden.
- Over de resultaten van de activiteiten uit het Jaarplan wordt **drie keer** gerapporteerd in voortgangsrapportages. Deze zien steeds op een periode van vier maanden.
- Deze cyclus is er in beginsel niet voor bedoeld om (incidentele) bestuurlijk/politieke punten onder de aandacht te brengen. Dergelijke punten worden in afzonderlijke brieven gemeld.
- Indien bestuurlijk/politieke punten een impact op de plannen in het Jaarplan hebben, worden deze uiteraard wel meegenomen in het Jaarplan of de voortgangsrapportages.

Inhoud Jaarplan

- In het Jaarplan wordt de uitvoerings- en toezichtstrategie vertaald naar de concrete inzet van de capaciteit van de Belastingdienst per doelgroep.
- **De thema's van het Jaarplan 2021 zijn: Covid-19, Brexit en e-commerce.** Daarnaast wordt er in dit Jaarplan uitgebreider aandacht besteed aan dienstverlening ten opzichte van voorgaande jaren.
- In het Jaarplan wordt ingegaan op de ontwikkelstappen van de Belastingdienst als onderdeel van Beheerst vernieuwen, dus ten aanzien van personeel, ICT, sturing en beheersing en cultuur.
- Tevens kent het Jaarplan een groeipad van een aantal jaren. Zo zijn de Douane en de FIOD in 2021 nieuwe toevoegingen aan het Jaarplan.
- Tot slot bevat het Jaarplan enkele specifieke thema's die van jaar tot jaar verschillen.

Rapportagecyclus en de ontvlechting

- Vanaf 2021 wordt de ontvlechting van de Belastingdienst verder vormgegeven.
- Momenteel wordt besproken of er drie aparte Jaarplannen en Voortgangsrapportages komen, of dat er steeds één Jaarplan en Voortgangsrapportage komt waarin ieder Directoraat-Generaal een aparte ruimte heeft.

Q: Hoe komt de rapportagecyclus eruit te zien als de ontvlechting helemaal is afgerond?

A:

- **Vooralsnog** is het de bedoeling dat Douane, Toeslagen en de Belastingdienst **verantwoordelijk worden voor hun eigen onderdelen binnen het Jaarplan en de Voortgangsrapportages.**
- De teksten van deze drie Directoraten-Generaal zullen in de rapportagecyclus dus **op zijn minst naast elkaar komen te bestaan**.
- Het Jaarplan 2021 is een eerste indicator hoe zoiets eruit zou kunnen zien.
- **De plannen** voor de rapportagecyclus na de ontvlechting **worden nog verder geconcretiseerd**.
- Als dit is gebeurd, **zal ik uw Kamer informeren** over hoe de Belastingdienst de rapportagecyclus wil gaan vormgeven.

Q:

Kunnen de drie Directoraten-Generaal in de rapportagecyclus en het Jaarplan wel goed uit elkaar worden getrokken?

A:

- Er bestaat zeker een overlap tussen de Belastingdienst, de Douane en Toeslagen.
- Echter, **deze drie Directoraten-Generaal** hebben **eigen taken** die zij moeten uitvoeren, **eigen wetgeving** die voor hen gelden en **eigen uitdagingen** die zij het hoofd moeten bieden.
- Deze **specifieke context** van ieder Directoraat-Generaal **komt beter tot uitdrukking als de rapportages** van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen in de rapportagecyclus **naast elkaar komen te bestaan**.
- Daarnaast **verduidelijkt dit dat de verantwoordelijkheid** van ieder Directoraat-Generaal na de ontvlechting **op een andere manier is belegd**.
- Daar waar er **overlap** tussen de drie Directoraten-Generaal bestaat, wordt dit uiteraard **passend tot uitdrukking gebracht**.
- Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan goede verwijzingen in de teksten, of aan overkoepelende inleidingen.

Q: Hoe zorgt u ervoor dat het Jaarplan in 2021 actueel blijft, gezien alle problemen waar de Belastingdienst mee heeft te kampen?

A:

- De Belastingdienst verkeerd op dit moment in **onrustig vaarwater.**
- De Belastingdienst moet dit het hoofd bieden en tegelijkertijd doorgaan met wat nu goed gaat.
- Daarom heb ik samen met de staatssecretaris van Toeslagen en Douane een **breed pallet aan maatregelen** aangekondigd in de brief over '**de Beste Belastingdienst voor Nederland'**.
- De maatregelen aangekondigd in deze brief zijn verder uitgewerkt in het Jaarplan 2021.
- Samen met een aantal andere onderzoeken, **vormen deze maatregelen onze agenda** voor het komende jaar om de problemen van de Belastingdienst op te lossen.
- Natuurlijk kunnen er zich **onverwachte ontwikkelingen** voordoen in het komende jaar.
- Mocht dit **een impact hebben op de plannen** uit het Jaarplan, **dan nemen we dit mee in de Voortgangsrapportages.**

Q: Erkent u in het Jaarplan 2021 voldoende de ernst van alle problemen rondom de Belastingdienst? En sluit de toon van het Jaarplan voldoende hierbij aan?

A:

- Ik **ben mij bewust** van de problemen die spelen bij de Belastingdienst. Er zijn nu eenmaal **dingen fout gegaan** bij de Belastingdienst.
- Dit heb ik **niet alleen onderkent in het Jaarplan**, maar bijvoorbeeld ook in **de brief over 'de Beste Belastingdienst voor Nederland'.**
- In deze brief heb ik tevens aangegeven welke maatregelen ik wil treffen om de problemen in 2021 op te lossen.
- In het Jaarplan heb ik deze plannen verder uitgewerkt.
- De **focus** ligt daarbij vooral **op het vooruit kijken**: hoe zorgen we er na 2021 voor dat we weer de beste Belastingdienst voor Nederland zijn?

Q: Hoe gaat het straks verder met de plannen in het Jaarplan als de regering vanaf maart demissionair is?

A:

- Het Jaarplan is uiteraard **gebaseerd op de plannen, verwachtingen en prognoses** die wij hebben voor 2021.
- **Gebeurtenissen die vooraf niet te voorspellen zijn**, kunnen hier natuurlijk altijd een **inbreuk op maken**.
- De **uitkomst** van de **verkiezingen** in maart is zo'n niet te voorspellen gebeurtenis.
- Vooralsnog is de verwachting dat de Belastingdienst ook na de verkiezingen door kan gaan met de plannen en de reguliere werkzaamheden die in het Jaarplan zijn opgeschreven.
- Mocht echter blijken dat **een nieuwe regering** in 2021 **grote beleidswijzigingen** bij de Belastingdienst wil doorvoeren, **dan wordt uw Kamer** over de impact daarvan op het Jaarplan uiteraard **geïnformeerd in voortgangsrapportages**.

Q: Zijn de maatregelen die u neemt om de dienstverlening te verbeteren wel de juiste maatregelen?

A:

- Het is **belangrijk dat de Belastingdienst zijn dienstverlening verbetert**.
- Minder burgers zien de Belastingdienst namelijk als betrouwbaar en ook bij de Belastingdienst staat de continuïteit van de dienstverlening onder druk.
- De maatregelen uit hoofdstuk 2 van het Jaarplan zijn er allereerst op gericht op het **vergroten van de benaderbaarheid** van de Belastingdienst.
- Hierdoor krijgen burgers en bedrijven **sneller een betrouwbaar antwoord op hun vragen** over het doen van aangifte.
- Daarnaast zijn deze maatregelen erop gericht om het **risico te verkleinen** dat burgers en bedrijven **tijdens het aangifteproces een fout maken**.
- Door deze maatregen kunnen burgers en bedrijven **makkelijker** aan hun **fiscale verplichtingen voldoen**. Dit draagt er ook aan bij dat de Belastingdienst **de juiste belastingen ontvangt**.
- Deze maatregelen vormen dan ook een goed antwoord op een deel van de uitdagingen waar de Belastingdienst voor staat.

Q. Hoe staat het ervoor met de plannen om het aantal balies en belastingkantoren uit te breiden?

A:

- In het licht van **toegankelijkheid van dienstverlening van en bij de Belastingdienst** zien wij witte vlekken in de regio's Zuidwest Nederland en Zeeland, de kop van Limburg/regio Nijmegen, kop van Noord Holland en regio Midden Nederland rond Apeldoorn en Amersfoort.
- Bij het meer in beeld brengen van de witte vlekken kijken wij ook naar **samenwerking** met andere overheidsorganisaties, maatschappelijk dienstverleners en bibliotheken. Dit is een belangrijk netwerk voor hulp aan burgers bij belastingzaken.
- Momenteel worden de **plannen** voor een toegankelijker dienstverlening **verder geconcretiseerd.**
- Daarnaast **onderzoeken** we of de Belastingdienst **naar specifieke groepen burgers toe kan gaan**.
- Bijvoorbeeld naar burgers die in een instelling of een tehuis verblijven.

- Bij **de hulp bij aangifte campagne, de HUBA**, hadden we al onderkend dat we een aantal witte vlekken hadden. Voor de HUBA van 2020 hadden we de volgende locaties al opgenomen in de fysieke hulp bij aangifte, **Nijmegen, Apeldoorn, Terneuzen en Leiden**.

- Door de Coronasituatie is dit anders gelopen dan gepland en hebben we veelal telefonisch hulp moeten bieden en loopt de HUBA geheel 2020 door.
- Voor 2021 staan deze locaties ook weer in de planning. **4 extra locaties voor HUBA waren dus al in beeld en nemen we voor 2021 ook mee.**
- **In de loop van 2021 zal uw Kamer geïnformeerd worden** over de concrete plannen om het netwerk van hulp bij belastingzaken uit te breiden.

Q: Waarom komt [probleem X] niet terug in het Jaarplan?

A:

- Ik **erken** dat het probleem dat [Kamerlid] aankaart **een serieus probleem is** waar de Belastingdienst aandacht aan moet besteden.
- Tegelijkertijd is er in het Jaarplan **geen ruimte om in te gaan op alle ontwikkelingen** waar aandacht aan besteed moet worden.
- Daarbij gelden er **twee belangrijke uitgangspunten** bij het opstellen van het Jaarplan:
    - De **focus ligt op wat burgers en bedrijven merken** van de plannen van de Belastingdienst.
    - Er worden in beginsel **alleen structurele plannen** opgenomen waar komend jaar aandacht aan wordt besteed. Bestuurlijk/politieke aandachtspunten worden hier in principe niet in opgenomen.
- Vanwege de beperkte ruimte en deze uitgangspunten is het Jaarplan opgesteld zoals ik u dat heb toegezonden.

Bij doorvragen:

- Ik zal uw Kamer nog **apart informeren** over hoe de Belastingdienst het probleem gaat aanpakken dat [Kamerlid] nu aan de orde stelt.

7. Voortgangsrapportages

Factsheet

- De Tweede Kamer heeft op PM de tweede voortgangsrapportage over het Jaarplan 2020 ontvangen. Op 23 september is de 1e VGR naar de TK verstuurd.
- Begin 2021 volgt ook de 3e VGR (laatste) over 2020.
- In de voortgangsrapportage wordt ingegaan op het werk voor de doelgroepen particulieren, toeslaggerechtigden, grote ondernemingen en mkb-ondernemers. Daarnaast gaan we in op de voortgang van Beheerst vernieuwen (ICT, personeel, sturing & beheersing en cultuur).
- Deze cyclus is op verzoek van en in overleg met de Kamer geïntroduceerd, met als doel: **navolgbare** en **overzichtelijke verantwoording** op hoofdlijnen zoals beschreven in het Jaarplan.
- De voortgangsrapportages volgen dus de voorgenomen activiteiten in een gegeven jaar. Lopende het jaar zullen zich ontwikkelingen voordoen die niet waren voorzien op het moment van vaststelling van het jaarplan. Bij nieuwe ontwikkelingen met een grote impact op het werk van de Belastingdienst wordt de Kamer altijd zo snel mogelijk geïnformeerd, los van de voortgangsrapportages.
- Voor zover nieuwe activiteiten, zoals de extra activiteiten onlangs zijn aangekondigd in de brief die de Kamer na de zomer heeft ontvangen, concrete gevolgen hebben op het werk van de Belastingdienst in het lopende jaar, worden

deze uiteraard wel meegenomen in de komende voortgangsrapportages.

- Daarnaast is de moties- en toezeggingenbrief vaak een geëigend middel om de Kamer te informeren over de voortgang op (het oplossen van) incidenten en zaken die buiten het jaarplan vallen.

Q. Deze rapportage gaat niet in op de problemen van de Belastingdienst, zoals de toeslagenaffaire en FSV. Hoe kan dat?

- De voortgangsrapportages gaan over navolging van de voorgenomen activiteiten in het Jaarplan.
- Daarmee proberen we overzichtelijk en navolgbaar te rapporteren over de plannen voor de verschillende doelgroepen van de Belastingdienst en over de voortgang van de verbeteraanpak.
- Daarnaast is het ook belangrijk dat we uw Kamer goed informeren over incidenten die zich voordoen en hoe die worden opgelost.
- Daarover blijven we u in andere brieven en rapportages informeren. Dat doen we niet per se in de voortgangsrapportages, ook omdat deze maar één keer in de vier maanden uitkomen.

8. Brexit Belastingdienst (niet-Douane)

Factsheet

Overgangsperiode

- Tot en met 31 december 2020 is de overgangsperiode van kracht.
- Gedurende deze periode blijven nagenoeg alle Europese rechten en verplichtingen op het VK van kracht.
- De mogelijkheid bestond om voor 1 juli jl. te besluiten tot verlenging van de overgangsperiode met max 2 jaar. Het VK heeft daar geen gebruik van willen maken.
- Voor bedrijven en burgers verandert er tijdens de overgangsperiode vrijwel niets.

Onderhandelingen

- PM nieuwe ontwikkelingen
- De onderhandelaars namens de EU en het VK blijven intensief werken om tot een ambitieus akkoord te komen.
- De tijd dringt; het onderhandelaarsakkoord moet ook geratificeerd worden door het EP en het Britse parlement.

Voorbereidingen Belastingdienst

- De Belastingdienst bereidt zich voor op alle scenario's.
- De website van de Belastingdienst en het intranet worden actueel gehouden.

- Communicatie naar burgers en bedrijven volgt de Rijksbrede communicatielijn met als boodschap dat de regels tussen de EU en het VK veranderen, en daarvoor voorbereidingen nodig zijn.

Q. Is de Belastingdienst voorbereid op de Brexit?

A.

- De voorbereidingen op het aflopen van de overgangsperiode verschillen niet veel van de nationale no-deal-voorbereidingen van vorig jaar.

- De Belastingdienst heeft zich op **alle scenario's** voorbereid.

- Graag benadruk ik dat burgers en bedrijven een **eigen verantwoordelijkheid** hebben om zich voor te bereiden op het aflopen van de overgangsperiode.

- De Belastingdienst ondersteunt en informeert bedrijven en burgers over de voorbereidingen die zij kunnen treffen.

Q. Wat zijn de gevolgen van de Brexit in de praktijk voor bedrijven en burgers in Nederland?

A.

- Tot en met 31 december 2020 geldt de overgangsperiode en verandert er voor burgers en bedrijven vrijwel niets.

- Na de overgangsperiode zal de relatie tussen de EU en het VK veranderen, ongeacht de uitkomsten van de onderhandelingen.

- Dit betekent dat het bedrijfsleven per 1 januari rekening moet houden met buitengrenzen en de bijbehorende procedures, aangiftes en controles.

- Burgers en bedrijven hebben dan ook een eigen verantwoordelijkheid om zich voor te bereiden op het aflopen van de overgangsperiode.

Q. Hoe worden bedrijven en burgers hierin ondersteund?

A.

- De Rijksoverheid communiceert naar burgers en bedrijven wat zij nu al kunnen doen om zich voor te bereiden.

- De Belastingdienst is aangesloten bij de **Rijksbrede Brexit-campagne.**
    - De Rijksbrede campagne is sinds 1 juli jl geïntensiveerd.
    - Ook op Rijksoverheid.nl is veel informatie beschikbaar over de gevolgen van Brexit.
    - PM Daarnaast loopt ook een campagne specifiek gericht op reizigers en consumenten.

- Daarnaast heeft de Belastingdienst intern **eigen communicatiekanalen** ingericht:
    - De Belastingdienst en Douane **brieven gestuurd** naar ondernemers die handeldrijven met het VK.
    - De bedrijven en burgers kunnen met hun belastingvragen terecht bij de **website van de Belastingdienst**.
    - Ook de **Belastingtelefoon** is beschikbaar voor burgers en bedrijven.

Q. Waarom zijn er aanpassingen nodig in de Verzamelwet Brexit?

A.

- In de Verzamelwet is een wijziging opgenomen van de **fiscale wetgeving**.

- Met deze wijziging kunnen Britse burgers die voor het einde van de overgangsperiode in Nederland wonen bepaalde **fiscalen voordelen behouden.**

- Het gaat bijvoorbeeld om toepassing van de arbeidskorting over het in Nederland genoten loon.

- Om te zorgen dat de nationale wet na de overgangsperiode in **overeenstemming is met het Terugtrekkingsakkoord,** is aanpassing van de wet noodzakelijk.

eHerkenning

SPREEKLIJN

- De Belastingdienst wil dat persoonlijke en vertrouwelijke gegevens van burgers en bedrijven goed beveiligd zijn. Een combinatie van gebruikersnaam en wachtwoord is in de meeste gevallen onvoldoende.

- eHerkenning is, net als bijvoorbeeld DigiD, een algemeen erkend authenticatiemiddel dat gebruikt wordt voor de toegang tot overheidsdiensten maar bijvoorbeeld ook door pensioenfondsen en zorgverzekeraars wordt gebruikt.
- Vaak maken ondernemers gebruik van diverse digitale overheidsdiensten waarvoor zij eHerkenning nodig hebben. Een relatief klein aantal organisaties of ondernemers schaft eHerkenning uitsluitend aan voor het doen van aangifte bij de Belastingdienst.
- In de brief aan uw Kamer van 12 juni 2020 hebben de Staatssecretaris van BZK en ik toegezegd dat er een compensatieregeling komt zodat ondernemers, die eHerkenning alleen nodig hebben voor het doen van belastingaangifte, kosteloos aangifte kunnen blijven doen. De leveranciers van eHerkenningsmiddelen bieden daarvoor een speciaal Belastingdienst eHerkenningsmiddel aan. Inmiddels hebben bijna 10.000 ondernemers dit speciale middel aangevraagd. Vanaf eind november dit jaar kunnen ondernemers een compensatie vragen bij RVO.
- Ruim 100.000 ondernemers maken gebruik van een algemeen eHerkenningsmiddel om in te loggen op MijnBelastingdienst zakelijk (MBDz).
- Bovendien is er ook de compensatieregeling voor groepen organisaties die geen eHerkenningsmiddel kunnen aanschaffen en door de Belastingdienst gevraagd zijn gebruik te maken van een fiscaal dienstverlener of

commerciële software. Organisaties kunnen via een formulier op de website van de Belastingdienst de gemaakte kosten voor de jaren 2020 en 2021 terugvragen, tot een bedrag van maximaal 450 euro per jaar.

9. eHerkenning
Factsheet

- eHerkenning is een authenticatiemiddel voor ondernemers.
- De Minister van BZK is verantwoordelijk voor het eTD (elektronische toegangsdiensten) stelsel waar eHerkenning onder valt. Wanneer een leverancier aan de door BZK gestelde eisen voldoet wordt hij toegelaten tot het stelsel.
- Op dit moment zijn 6 leveranciers toegelaten.
- Het Agentschap Telecom is toezichthouder op het stelsel.
- De kosten van het stelsel worden gedragen door de gebruikers van het stelsel, (overheids)organisaties die diensten aanbieden, ondernemers die deze diensten afnemen en de erkende leveranciers van eHerkenningsmiddelen.
- eHerkenningsmiddelen moeten door een bedrijf worden aangeschaft bij een door BZK erkende leverancier. Een algemeen eHerkenningsmiddel kost gemiddeld 45 euro per middel per jaar. Alle leveranciers bieden ook een speciaal Belastingdienst eHerkenningsmiddel aan tegen een bedrag dat rond de 20 euro per jaar ligt. Dit in tegenstelling tot DigiD voor burgers, dat wordt 'uitgegeven' door de overheid en bekostigd uit belastingopbrengsten.

- Op dit moment is eHerkenning niveau 3 het enige middel dat op niveau 'substantieel' (meerfactor authenticatie) beveiliging van persoonsgegevens biedt in het domein van ondernemers. Alle gegevens die worden gedeeld (o.a. via de portalen van de Belastingdienst) moeten ingevolge de AVG en de eIDAS-verordening op niveau substantieel worden beveiligd.
- Meer dan 400 organisaties zijn aangesloten op eHerkenning. De Belastingdienst, maar ook o.a. het UWV, vraagt niveau 3 gelet op de privacygevoeligheid van de persoonsgegevens.
- eHerkenning is onder de eIDAS-verordening genotificeerd bij de Europese Commissie en moet ook worden geaccepteerd door andere lidstaten.
- Om het afsprakenstelsel eTD met marktwerking te helpen hebben KvK, Belastingdienst, UWV, RVO, RDW en gemeente Den Haag een intentieverklaring ondertekend in 2017. De intentieverklaring is gesloten tussen alleen uitvoeringsorganisaties. Ondernemers en leveranciers zijn hierbij geen partij geweest.
- Met de intentieverklaring is gestart invulling te geven aan EZK/BZK beleid door de transitie naar eHerkenning in te zetten.

Beveiliging gegevens (AVG)

- Overheidsinstanties, waaronder de Belastingdienst, moeten in overeenstemming met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) handelen.

Problematiek implementatie eHerkenning bij Belastingdienst

- De Belastingdienst loopt bij implementatie van eHerkenning tegen de problematiek aan van 'restgroepen'. Dit zijn organisaties die geen eHerkenning kunnen aanschaffen omdat zij niet staan ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. De Belastingdienst heeft 3 maart 2020 aan de TK per brief en 4 maart 2020 in het AO Belastingdienst laten weten dat de Belastingdienst zelf zorgdraagt voor de juiste registratie van deze rechtspersonen. Voor restgroepen LH en Vpb wordt tot die tijd compensatie geboden wanneer zij door de Belastingdienst zijn of worden verwezen naar het gebruik van commerciële software of een fiscaal dienstverlener om aangifte te doen tot een maximum van 450 euro.
- Het portaal van Douane heeft met eHerkenning last van het feit dat grensoverschrijdende machtigingen met eHerkenning nog niet mogelijk zijn.
- In de gezamenlijke brief van de Staatssecretarissen BZK en FB van 12 juni is toegezegd dat belastingaangifte weer 'kosteloos' wordt door een speciaal Belastingdienst eHerkenningsmiddel aan te

bieden waarvan de kosten worden gecompenseerd ter hoogte van de laagste aanbieder in de markt. De beleidsregel die de compensatie regelt is gepubliceerd in de Staatscourant. Vanaf eind november dit jaar kunnen de kosten worden teruggevraagd bij RVO. Deze 'compensatieregeling' geldt voor de aanschaf van een eHerkenningsmiddel voor 2020-2021 en 2021-2022. De Douane zal voor de aangifte accijns ook gebruik gaan maken van deze regeling.

- Bijna 10.000 ondernemers hebben het eHerkenningsmiddel aangevraagd dat alleen bij de Belastingdienst kan worden gebruikt.

Stand van zaken toezeggingen 29 januari 2020, 3 maart 2020 en 12 juni 2020

- Er zijn drie brieven naar de TK verstuurd waarin toezeggingen zijn gedaan over de implementatie van eHerkenning.
- In de brief van 29 januari 2020 zeggen de staatssecretarissen BZK en FB in een gezamenlijke brief toe dat er voor de organisaties die geen eHerkenningsmiddel kunnen aanvragen ('restgroepen'), omdat zij niet in het Handelsregister staan ingeschreven, een aanpak wordt uitgewerkt.
- Voor alle restgroepen is inmiddels een oplossingsrichting bekend.

- De groep 'kerkgenootschappen' kan zich zonder bestuurder laten inschrijven in het Handelsregister. Door middel van een aangepaste procedure bij de eHerkenning leveranciers kan een bestuurder wel een eHerkenningsmiddel aanvragen.
- Voor de Hoge Colleges van Staat wordt door EZK een aanpassing voorgesteld in het Handelsregisterbesluit, zodat zij zich wel kunnen inschrijven in het HR. De behandeling van deze wijziging ligt op schema en zou in werking kunnen treden per 1 januari 2021.
- Voor de groep 'Ambassades, consulaten en internationale organisaties' wordt door BZK onderzocht of de Protocollaire Basisadministratie (Probas) van BuZa als register kan dienen als basis voor de uitgifte van eHerkenningsmiddelen.
- Het eTD stelsel heeft een oplossing geïmplementeerd voor de groep 'gestaakte ondernemingen', waardoor zij nu een eHerkenningsmiddel kunnen aanschaffen.
- In de brief van 3 maart 2020 is aangegeven dat voor de groep 'fiscale eenheden OB' en 'buitenlandse ondernemingen (niet EU)', de Belastingdienst het register 'Overige Personen Administratie (OPA)' realiseert, waarin buitenlandse ondernemingen, die niet in het Handelsregister kunnen worden opgenomen, geregistreerd worden. Na registratie in OPA kunnen de buitenlandse ondernemingen een eHerkenningsmiddel aanvragen bij de eHerkenning leveranciers.

- Bij brief van 3 maart 2020 is tevens toegezegd dat BZK het gebruik Business-to-business zal gaan stimuleren om zo de meerwaarde van een eHerkenning middel voor de ondernemer te vergroten en de kosten te kunnen verlagen. BZK is inmiddels in gesprek met enkele grote verzekeraars.
- In de brief van 3 maart 2020 heeft de staatssecretaris van BZK toegezegd dat er een app wordt ontwikkeld waarmee de identiteit van de aanvrager van een eHerkenningsmiddel kan worden geverifieerd.
- Deze app is ontwikkeld, echter, omdat de app geen grondslag heeft in bestaande wetgeving, kan de app nog niet ingezet worden.
- De TK heeft in het AO van 4 maart 2020 principieel bezwaar gemaakt tegen betalen voor een authenticatiemiddel voor het doen van belastingaangifte. Omdat een alternatief op papier niet mogelijk is biedt de Belastingdienst een compensatie voor het speciaal voor de Belastingaangifte aangeboden eHerkenningsmiddel. Deze maatregel is bij gezamenlijke brief van Stas FB en BZK van 12 juni 2020 aangekondigd.

Onderzoek publiek middel

- Vooruitlopend op de Wet Digitale Overheid (WDO) is door EZK de keuze gemaakt om alleen private

inlogmiddelen te hanteren als toegangsmiddel tot dienstverlening van de overheid aan bedrijven.

- In de motie Van der Molen heeft de TK op 18 februari 2020 BZK verzocht een onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden voor het aanbieden van een publiek middel voor ondernemers en organisaties.
- BZK laat op dit moment een onderzoek uitvoeren door een externe partij. De doelen van dit onderzoek zijn:
  1) Overzicht van mogelijke opties (handelingsperspectief) om op termijn te komen tot een publiek middel voor bedrijven- en organisaties binnen het stelsel van digitale toegang zoals dat beoogd wordt in de WDO.
  2) Advisering over de mogelijkheden om op korte termijn te komen tot een wijze waarop rechtspersonen gratis digitaal belastingaangifte kunnen doen waarbij zicht is op de juridische, financiële en organisatorische effecten van de verschillende opties.
- De Belastingdienst ziet compensatie van eHerkenningsmiddelen niet als structurele oplossing om authenticatie bij het doen van digitaal Belastingaangifte 'weer gratis' te maken en grijpt de uitkomsten van dit onderzoek aan om invulling te geven aan het verzoek van de Tweede Kamer.

- De Staatssecretaris van BZK heeft de Tweede Kamer laten weten dat hij de TK in december over de uitkomsten zal informeren.

Q. Waarom biedt de Belastingdienst geen mogelijkheid om aangifte op papier te doen?

A.

- Ondernemers doen op basis van de Wet elektronisch berichtenverkeer Belastingdienst al jaren, verplicht, het merendeel van hun aangiften digitaal.
- Zo wordt informatie die nodig is voor het vaststellen van aanslagen op een snelle en efficiënte wijze verwerkt.
- Een efficiënte en soepele uitvoering van de massale processen is een operationele doelstelling van de Belastingdienst.
- Door het gebruik van automatisering wordt bovendien de kans op fouten sterk verminderd en kan de capaciteit van de Belastingdienst doelmatiger ingezet worden (voor controle en toezicht).

Q. Wat is de wettelijke basis voor invoering van eHerkenning bij de Belastingdienst?

A.

- De wettelijke grondslag is artikel 2:15, eerste lid, van de Awb. Op grond van die bepaling is een bestuursorgaan bevoegd om nadere eisen te stellen aan het gebruik van de elektronische weg. Met betrekking tot de aangifte loonheffingen en vennootschapsbelasting heeft de Belastingdienst van die bevoegdheid gebruik gemaakt door verplicht te stellen dat gebruik wordt gemaakt van authenticatiemiddelen die gelet op de AVG en de eIDAS-verordening voldoen aan het beveiligingsniveau 'substantieel' en bij de Europese Commissie zijn genotificeerd.
- Artikel 3a, tweede lid, AWR geeft de minister de bevoegdheid om bij ministeriële regeling (de Regeling EBV) te bepalen op welke wijze het elektronisch berichtenverkeer tussen inhoudingsplichtigen en belastingplichtigen en de Belastingdienst plaatsvindt.
- De Regeling EBV moest nog in overeenstemming gebracht met de gestelde nadere eis over verplicht gebruik van inlogmiddelen die gelet op de eIDAS-verordening voldoen aan beveiligingsniveau 'substantieel' (niveau 3). Dit is met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020 rechtgezet.

Q. Hoe is de eis van gebruik van eHerkenning door de Belastingdienst bekend gemaakt?

A.

- De Belastingdienst heeft brieven verstuurd aan de populatie gebruikers die voor het doen van aangifte gebruik maakten van het oude portaal.
- In die brieven is aangegeven dat eHerkenning (niveau 3) nodig was met ingang van 1 januari 2020.
- Voor de aangifte loonheffingen zijn brieven verstuurd op 19 september 2019 en 6 december 2019.
- Voor de aangifte vennootschapsbelasting zijn de brieven verstuurd op 19 december 2019.
- Daarnaast zijn brieven gestuurd aan de organisaties die mogelijk geen eHerkenningsmiddel kunnen aanvragen; voor de aangifte loonheffingen is dat gebeurd door middel van brieven van 29 november 2019, voor de aangifte vennootschapsbelasting op 19 december 2019.
- In diezelfde periode zijn verwijzingen opgenomen op de website van de Belastingdienst, in de berichtgeving op Forum Salaris, Forum Fiscaal Dienstverleners en sociale media.
- Daardoor kon aan de aanpassing van de Regeling EBV i.v.m. introductie van eHerkenning (niveau 3) terugwerkende kracht tot 1 januari 2020 worden verleend.

Q. Waarom worden de oude inlogmiddelen niet ingezet?

A.

- Het inlogmiddel van de Belastingdienst (Belastingdienst authenticatie Voorziening) is ontwikkeld om gebruikt te worden in combinatie met het Persoonlijk Domein Ondernemers (PDO), het oude portaal.
- BDAV is technisch gezien erg verouderd en niet geschikt om verder te ontwikkelen.
- De Belastingdienst moet in overeenstemming met de AVG handelen.
- De Autoriteit Persoonsgegevens spreekt uitvoeringsorganisaties hier ook dwingend op aan, ,
- Zo kreeg het UWV een last onder dwangsom opgelegd om het beveiligingsniveau van het werkgeversportaal uiterlijk 31 oktober 2019 te verhogen.
- Wanneer de richtlijnen van de AVG toegepast worden op het nieuwe portaal MBDz, gegevens op het EU Trader Portal en voor gebruik door maatschappelijk dienstverleners tijdens de aangifteperiode, dan volgt hieruit dat de Belastingdienst een inlogmiddel op beveiligingsniveau substantieel moet vragen.
- Het niveau van beveiliging van het inlogmiddel van de Belastingdienst (BDAV) is hiervoor onvoldoende.
- eHerkenning is het enige beschikbare middel dat voor het nieuwe portaal MBDz, gegevens op het EU Trader Portal en voor gebruik door maatschappelijk dienstverleners

tijdens de aangifteperiode een passend beveiligingsniveau biedt.

Q. Moeten Stamrecht en Pensioen BV's ook eHerkenning aanschaffen?

A.

- Stamrecht en pensioen BV's zijn aangifteplichtig voor de vennootschapsbelasting. Zij krijgen tot het MBDz portaal alleen toegang met eHerkenning.
- Wanneer Stamrecht en Pensioen BV's eHerkenning alleen bij de Belastingdienst wensen te gebruiken, kunnen zij het speciale Belastingdienst eHerkenningmiddel aanschaffen. Vervolgens kunnen zij gebruik maken van de compensatieregeling.

Q. Waarom kan je op het portaal MijnBelastingdienst-zakelijk met DigiD basis inloggen als het vereiste niveau bij eHerkenning substantieel is?

A.

- De beveiliging van het portaal moet passend zijn gelet op de stand van de techniek.
- De Belastingdienst stimuleert om in te loggen met een meerfactor authenticatie. Naast gebruiksnaam/wachtwoord wordt gebruik gemaakt van de DigiD app of sms.
- Van DigiD is nog geen variant op niveau substantieel breed uitgerold, in tegenstelling tot eHerkenning.
- Voor DigiD basis (gebruikersnaam/wachtwoord) uitgefaseerd kan worden, dienen er goede oplossingen te zijn voor minder digivaardigen in de vorm van machtigingsvoorzieningen en (niet digitale) vangnetten.
- De realisatie van goede machtigingsvoorzieningen onder regie van BZK is aanzienlijk vertraagd waardoor het niveau DigiD 'laag' nog niet kan worden uitgefaseerd.

Q. Waarom kan er bij de aangifte omzetbelasting wel met andere inlogmiddelen worden ingelogd?

A.

- Voor de omzetbelasting is het oude portaal (PDO) nog in werking. De gegevens die op dit portaal worden gedeeld bij de aangifte omzetbelasting vergen gelet op de Algemene verordening gegevensbescherming een mindere mate van beveiliging dan gegevens die op het nieuwe portaal worden gedeeld.
- Het authenticatiemiddel van de Belastingdienst (gebruikersnaam/wachtwoord) volstaat hiervoor.

Q. Wat is de stand van zaken van de oplossing voor bedrijven die niet in het Handelsregister staan?

A.

- Voor bedrijven en organisaties die niet in het Handelsregister ingeschreven kunnen worden, wordt door de Belastingdienst, Kamer van Koophandel, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het ministerie van Buitenlandse Zaken en de eHerkenning leveranciers gewerkt aan een oplossing.
- De lange termijn oplossing betreft een aanpassing van de Handelsregisterwet en/of het instellen van een nieuwe authentieke registratie naar analogie met het Register Niet-Ingezetenen en de Basisregistratie Personen, zoals de staatssecretarissen van BZK en van Belastingdienst schreven in hun gezamenlijke brief aan de TK van 29 januari 2020.
- Voor alle restgroepen is inmiddels een oplossingsrichting bekend.
- De groep 'kerkgenootschappen' kan zich zonder bestuurder laten inschrijven in het Handelsregister. Door middel van een aangepaste procedure bij de eH leveranciers kan een bestuurder wel een eH-middel aanvragen. Deze oplossing is geïmplementeerd.
- Voor de Hoge Colleges van Staat wordt door EZK een aanpassing voorgesteld in het Handelsregisterbesluit,

zodat zij zich wel kunnen inschrijven in het HR. De behandeling van deze wijziging ligt op schema en zou in werking kunnen treden per 1 januari 2021.

- Voor de groep 'Ambassades, consulaten en internationale organisaties' wordt door BZK onderzocht of de Protocollaire Basisadministratie (Probas) van BuZa als register kan dienen voor de uitgifte van eHerkenningsmiddelen.
- Het eTD-stelsel heeft een oplossing geïmplementeerd voor de groep 'gestaakte ondernemingen', waardoor zij nu een eHerkenningsmiddel kunnen aanschaffen.
- Zoals de Belastingdienst op 3 maart aan de TK per brief en op 4 maart in het AO heeft laten weten, realiseert hij zelf het register 'Overige Personen Administratie (OPA)' waarin buitenlandse ondernemingen, die niet in het Handelsregister kunnen worden opgenomen, geregistreerd worden. Na registratie in OPA kunnen de buitenlandse ondernemingen een eHerkenningsmiddel aanvragen bij de eH leveranciers. De Belastingdienst heeft dit op 3 maart aan de TK per brief en op 4 maart in het AO laten weten.
- Het streven is dat het OPA-register in januari 2022 geïmplementeerd is.
- Na de implementatie van het OPA-register bij de Belastingdienst, kan dit register aangepast en ingezet worden om andere uitvoeringsorganisaties te helpen met de registratie van buitenlandse bedrijven.
- Status restgroepen per 1 november 2020:

	Aantal	Belasting middel	Oplossing Structureel + gereed	Oplossing ter overbrugging
Kerkgenootschappen	120	Omzetbelasting (120)	Inschrijving Handelsregister	Niet nodig
		Loonheffingen (98)	Inschrijving Handelsregister	Niet nodig
Raad van State, Kabinet van de Koning, Hoge Colleges van Staat	< 100	Omzetbelasting (<100)	Inschrijving Handelsregister. Akkoord nog niet definitief van EZK.	Niet nodig, bij geen akkoord maatwerk
		Loonheffingen (enkele)		
Ambassades, consulaten en Internationale organisaties	< 100	Omzetbelasting	OPA (einde 2021)	PDO blijft open voor OB
		Loonheffingen (28)	OPA (einde 2021)	Oplossing iom BUZA,
Buitenlandse rechtsvormen (incl. eCommerce, vnl non-EU)	12.000	Omzetbelasting (11.000)	OPA (einde 2021)	PDO blijft open voor OB
		Loonheffingen (164)		Maatwerk
		Vennootschaps belasting (73)		Maatwerk
Fiscale eenheden omzetbelasting	40.000	Omzetbelasting	BEP (einde 2021)	PDO blijft open voor OB
Open Fondsen voor Gemene Rekening (OFGR)	140	Omzetbelasting	OPA (einde 2021)	PDO blijft open voor OB
		Vennootschaps belasting (75)	OPA (einde 2021)	Maatwerk
Samenwerkings-verbanden met economische activiteiten	< 9.000	Omzetbelasting	OPA (einde 2021)	PDO blijft open voor OB
		Enkele Vennootschaps belasting		Maatwerk
Gestopte Ondernemingen die nog aangifte moeten doen	Geen cijfers		Is opgelost in het EH stelsel	Niet nodig
TDI-klanten (Teruggaaf Dividend Belasting) - situatie 1: vragen zelf terug - situatie 2: vragen via intermediair terug - situatie 3: GGC-regeling	900	Dividendbelasting	OPA (einde 2021)	PDO blijft open

OPA = Overige Personen Administratie (moet t.z.t. in het Handelsregister+ landen)
OPA vergt niet alleen 'registratie', maar ook identificatie/verificatie van de te registreren personen
BEP = Belastingdienst Eigen Personen

Q. Worden maatschappelijk dienstverleners gecompenseerd voor de gemaakte kosten voor het gebruik van eH3?

A.

- De BD heeft tot het laatste moment bij maatschappelijke dienstverleners de verwachting gewekt dat inloggen met EH3 verplicht zou worden in 2020, maar deze stap is uiteindelijk uitgesteld. FNV betoogt dat de aanvraagprocedure voor EH3 heeft geleid tot veel administratie en reisbewegingen van vrijwilligers. Gelet op de rol van de BD in deze bijzondere casus, worden de aanschafkosten van EH3 in 2020 en 2021 vergoed, alsmede eenmalig de personeels- en reiskosten van FNV.
- Aangifteplichtige bedrijven krijgen alleen een compensatie conform de in de Staatscourant gepubliceerde compensatieregeling.

Q. Waarom mogen maatschappelijke dienstverleners (FNV en CNV) toch nog met een eHerkenningsmiddel op niveau 2 inloggen?

A.

- Bij de behandeling van de WDO zijn knelpunten bij de invoering van eHerkenning besproken, zoals de wachttijden bij sommige leveranciers.
- De FNV en de CNV waren klaar voor de overstap naar het inloggen met eHerkenning niveau 3 per 1 maart 2020, maar andere organisaties hebben mogelijk nog wel last van de knelpunten.
- Daarnaast moest het politieke debat over de aanschafkosten van eHerkenning nog worden afgerond.
- Daarom heeft de Belastingdienst maatschappelijke dienstverleners niet verplicht om in 2020 eHerkenning niveau 3 te gebruiken.
- Vanaf 2021 zal van maatschappelijk dienstverleners wel gevraagd worden om in te loggen met eHerkenning niveau 3 in plaats van niveau 2.

Q. Klopt het dat er een app wordt ontwikkeld?

A:

- De staatssecretaris van BZK heeft een app laten ontwikkelen waarmee de identiteit van de aanvrager van een eHerkenningsmiddel kan worden geverifieerd.
- Omdat de app geen grondslag heeft in bestaande wetgeving, kan de app niet ingezet worden.

Q. Komt er een onderzoek naar een publiek middel?

A.

- Het lid Van der Molen heeft bij de behandeling van het wetsvoorstel WDO een motie ingediend die de regering verzoekt te onderzoeken op welke wijze een publiek middel kan worden verschaft, dan wel hoe de eID (Elektronische identiteit)-ontwikkeling aangegrepen kan worden om een geïntegreerd burger- en bedrijfs- en organisatiemiddel tot stand te brengen.
- Deze motie is aangenomen.
- De minister van BZK zal de Kamer conform de motie vóór 1 december 2020 informeren.
- In de Kamerbrief van 12 oktober 2020 schrijft BZK dat het gevraagde onderzoek uitgevoerd wordt door een onafhankelijk onderzoeksbureau en dat de uitkomsten in december van dit jaar gerapporteerd worden aan de TK.
- Dit onderzoek naar een publiek middel voor organisaties heeft veel raakvlakken met de behoefte van de Belastingdienst aan een middel waarmee organisaties kosteloos aangifte kunnen doen. Daarom wordt het vraagstuk van de Belastingdienst integraal meegenomen in het onderzoek dat BZK laat uitvoeren.
- De doelen van het onderzoek zijn:
  1. Overzicht van mogelijke opties (handelingsperspectief) om op termijn te komen tot een publiek middel voor

bedrijven- en organisaties binnen het stelsel van digitale toegang zoals dat beoogd wordt in de WDO.

2. Advisering over de mogelijkheden om op korte termijn te komen tot een wijze waarop rechtspersonen gratis digitaal belastingaangifte kunnen doen.

- De Belastingdienst en BZK werken samen om tot een goede opzet en uitvoering van dit onderzoek te komen.

10. Schenk- en erfbelasting

Factsheet problematiek

De problematiek bij de erf- en schenkbelasting valt uiteen in drie onderdelen:

1. De problemen in de voortbrenging van de **automatisering**, waardoor achterstanden zijn ontstaan,
2. Het handmatig **wegwerken** van de **achterstanden**, met inzet van onder meer een zomertaskforce in 2018 en in 2019 inhaalslagen op wettelijke termijnen, kasstroom, doorlooptijden en voorraden.
3. De **kwaliteit** van het geleverde werk tijdens het wegwerken van de achterstanden.

Factsheet automatisering en aanslagoplegging

- In 2017 liep de overgang naar de benodigde IV-voorzieningen niet zoals gewild. Dat kreeg de aandacht van de TK omdat ook de belastingontvangsten tegenvielen.
- Het oude ICT-systeem kon niet meer worden gebruikt voor nieuwe belastingjaren, maar het nieuwe ICT-systeem was nog niet af.
- De TK is geïnformeerd over de voortgang van het automatiseringssysteem voor de schenk- en erfbelasting bij brief van 14 mei 2020. Inmiddels zijn de IV-problemen

grotendeels verholpen waardoor de continuïteit van de uitvoeringsprocessen van de schenk- en erfbelasting is geborgd:

- Alle functionaliteiten benodigd om de **erfbelasting** te behandelen en aanslagen op te leggen, voor de belastingjaren tot en met 2020, zijn opgeleverd.

- Ook de functionaliteiten om voorlopige aanslagen **schenkbelasting** voor het belastingjaar 2020 en definitieve aanslagen schenkbelasting voor het belastingjaar 2019 op te leggen zijn opgeleverd.

- Voor de schenkbelasting wordt gewerkt aan de functionaliteit voor de definitieve aanslag 2020.

Factsheet wegwerken van achterstanden

- Door de vertraagde oplevering van de IV-voorzieningen zijn in 2017 en 2018 achterstanden ontstaan.
- De voorraad aangiften erfbelasting was te veel opgelopen waardoor de nabestaanden langer moesten wachten op zekerheid.
- Extra capaciteit is ingezet om de voorraad terug te brengen.
- In eerste instantie ging dat niet snel genoeg. Daarom werd in 2018 een zomertaskforce ingezet om de voorraden sneller terug te dringen.

- Aan het einde van 2018 had de voorraad een normaal niveau bereikt.
- De voorraad aangiften erfbelasting bedraagt per eind september 2020 13.113 aangiften.
- De korte termijn redenen voor deze voorraad erfbelasting zijn een hogere eindvoorraad 2019 dan gepland (de planning was 7.508) en een hogere instroom in 2020.
- De prognose voor de voorraad te behandelen aangiften erfbelasting per eind 2020 komt uit op ca. 13.000 (in plaats van de geplande 6.500), echter heeft dit geen negatieve invloed op de kasstroom.
- Er wordt gewerkt aan een afbouwplan (dat ziet op werving en een evenwichtige verdeling van de kwalitatieve en kwantitatieve verwerkingscapaciteit over productie en de andere kritische processen binnen de erfbelasting).
- De Belastingdienst houdt de hoogte van de voorraad aangiften en de productie van aanslagen scherp in de gaten, om te voorkomen dat verjaring optreedt, wat gevolgen zou hebben voor de kasstroom.

Factsheet Kwaliteit

- In het najaar van 2018 heeft de TK aandacht gevraagd voor de kwaliteit van de uitvoering van erfbelasting in de periode dat de Belastingdienst extra capaciteit heeft ingezet.
- De aanleiding daarvoor waren onder meer berichten uit het notariaat in de media dat de kwaliteit van de aanslagen niet op orde was. Ook zouden nabestaanden met een grote erfenis een brief krijgen met de mededeling dat geen aangifte nodig is. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) gaf aan dat de berichten in de media niet van de KNB waren, maar van afzonderlijke notarissen.
- Uw ambtsvoorganger heeft aangegeven dat de Belastingdienst de kwaliteit monitort, bijvoorbeeld door de interne controles. Op basis van de interne waarborgen waren er geen indicaties dat de kwaliteit van het werk slechter was.
- Eén van de maatregelen die de Belastingdienst zelf heeft genomen om de kwaliteit te borgen is het uitvoeren van zogenoemde vangnetquery's, waarbij voor grote vermogens is gecontroleerd of ten onrechte een brief is gestuurd met de mededeling dat geen aangifte nodig is.
- Naar aanleiding van vragen van TK-leden is een ADR-onderzoek toegezegd naar het uitnodigingenbeleid inzake het doen van aangiften.

- De TK heeft vervolgens gevraagd om breder te kijken naar de kwaliteit. In een brief aan de TK van 27 februari 2020 wordt nader ingegaan op de onderzoeken door de ADR (zie ook hierna).
- Daarnaast wordt de **fiscaal juridische kwaliteit van de opgelegde aanslagen** bezien. Daar worden **externe vakinhoudelijke experts** voor gevraagd om onderzoek naar te doen. Dit onderzoek naar de juridische kwaliteit vereist specifieke expertise. Om die reden is de opdracht nog niet van start gegaan.
- Ook heeft de Belastingdienst vanaf 2019 een verbeterd systeem van kwaliteitsborging opgezet. Daarbij wordt steekproefsgewijs door vaktechnische medewerkers getoetst of de kwaliteit van het uitnodigen voldoende is.

Q. Welke onderzoeken laat u uitvoeren?

A.

- Zoals de minister en ik u hebben geïnformeerd in onze brief aan uw Kamer van 27 februari heb ik de ADR gevraagd volgtijdelijk twee aanvullende onderzoeken uit te voeren.

  1. Een onderzoek door de ADR naar de ontwikkeling in de raming en realisatie van erfbelasting over de periode 2016 tot en met 2019.
  2. Een onderzoek door de ADR naar de naleving van de voorgeschreven procedures voor de aanslagregeling en het afhandelen van bezwaren in de periode 2017 en 2018.

- Het onderzoek naar de ontwikkeling van de raming en realisatie van de erfbelasting over periode 2016 tot en met 2019 zal naar verwachting spoedig door de ADR worden afgerond. Uw Kamer zal te zijner tijd hierover geïnformeerd worden.

  - Daarnaast wordt de **fiscaal juridische kwaliteit van de opgelegde aanslagen** bezien. Daar zullen **externe vakinhoudelijke experts** voor gevraagd worden om onderzoek naar te doen. Onderzoek naar de juridische kwaliteit vereist specifieke expertise. Om die reden is de opdracht nog niet van start gegaan.

Verjaring

Factsheet verjaring

- Aangiften schenkbelasting en erfbelasting komen geleidelijk en in de loop van een belastingjaar binnen.
- Voor aangiften erfbelasting worden – waar mogelijk - direct definitieve aanslagen opgelegd. Voor aangiften schenkbelasting worden voorlopige aanslagen opgelegd. Er wordt geen tweede of volgende VA opgelegd als later in hetzelfde jaar nog één of meerdere schenkingen worden gedaan. Dat zien we af aan de in OSA geregistreerde aangiften schenkbelasting.
- Naar aanleiding van de aangiften schenkbelasting worden voorlopige aanslagen opgelegd, omdat de vrijstellingen en het tarief op het totaal van de schenkingen tussen dezelfde personen in een jaar van toepassing zijn.
- Een voorlopige aanslag is echter geen formele vaststelling van de verschuldigde belasting. Daarvoor is een definitieve aanslag nodig. Als er geen definitieve aanslag volgt op een voorlopige aanslag, dan moet de betaalde belasting worden teruggegeven.
- In het geval dat tijdig aangifte is gedaan dient de definitieve aanslag binnen drie jaar na het ontstaan van de belastingschuld te worden opgelegd. Als dat

niet gebeurt, dan spreken we van verjaring. Wel kan in bepaalde gevallen nog worden nagevorderd.

	Aangifte Schenkbelasting excl. Vrijstelling Eigen Woning	**Aangifte Schenkbelasting Vrijstelling Eigen Woning**
Vóór 1 mei ingediend volgend op het jaar van schenking	Wettelijke termijn: 3 jaar na schenkingsdatum	Wettelijke termijn: 5 jaar na schenkingsdatum
Ná 1 mei ingediend volgend op het jaar van Schenking	Wettelijke termijn: 3 jaar na aangiftedatum	Wettelijke termijn: 5 jaar na aangiftedatum

De verjaring van aanslagen over schenkingen en nalatenschappen in 2017 kan geleidelijk in 2020 plaatsvinden. Dit wordt echter niet voorzien (zie onderstaand). De geleidelijke verdeling gedurende het jaar hangt samen met de geleidelijke indiening van aangiften over schenkingen en nalatenschappen in een belastingjaar.

- De doelstelling is om er in 2020 voor te zorgen definitieve aanslagen 2017 tijdig vast te stellen.
- De Belastingdienst verwacht hier **geen** problemen, omdat de verjaringen die in 2020 zouden kunnen plaatsvinden goed in beeld zijn.

Q. Kunnen er aangiften verjaren?

A.

- Het is mogelijk dat er binnen de wettelijke termijn geen definitieve aanslagen worden opgelegd. Dan is er sprake van verjaring.
- Er zijn extra beheersmaatregelen getroffen om verjaring te voorkomen.
- Verjaring speelt op dit moment voor de schenkbelasting voor het jaar 2017 en ouder.
- Er is een bewakingssysteem opgezet om te voorkomen dat verjaring optreedt.
- Binnen de groep medewerkers die zich met zowel de schenk- als met de erfbelasting bezighoudt is extra capaciteit ingezet op de definitieve aanslagregeling van de schenkbelasting.
- Ik verwacht dat we voor de aangiften schenkbelasting van het belastingjaar 2017 en ouder tijdig definitieve aanslagen op zullen leggen.

Q. De opbrengst van de erf -en schenkbelasting viel een half miljard tegen. Waarom?

A.

- Zoals mijn ambtsvoorganger u eerder heeft toegelicht is in de Najaarsnota 2017 **het ramingsjaar 2017 met 450 miljoen euro neerwaarts** bijgesteld.
- Die neerwaartse bijstelling was een **vertaling van de tegenvallende kasrealisaties** tot en met oktober 2017 in de jaarraming voor 2017. Dit was dus een **bijstelling van de raming op macro-niveau.**
- De onderliggende factoren zijn niet bekend. De uitvoeringsproblematiek speelde mee omdat inkomsten later binnenkwamen, maar de economische ontwikkelingen kunnen natuurlijk ook een rol spelen.
- De ramingsbijstelling is **niet van onderop op het niveau van aangiftes** gemaakt en **nooit in euro's gekwantificeerd.**
- Om meer inzicht te krijgen in de achterliggende factoren zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd: het CPB heeft naar de ontwikkeling van de grondslag gekeken en de ADR naar het uitnodigingenbeleid. Daarnaast verricht de ADR nu een breder onderzoek naar de uitvoering van de schenk- en erfbelasting.

Q. Heeft u contact met de KNB over de achterstanden bij het aanleveren van testamenten?

A.

- De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is een belangrijke ketenpartner waar het gaat om schenk- en erfbelasting.
- Er zijn reguliere contacten op verschillende niveaus.
- De Belastingdienst en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) hebben contact gehad over de achterstand bij de **digitale aanlevering van testamenten door notarissen.** Door dit contact is er een daling in de achterstand zichtbaar.
- De testamenten zijn van belang, ze worden namelijk gebruikt voor

  a) de beoordeling welke nabestaanden een uitnodiging krijgen voor het doen van aangifte erfbelasting en
  b) bij de behandeling van de ingediende aangiften erfbelasting.
- De gezamenlijke insteek is om minder coulant op te treden tegen notarissen die zonder valide reden keer op keer te laat zijn met registreren.

- **Factsheet Belastingrente**

  Het tijdelijke beleidsbesluit belastingrente, om **geen** belastingrente erfbelasting in rekening te brengen, geldt nog steeds. Dit besluit van 19 maart 2018 regelt dat *de Belastingdienst vanwege een automatiseringsprobleem tijdelijk geen belastingrente in rekening brengt bij belastingaanslagen erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2017.*

- Uit piëteit wordt na een overlijden ongeveer 10 tot 12 weken gewacht met het verzenden van de uitnodiging voor het doen van aangifte erfbelasting. De termijn voor het doen van aangifte voor de erfbelasting wordt door de inspecteur vastgesteld en verstrijkt niet eerder dan acht maanden na het overlijden.

- De belastingaanslag volgt dan enige maanden later. Vóór 2019 zou voor het kalenderjaar 2019 belastingrente in rekening gebracht worden omdat de aanslag acht maanden of later na het overlijden werd opgelegd. Op grond van het goedkeurend beleid gebeurt dat nu dus niet voor belastingaanslagen in verband met overlijdens in 2017 en 2018.

- Vanaf 2019 is de regeling rondom de belastingrente bij de erfbelasting gewijzigd. Als sprake is van een aangifte die binnen acht maanden na overlijden is ingediend en de aanslag wijkt niet van de aangifte af, wordt geen rente in

rekening gebracht. Het hiervoor genoemde beleidsbesluit is daarom op dit moment alleen nog noodzakelijk voor gevallen waarin niet tijdig aangifte wordt gedaan of waarin wordt afgeweken van de aangifte.

- *Achtergrond Belastingrente*
  Er wordt op grond van de huidige wetgeving geen belastingrente in rekening gebracht bij aanslagen, waarvan de aangifte tijdig is ingediend en er niet wordt afgeweken van de aangifte. Als de aangifte te laat is ingediend of als wordt afgeweken van de aangifte wordt wel belastingrente berekend. In een dergelijk geval wordt belastingrente berekend over het tijdvak dat 8 maanden na het overlijden begint en 6 weken na de datum van de aanslag stopt. Als de inspecteur te lang doet over het opleggen van een aanslag (waarbij die aanslag niet afwijkt van de aangifte) wordt het berekenen van belastingrente ook gestopt. In een dergelijk geval stopt de belastingrenteteller 14 weken na ontvangst van het verzoek of 19 weken na ontvangst van de aangifte.

11. DAC 6

Mandatory disclosure | Meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies

Factsheet

Basis

- De Europese richtlijn DAC6 houdt in dat intermediairs (o.a. belastingadviseurs) ofbelastingplichtigen zelf meldingen moeten doen over potentieel agressieve grensoverschrijdende constructies aan de Belastingdienst.
- De meldingen worden tussen de belastingdiensten van de lidstaten gedeeld via een Europese centrale database
- De Belastingdienst gaat vanaf 1-1-2021 meldingen ontvangen met een ruime terugwerkende kracht periode (constructies vanaf 25 juni 2018).

Uitstel

- De oorspronkelijke startdatum van de meldingsplicht was 1-7-2020. Vanwege Corona is er in Europees verband afgesproken dat lidstaten de startdatum voor aanlevering van de meldingen 6 maanden mochten verschuiven. Nog steeds moeten constructies vanaf 25 juni 2018 worden gemeld. De terugwerkende kracht periode blijft hetzelfde.
- Nederland heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt, net zoals de meeste andere lidstaten.
- Er zijn (voor zover duidelijk) 3 lidstaten die geen uitstel hebben gegeven (Duitsland, Oostenrijk en Finland). Daar is de meldingsplicht dus al van kracht. De eerste

meldingen uit die landen worden nu in de Europese centrale database gezet.

- Bij het opstellen van de richtlijn (en dus de implementatie in de NL wet) was geen rekening gehouden met eventuele verschillende startdata in de lidstaten. Daarom heb ik in een beleidsbesluit geregeld dat constructies die al in een land zonder uitstel zijn gemeld, na 1 januari 2021 niet nogmaals in Nederland hoeven te worden gemeld.

Stavaza

- We lopen op schema voor het ontvangen en uitwisselen van meldingen. Per 1-1-2021 verwacht de Belastingdienst meldingen te kunnen ontvangen via een webportal. Uiterlijk 30-4-2021 moeten de meldingen met de Europese database worden gewisseld.
- Er is veel aandacht voor uitleg en communicatie vanwege vragen over de open normen in de richtlijn. Er is in Q2 een leidraad gepubliceerd waarin meer uitleg en vele voorbeelden zijn opgenomen.

- Er is een coördinerend team binnen de Belastingdienst opgericht. Dit MDR-team heeft veel aandacht besteed aan bewustzijn en kennis over DAC6. Extern door presentaties, digitale kantoorbezoeken, een website met kennisdatabank, handleidingen etc. Intern door webinars, nieuwsbrieven, website met kennisdatabank en veel afstemmingsgesprekken.
- Daarnaast is een postbus waar extern en intern vragen kunnen worden gesteld over de werking van DAC6.

- Internationaal zien we dat door de open normen lidstaten niet altijd op één lijn zitten wat betreft interpretatie van de richtlijn. Wij hopen op meer stroomlijning. Een eerste aanzet is gegeven doordat wij voor alle Belastingdiensten en de EC een digitale fiscalis conferentie organiseerden. Nederland blijft hiermee doorgaan in een kopgroep van landen.

Vervolg/aantallen
- Wij verwachten in mei 2021 de eerste cijfers te kunnen delen over de ontvangen meldingen met betrekking tot Nederlandse belastingplichtigen (deadline eerste uitwisseling is immers 30-4-2021). Deze cijfers zullen met u gedeeld worden.
- Door middel van deels automatische en deels handmatige risicoselectie en steekproeven zullen meldingen voor behandeling worden uitgezet binnen de Belastingdienst. Hiervoor is een toezichtplan opgesteld.

12. Werk aan Uitvoering (WaU)

Factsheet

- In de probleemanalyse WaU zijn vier grote uitvoeringsorganisaties (Belastingdienst, DUO, SVB en UWV) (vanaf 2010) geanalyseerd.
- De probleemanalyse is op 14/2/2020 met de Kamer gedeeld, de handelingsperspectieven op 11/9/2020.
- Conclusie probleemanalyse WaU: er moet een **balans** zijn tussen wat de **politiek belooft** aan de samenleving en wat de uitvoeringsorganisaties **kunnen waarmaken**. Die balans is verstoord.
- Oorzaken van de problemen bij de uitvoeringsorganisaties:
  - stapeling van beleid, wet- en regelgeving en overgangsbepalingen;
  - onvoldoende werking van de ambtelijke besturing;
  - onevenredige impact van incidenten;
  - dynamiek die van vele kanten op uitvoeringsorganisaties afkomt;
  - mate van digitalisering voldoet niet aan wensen burgers en bedrijven;
  - verouderde ICT-systemen en werkprocessen en onvoldoende ruimte voor innovatie, en
  - bezuinigingen en de impact op (waardering voor) medewerkers, werkprocessen en uiteindelijk op tekortkoming in werken volgens de bedoeling, menselijke maat en maatwerk.
- Ook heeft de politiek een rol gespeeld bij de problemen. Gevolg van de versplintering van het politieke landschap is

complexere regelgeving en tussentijdse wijzigingen met druk op de uitvoering om snel tot implementatie en uitvoering te komen.

- N.a.v. probleemanalyse zijn **handelingsperspectieven** ontwikkeld ten behoeve van deze zes thema's:
  1. Toekomstbestendige dienstverlening;
  2. Versnelling digitale agenda;
  3. Wendbaar en toekomstbestendig beleid, wet- en regelgeving;
  4. Intensivering samenwerking en sturing in de ambtelijke sturing(sdriehoek) eigenaar-opdrachtgever-opdrachtnemer),
  5. Vergroten statuur en aantrekkelijkheid van de uitvoering;
  6. Rol politiek.
- **Hoofdboodschap** van het eindrapport is dat het tijd is voor een paradigmashift naar een hernieuwde aanpak voor de uitvoering: **beleid en uitvoering moeten gelijkwaardige partners worden**.
- Het realiseren van de voorgestelde handelingsperspectieven vergt **meerjarige gezamenlijke inspanning** van uitvoeringsorganisaties, ministeries, kabinet, gemeenten én parlement.
- De **nadere uitwerking** van de handelingsperspectieven op bovengenoemde 6 thema's vindt plaats via de **Werkagenda** voor de uitvoering onder de Ministeriële Commissie Uitvoering. Het betreft een uitwerking van de thema's in plannen, waarin onderscheid gemaakt wordt in de plannen

tot de volgende formatie en daarna. In Q1 2021 wordt de Kamer geïnformeerd over de invulling van de Werkagenda.

- De Werkagenda voor de Uitvoering zal ook worden gebruikt als input voor de formatie. SZW trekt momenteel een externe partij aan om het onderzoek naar de financiële onderbouwing van de Werkagenda vorm te geven. Deze onderbouwing dient ook als input voor de formatie.

Q: Hoe gaat het kabinet de aanbevelingen uit het WaU-rapport opvolgen?

A:

- Allereerst wil ik benadrukken dat het realiseren van de voorgestelde handelingsperspectieven een meerjarige gezamenlijke inspanning van uitvoeringsorganisaties, ministeries, kabinet, gemeenten én parlement vergt. We moeten daarmee samen aan de slag.
- De nadere uitwerking van de geboden handelingsperspectieven en acties in Werk aan uitvoering vindt plaats via de Werkagenda voor de uitvoering onder de Ministeriële Commissie Uitvoering.
- Zoals eerder is toegezegd aan de Kamer bij het aanbieden van het eindrapport streven we ernaar om het (meerjarige) plan voor de uitwerking van de handelingsperspectieven per thema voor de kabinetsformatie af te ronden en aan uw Kamer te presenteren.

X. Lijst externe onderzoeken
Factsheet: Voorgeschiedenis Kamerbrief lopende en afgeronde onderzoeken

Feitelijke vragen door lid Leijten over de eerste voortgangsrapportage op het Jaarplan 2019 Belastingdienst mbt onderzoeken en adviestrajecten bij de BD. Hierin was een lijst met onderzoeken opgenomen.	23 september 2019
Vervolgvragen tijdens het AO Belastingdienst door lid Leijten. De opgeleverde lijst met onderzoeken en adviezen in de voortgangsrapportage was onvolledig.	25 september 2019
Toezegging voormalige stas om een (aangevulde) lijst te verstrekken van lopende en afgeronde externe adviezen en onderzoeken bij de Belastingdienst in de afgelopen vijf jaar, inclusief de betrokken onderzoekbureaus	25 september 2019
Kamerbrief lopende en afgeronde onderzoeken	12 december 2019
Lijst geactualiseerd tbv voorbereiding AO maart 2020 en afgebakend tot 2020	04 maart 2020
Lijst geactualiseerd tbv voorbereiding AO juni 2020	23 juni 2020

Factsheet: Kamerbrief lopende en afgeronde onderzoeken

- De onderliggende lijst bevat een overzicht aan lopende en afgeronde onderzoeken en adviesopdrachten die in 2020 door de **huidige** onderdelen van de Belastingdienst, Toeslagen en Douane zijn uitbesteed aan externe onderzoekbureaus én waarbij een onderzoeks- of adviesrapport is opgeleverd.

- Het ministerie van Financiën, c.q. Belastingdienst, houdt geen systematisch overzicht bij van externe onderzoeken en adviezen.
- Onderzoek wordt uitbesteed vanwege capaciteit, objectiviteit en specialistische kennis.
- De lijst t.b.v. de voorbereiding op het AO 02 dec is zo volledig mogelijk.

- Onderzoeken van de Auditdienst Rijk (ADR) zijn niet opgenomen:
    - daarover wordt de Kamer halfjaarlijks geïnformeerd.
- Daarnaast voeren ook instanties als de Autoriteit Persoonsgegevens en de Nationale Ombudsman regelmatig formeel onderzoek uit bij de Belastingdienst.
    - Deze onderzoeken worden op de sites van deze instanties gepubliceerd.
- IBO's worden niet door een externe commerciële partij uitgevoerd en zijn weggelaten.

Q. Waarom worden onderzoeken steeds gedaan door dezelfde partijen?

A. Voor veel onderzoeken wordt gebruik gemaakt van Rijksbrede raamovereenkomsten. In deze raamovereenkomsten zijn steeds enkele marktpartijen opgenomen. De raamovereenkomsten zijn op basis van Europese aanbestedingen tot stand gekomen.

Q. Is er meer informatie over wat de onderzoeken gekost hebben?

A. Uit concurrentieoverwegingen zijn er geen bedragen per individueel onderzoek benoemd.

[Bij doorvragen]

- De gegevens kan ik niet algeheel openbaar maken vanwege van bedrijfs-/commerciële vertrouwelijkheid en daarmee de concurrentiepositie van de opdrachtnemers - en het feit dat geen expliciete toestemming is verkregen van de opdrachtnemers. Ik kan ze echter wel vertrouwelijk aan uw Kamer ter beschikking stellen.